មិលិន្ទដីកា

៕នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស៕

និរន្តរំ លោកហិតស្ស ការកំ
និរន្តរំ លោកហិតស្ស ទេសកំ,
និរន្តរំ លោកហិតស្ស ចិន្តកំ
នមាមិ វីរំ នរទម្មសារថឹ;

បញ្ចធម្មវិទុំ នាថំ គុយ្ហធម្មប្បកាសកំ,
នមស្សិវាន សម្ពុទ្ធំ ធម្មំ សាធុគុណម្បិ ច;

នាគសេនមហាថេរំ បិដកត្តយកោវិទំ,
វទិវា តម្បិ សិរសា បញ្ចធម្មប្បកាសកំ;

មិលិន្ទបញ្ហវិវរណំ មធុរថប្បកាសិនឹ,
រចយិស្សំ សមាសេន តំ សុណាថ សមាហិតា;

១. តថ បកិណ្ណកថវិវរណំ ជាតកុទ្ធរណន្តិ ទ្វេ យេវមាតិកា៕

តថ-

សម្ពន្ធោ ច បទញ្ចេវ បទថោ បទវិគ្គហោ
ចោទនា បរិហារោ’តិ ឆព្ពិធា អថវណ្ណនា’តិ;
វុត្តត្តា សម្ពន្ធោ តាវ វេទិតព្ពោ៕ សោ ច យថាវុត្តាជ្ឈាហារវសេន ទុវិធោ៕

បកិណ្ណកថវិវរណំ

តេសុ –’មិលិទោ នាម សោ រាជា ...បេ.... សាគរន្តិ ឯថ អជ្ឈាហារសម្ពជោ វេទិតព្ពោ យោ’បិ មិលិទោ រាជា ភគវតោ បរិនិព្ពានតោ បញ្ចវស្សសតេ អតិក្កន្តេ រាជកុលេ ឧប្បន្នោ សោ រាជា មិលិទោ នាម។

សាគលាយំ បុរុត្តមេ សាគលនាមកេ ឧត្តមនគរេ រជ្ជំ ការេន្តោ នាគសេនថេរំ ឧបគញ្ឆិ កី វិយា?តិ។

គង្គាវ យថ សាគរន្តិ អាហ។ យថា គង្គា វា យមុនាទីសុ អញ្ញតរា វា សាគរំ ឧបគញ្ឆិ តថា ឧបគញ្ឆិ’តិ អថោ។ វ-សទ្ទោ វេថ សមុច្ចយថោ។ គង្គា វា’តិ វត្តព្ពេ អាការស្ស រស្សត្តំ កវា គង្គាវ ឥតិ វុត្តំ។ ឧប្បលំវ យថោទកេ’តិ ឯថ វុត្តសមុច្ចយថោ វាសទ្ទោ វិយ។

អាសជ្ជ រាជា ...បេ.... វិទាឡនេ’តិ ឯថ យថាវុត្តសម្ពជោ វេទិតព្ពោ។ សោ ច សុវិញ្ញេញ្ញយ្យោ’វ។ បទន្តិ ឧបសគ្គ និបាតនាមអាខ្យាតបទវសេន ចតុព្ពិធំ។ តេសុ នាមបទំ សាមញ្ញគុណ-កិត្តិម-ឱបបាតិក-នាម វសេន ចតុព្ពិធំ។ តថ បឋមកប្បិកមហាជនេន សម្មន្និវា ឋបិតត្តា មហាសម្មតោ’តិ រញ្ញោ នាមំ សាមញ្ញនាមំ នាម។ ធម្មកថិកោ បំសុកុលិកោ វិនយធរោ តេបិដកោ សទ្ធោ បសន្នោ’តិ ឯវរូបំ គុណតោ អាគតំ នាមំ គុណនាមំ នាម។ យម្បន ជាតស្ស កុមារស្ស នាមគហណទិវសេ ទក្ខិណេយ្យានំ សក្ការំ កវា សមីបេ ឋិតា ញាតកា កប្បេវា’អយំ អមុកោ នាមា’តិ នាមំ ករោន្តិ ឥទំ កិត្តិម នាមំ នាម។ យា បន បុរិមបញ្ញត្តិ បច្ឆិមបញ្ញត្តិយំ បតតិ, បុរិមវោហារោ បច្ឆិមវោហារេ សេយ្យថិទំ បុរិមកប្បេ’បិ ចទោ ចទោយេវ នាម ឯតរហិ’បិ ចទោ ចទោយេវ នាម, អតីតេ សូរិយោ សមុទ្ទោ បថវី បព្ពតោយេវ នាម។ ឯតរហិ’បិ បព្ពតោ បព្ពតោយេវ នាមាតិ ឥទំ ឱបបាតិកនាមំ នាម, ឥទំ នាមចតុក្កំ អភិធម្មបរិយាយេន វុត្តំ។ សទ្ទសថេ បន នាមនាម-សព្ពនាម-សមាសនាម-តទ្ធិតនាម-កិតនាមវសេន បញ្ចវិធំ វុត្តំ។ តំ សព្ពំ ឥធ យថារហំ វេទិតព្ពំ។ បទថោ បន អាសជ្ជា’តិ បវា។ ឋានាឋានគតេ’តិ ការណាការណគតេ។

បុថូ’តិ នានប្បការេ។

សុត្តជាលសមថិតា’តិ សុត្តន្តបិដកសង្ខាតសុត្តសមូហេន សមថិតា បថិតា, សុត្តំ អាហរិវា សុត្តថវិសោធនវសេន សុត្តជាលសោធកា

នយេហិ ចាតិ អភិធម្មវិនយាទីហិ នយេហិ យុត្តីហិ វា។

បណិធាយា ចាតិ អភិធម្មវិនយាទីហិ នយេហិ យុត្តីហិ វា។

បណិធាយាតិ អត្តនោ ញាណំ ឋបេន្តោ។

ភាសយិវាន មានសន្តិ អត្តនោ ចិត្តំ អតិសយេន បុនប្បុនំ បវត្តាបនវសេន ហាសេវា

កង្ខាឋានវិទាឡនេ’តិ កង្ខាយ វិចិកិច្ឆាយ វស្សា ការណភូតានំ អវិជ្ជាទិកិលេសានំ ធម្មានំ វិទាឡន ការណេ។

អយំ បទថោ នាម។

វិគ្គហោ បន ឯវំ វេទិតព្ពោ?

យោនកសង្ខាតានំ មិលានំ ឥទោ

មិលិទោ។

សោតំ បតិតានំ ជនានំ សំសីទនំ រាតិ អាទទាតី’តិ

សាគរោ, តំ សាគរំ។

អភិធម្មវិនយេសុ អនុបវិសនថេន ឱគាឡ្ហា

អភិធម្មវិនយោគាឡ្ហា។

សុត្តជាលស្ស សមថិតា

សុត្តជាលសមថិតា។

កង្ខា ច កង្ខាឋានញ្ច កង្ខាឋានានិ កង្ខាឋានានំ វិទាឡនំ

កង្ខាឋានវិទាឡនំ។

អយំ វិគ្គហោ។

ឥមា បញ្ច គាថា កេន កតា?តិ ចោទនា ភទន្តពុទ្ធឃោសាចរិយេន កតា’តិ បរិហារោ។ ន កេវលំ បញ្ច គាថា’វ, ថេរាជវចនេ’បិ អញ្ញំ បុព្ពាបរវចនម្បិ តេន វុត្តំ។

តេសុ សម្ពធនយេ–

‘ឯកខ្យាតោ បទច្ចយោ សិយា វាក្យំ សការកោ’តិ ច

‘យេន យស្ស ហិ សម្ពធោ ទូរដ្ឋម្បិ ច តស្ស តំ,
អថតោ អសមានានំ អាសន្នត្តំ អការណំន្តិ ច;

‘នានត្ថា សតិ យា នានា-ក្រិយា ហោតិ យថារហំ,
ឯកក្រិយាយ ឆន្ទន្តុ នថិ ការកតា សទា’;

‘វោហារវិសយោ សទ្ទោ’នេកថបរមថតោ,
ពុទ្ធិវិកប្បតោ ចថោ តស្សថោ’តិ បវុច្ចតិ;

តីណិ’បិ លក្ខណានិ សល្លក្ខេវា យថា អថោ ច សភាវោ ច លព្ភតិ, តថា សទ្ទប្បយោគោ កាតព្ពោ។ សទ្ទប្បយោគេន ហិ អត្ថសភាវា អនុវត្តិតព្ពា, ន អត្ថសភាវេហិ សទ្ទប្បយោគោ អបិ ច អាចរិយា នានារដ្ឋេសុ ឋិតា អត្តនោ អត្តនោ រដ្ឋវោហារានុរូបេន សទ្ទប្បយោគស្ស អថំ វទន្តិ។ ឥធ អម្ហាកំ ពិង្គុរដ្ឋេ សិលិដ្ឋវោហារានុរូបេន សទ្ទប្បយោគស្ស អថោ វត្តព្ពោ។ យថា វចនំ សិលិដ្ឋំ ហោតិ កុលបុត្តានញ្ច ហទយំ បវិសតិ តថា វត្តព្ពោ កថំ? យទិ បឋមា កត្តា ហោតិ, ទុតិយា កម្មំ សវិសេសនំ បឋមន្តកត្តុំ វា ក្រិយាបទំ វត្តព្ពំ។ ក្រិយាបទំ វា សវិសេសនំ ទុតិយន្តកម្មំ វត្តព្ពំ។ យទិ សវិសេសនំ បឋមន្តបទំ កម្មំ ហោតិ តំ តស្ស វិសេសនញ្ច វា តតិយន្តកត្តា វត្តព្ពោ។ តំ វា ក្រិយាបទំ វត្តព្ពន្តិ។

បទថោ បន –

‘អថប្បការណោ លិង្គា ឱជញ្ញា (?) ទេសកាលតោ;
សទ្ទថា វិភជីយន្តិ; ន សទ្ទាយេវ កេវលា’តិ ច;

‘បរភាវបថាបេក្ខំ ស-អមាទិ តុ ការកំ,
បច្ចយស្ស សធាតុស្ស អថភុតន្តុ សាធនន្តិ ច;

‘ធាតុ សទ្ទោ ក្រិយាវាចី បច្ចយោ សាធនវាចកោ,
អថស្ស វាចកំ លិង្គំ វិភត្តិ អថជោតកា;’

តិ ច លក្ខណានិ សល្លក្ខេវា ឯកេកបទស្ស អថវិគ្គហោ វត្តព្ពោ។

បទ វិគ្គហោ បន-

‘ធារថោ ហិ សិយា ហេតុ - បច្ចយថោ សិយា ផលំ,
ទ្វិន្នំ ជាននថញ្ច ឥតិ សទ្ទោ បយុជ្ជតេ;

សព្ពវាក្យេ ក្រិយាសទ្ទោ ឥតិសទ្ទោ ច ហោតិ ហិ;
ក្រិយាព្យប្បត្តិ និមិត្តំ ឥតិសទ្ទេន ទីបិតន្តិ,
អាទីនិ លក្ខណានិ សល្លក្ខេវា វត្តព្ពោ;

អយំ អម្ហេហិ វុត្តោ សទ្ទប្បយោគអថប្បយោគោ យោជនានំ នយោ សព្ពថ ឧបការោ កុលបុត្តេហិ ឧគ្គហេតព្ពោ សល្លក្ខេតព្ពោយេវ។

ឥតោ បរំ យំ អថតោ ច រូបតោ ច អបាកដំ, តំយេវ វណ្ណយិស្សាម។

សុវិភត្ត-វីថិ-ចច្ចរ-ចតុក្ក-សិង្ឃាដកន្តិ សុវិភត្តា រថិកាសង្ខាតា វីថិ ចច្ចរសង្ខាតា ចតុក្កា មគ្គសធិសង្ខាតា សិង្ឃាដកា ឯថាតិ សុវិភត្តវីថិចច្ចរចតុក្កសិង្ឃាដំ។ វុត្តញ្ហេតំ អភិធានប្បទីបិកាយំ;

“រច្ឆា ច វិសិខា វុត្តា រដិកា វីថិ ចាប្យថ
វ្យូហោ រច្ឆា អនិព្ពិទ្ធា និព្ពិទ្ធា តុ បថទ្ធិ ច,
ចតុក្កំ ចច្ចរេ មគ្គ-សធិ-សិង្ឃាដកម្ភវេ”តិ;

កាសិក-កោដុម្ពរកាទិ - នានាវិធវថាបណសម្បន្នន្តិ ឯថ មហគ្ឃវថំ កាសិកំ កាសិករដ្ឋេ វា ឧប្បន្នំ កាសិកំ។ កោដុម្ពរទេសេ ជាតំ វថំ កោដុម្ពរំ។ អាទិសទ្ទេន ខោមំ កប្បាសិកំ កោសេយ្យំ កម្ពលំ សាណំ ភង្គន្តិ។ ផវលវថានិ ច ខោមស្ស អនុលោមភូតំ ទុកុលំ កោសេយ្យស្ស អនុលោមភូតានិ បត្តុន្នបង្គ-សោមារ-ចីនជ វថានិ ច សង្គណ្ហាតិ។ វុត្តញ្ហេតំ ឧទ្ទកសិក្ខាគថេ?

ទុកូលញ្ចេវ បត្តុន្ន - បត្តំ សោមារចីនជំ ឥទ្ធិជំ ទេវទិន្នញ្ច តស្ស តស្សានុលោមកន្តិ។

តស្ស ដីកាយញ្ច’វាកមយត្តា ទុកុលា សាណស្ស អនុលោមកេហិ កតសុត្តមយត្តា បត្តុណ្ណបង្គ-សោមារចីនវថានិ កោសេយ្យស្ស អនុលោមានិ ឥទ្ធិជទេវទិន្នវថានិ ឆន្នំ វថានំ អនុលោមានិ តេសំ អញ្ញតរមយត្តា’តិ វុត្តំ។

តថ មិលិទបញ្ហោ លក្ខណបញ្ហោ វិមតិច្ឆេទនបញ្ហោ’តិ ទុវិធោ’តិ ឯថ ធម្មានំ លក្ខណបុច្ឆនវសេន បវត្តោ បញ្ហោ លក្ខណបញ្ហោហ។ធម្មានំ លក្ខណបញ្ហោ’តិ កថចិ លិខិតំ។ ឋានុប្បត្តិកបដិភានោ’តិ តស្មឹ តស្មឹ គម្ភីរថ វិចារណកាលេ កត្តព្ពកិច្ចសង្ខាតេ ឋានេ ឧប្បត្តិ ឧប្បជ្ជនំ ឋានុប្បត្តិ សា អស្ស អថិតិ ឋានុប្បត្តិកំ។ អារម្មណេ បដិភាតីតិ បដិភានំ, ញាណំ។ ឋានុប្បត្តិកំ បដិភានំ យស្ស សោ ឋានុប្បត្តិកបដិភានោ។

បដិពលោ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នានន្តិ ឯថ អថានំ ជានិតុន្តិ បាឋសេសោ កាតព្ពោ សោយេវ វា បាឋោ។ តថ អហំ អតីតភវេ ទិន្នទានោ រក្ខិតសីលោ ភាវិតភាវនោ កតកល្យាណោ ឥទានិ ញាណសម្បន្នោ ធនវា យសវា’តិ អតីតថំ ជានិតុំ បដិពលោ ឥទានិ មយា ទានាទិ បុញ្ញំ កត្តព្ពំ សម្បត្តិ ភវតោ។ សម្បត្តិ ភវេ ឧប្បជ្ជិវា សុខី ហុវា បរិនិព្ពាយិស្សាមី’តិ។ ឯវំ បច្ចុប្បន្នអនាគតថេ ជានិតុំ បដិពលោ នាម។

សមន្តយោគវិធានកិរិយានំ ករណកាលេ’តិ យុញ្ជិតព្ពោ យោគោ។ សមន្តតោ សព្ពតោ សព្ពកាលេ យោគោ សព្ពកាលេសុ សព្ពកត្តព្ពកម្មានំ វិទហនំ វិធានំ នាម។ ឥទញ្ចិទញ្ច ករិស្សាមិ, ឥមស្មឹ កតេ ឥទំ ភវិស្សតី’តិ បុព្ពភាគេ ឧបាយេន កត្តព្ពវិធានំ កិរិយា នាម ករណកាលេយេវ លព្ភតិ។ បុព្ពភាគេ ច ករណកាលេ ច និសម្មការីតិ អធិប្បាយោ។

សេយ្យថីទន្តិ យានិ សថានិ តេន ឧគ្គហិតានិ តានិ សេយ្យថិទំ វិភជិស្សាមីតិ អថោ អនេកថតោ មហ និទានសុត្តវណ្ណនាយញ្ច ឯវមេវថោ វុត្តោ’ សេយ្យថិទំ កតមានី’តិ កេចិ វទន្តិ។ តំ’កតមេ បញ្ចុបាទានក្ខធា? សេយ្យថិទំ? រូបូបាទានក្ខធោ’តិអាទិនា នយេន សមេតិ។ តេសុ ច ឯកូនវីសតិសថេសុ។

សុគីតិ ឯថ សុយ្យតេ ធម្មោ ឯតាយាតិ សុតិ, វេទោ។

សម្ពគីតិ សទ្ទគន្ថោ។ សេសា សង្ខាទយោបិ ច កត្តុយោនកត្ថា ពាហិរ សថេសុ យទិ ទិស្សន្តិ តេ សុគហេតព្ពា យេវាតិ។

ភត្តវិស្សគ្គករណថាយាតិ ភត្តកិច្ចករណថាយ។

សកឹ ឯវំ ចក្ខុំ ឧទបាទីតិ អតីតភវេ តីសុ វេទេសុ បរិចយសតិញ្ញាណពលេន សកិមេវ ឯកុគ្គហណវារមេវ ចក្ខុ វេទុគ្គហញ្ញាណចក្ខុ ឧទបាទិ។ ពហុតរំ អវចាបេវា ឯកវារមេវ វទាបេវា ធារេតុំ អសក្កោន្តស្ស ញាណចក្ខុ ឧទបាទីតិ អធិប្បាយោ។

អាចរិយស្ស អនុយោគំ ទវា'តិ'អាចរិយ, តុម្ហេហិ យំ យំ គច្ឆថ, តំ តំ មំ បុច្ឆថ, អហំ វិស្សជេស្សាមិ។ ព្យាកាតុំ អសក្កោន្តស្ស មេ អាចិក្ខថា'តិ អាចរិយស្ស អត្តនោ អនុយោគំ អនុយុញ្ជនំ ចោទនំ ទវា។ ឯកច្ចោ ហិ អនុយោគំ ទាតុំ សក្កោតិ ព្យាកាតុំ បន ន សក្កោតិ។ នាគសេនទារកោ បន តទុភយម្បិ កាតុំ សក្កោតិយេវ។

ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទីតិ'យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្ពំ តំ និរោធធម្មន្តិធម្មចក្ខុ សោតាបត្តិមគ្គញាណំ និព្ពានារម្មណំ ហុវា ឯវំ ឧប្បជ្ជនាការេន ឧទបាទិយំ កិញ្ចិ សង្ខតំ ធម្មជាតំ សមុទយធម្មំ ឧប្បជ្ជនសភាវំ សព្ពំ តំ និរោធធម្មំ, សព្ពំ តំ ធម្មជាតំ និរុជ្ឈនសភាវំ អនិច្ចំ ខយវយធម្មន្តិ ឧទបាទិ។ កស្មា និព្ពានារម្មណំយេវ មគ្គញាណមេវ ឧទបាទី?តិ។ តប្បដិច្ឆាទកមោហធការំ វិទ្ធំសេវា ឧប្បន្នត្តា។

(ទោសិនា) ទោសិតាតិ វត្តព្ពេ តការស្ស តការំ កវា ទោសិនា'តិ វុត្តំ។

រថំ អារុយ្ហា'តិ ឯថ សាមិកំ រមយតីតិ រថោ'តិ វិគ្គហោ កាតព្ពោ។

រាជរថោ នាម សព្ពរតនវិចិត្តោ ឥច្ឆិតព្ពោ។

(វយហំ) វហន្តិ ឯតេនាតិ វយហំ ឧបរិមណ្ឌបសទិសបទរច្ឆន្នសព្ពមាលាគុណ្ឋិមំ វា ឆាទេវាតិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេន កតសកដំ វយ្ហំ នាម។

សទមានិកា'តិ ឧភោសុ បស្សេសុ សុវណ្ណរជតាទិមយា គោបានសិយោ ទវា គរុឡបក្ខកនយេន សទមានិកា'តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេន កតោ យានវិសេសោ វយ្ហាទិទ្វយំ ចេកថាយ ឥធានីតំ

តិថករោ'តិ'ឧគ្គហោ សវណំ បុច្ឆា កថនំ ធារណំ ឥតិ បញ្ចធម្មវសេនេវ តិថវាសោ បវុច្ចតី'តិ ឯវំ វុត្តេ តិថវាសេ បតិដ្ឋាយ បរេ ច បតិដ្ឋាបេវា បិដកត្តយតិថឆេកករណេន ធម្មតិថង្ករោ។

និបុណោ'តិ ពធាទីសុ ឧបជាននសមថោ។

វិសារទោ'តិ បរិសាសុ ភយរហិតោ។

សាមយិកោ'តិ ទេសជភាសាសង្ខាតសមយកុសលោ សកសមយសមយន្តរច្ឆេកញាណវន្តោ។

បដិភាណោ'តិ កល្យាណវាក្យ សង្ខាតបដិភាណវន្តោ។

មេធាវីតិ ធម្មោជបញ្ញាយ មេធាវី។ ធម្មោជបញ្ញា នាយ ញាណគតោ បណ្ឌិតោ'កឹ សុតំ កឹ វា សុណាមិ, កឹ កុសលំ គវេសិន្តិ' យាយ វិចារេតិ សា ធម្មោជបញ្ញា នាម។

អាយស្មាបិ ខោ នាគសេនោ បដិសម្ភោទិ...បេ.... អារាធេសិតិ យេនេវ សម្មោទនិយវចនេន ថេរោ រញ្ញោ មិលិទស្ស ចិត្តំ អារាធេសិ តោសេសិ តេនេវ សម្មោទនីយវចនេន រញ្ញា សទ្ធឹ បដិសម្មោទីតិ យោជនា។

ញាយាមីតិ ញាតោ បាកដោ ហោមិ។

អបិ ច ខោ មហារាជ ...បេ.... នាគសេនោ’តិ យំ ឥទំនាគសេនោ’តិ នាមំ ឯសា សង្ខា សមញ្ញា បញ្ញត្តិ វោហារោ នាមមត្តំ ហោតីតិ យោជនា។

(សង្ខា) ឯថ ច សង្ខាយតីតិ សង្ខា។ សង្កថិយតីតិ អថោ កិន្តិ សង្កថិយតិ? បរស្សាតិ អត្តា’តិ ភវោ’តិ បោសោ’តិ បុគ្គលោ’តិ នរោ’តិ មាណវោ’តិ តិស្សោ’តិ ទត្តោ’តិ មញ្ចបីឋំ ភិសិពិម្ពោ ហនន្តិ វិហារោ បរិវេណំ ទ្វារំ វាតបានន្តិ។ ឯវំ អនេកេហិ អាការេហិ សង្កថីយតីតិ សង្ខា។

សមញ្ញា សម្មា ញាយតីតិ កិន្តិ ញាយតី?តិ។ អហន្តិ មមន្តិ...បេ.... ទ្វារំ វាតបានន្តិ សម្មា ញាយតីតិ សមញ្ញា។

(បញ្ញត្តិ) បញ្ញាបីយតីតិ បញ្ញត្តិ។

(វោហារោ)។ កិន្តិ បញ្ញាបីយតីតិ...បេ.... វោហរិយតីតិ វោហារោ។ កិន្ទិ វោហរិយតិតិ។ អហន្តិ មមន្តិ...បេ.... ទ្វារំ វាតបាតន្តិ វោហរិយតីតិ វោហារោ។ ឥមេហិ ចតុហិ សង្ខាអាទីហិ បទេហី នាមបញ្ញត្តិយេវ អធិប្បេតា នាមមត្តន្តិ ទស្សនតោ។

សចេ វំ មហារាជ បណ្ឌិតវាទា សល្លបិស្សសីតិ វំ សចេ មយា សទ្ធឹ បណ្ឌិតានំ សល្លាបេន។

អាវេឋនម្បិ កយិរតិ និព្ពេឋនម្បិ កយិរតី’តិ បញ្ហបុច្ឆនវសេន វេឋនំ បណ្ឌិតេហិ កយិរតិ បញ្ហវិស្សជ្ជនវសេន វេឋនំ បណ្ឌិតេហិ កយិរតិ បញ្ហវិស្សជ្ជនវសេន និព្ពេឋនម្បិ កយិរតិ។

និគ្គហោ’បិ កយិរតី’តិ នាគសេនថេរោ មុសាភណតីតិអាទិនា និគ្គហនយេន អញ្ញបណ្ឌិតានំ និគ្គហណវចនំ អញ្ញបណ្ឌិតេហិ កយិរតិ។ អបិ ច កថាវត្ថុប្បករណេ អាគតោ សព្ពនិគ្គហោ និគ្គហោយេវ។

បដិក្កមម្បី’តិ វំ មហារាជ’រាជា មិលិទោ ជម្ពុទីបេ អគ្គរាជា កស្មា មុសា ភណសី’តិអាទិនា បដិក្កមម្បិ កយិរតិ។

វិសេសោ ‘បីតិ’សម្បន្នំ មុនិនោ ចិត្តំ, ‘កម្មុនា ព្យត្តតេ្តន ច វិជ្ជាចរណសម្បន្នំ ធម្មគតានំ បសំសតី’តិអាទិនា គុណបសំសនសង្ខាត វិសេសោ។ ឥធ បន កល្លោ’សិ ភន្តេ’តិអាទិ បដិគ្គហណ វិសេសោ’តិ’សម្បន្នំ មុនិនោ ចិត្តំ...បេ.... ធម្មគតានំ អនុមោទសី’តិអាទិនា គុណបសំសនសង្ខាតោ បដិគ្គហណវិសេសោ។ ឥធ បន សាធុ ខោ វំ មហារាជ វថំ ជានាសី’តិអាទិ។ ឯកំ វថុំ បដិជានន្តីតិ កល្យាណមណិអាទិកំ អញ្ញតរំ ឯកំ វថុំ កល្យាណំ វា អថិ នថិតិ បដិជានន្តិ បឋមទិវសេ តយោ បញ្ហា រញ្ញា បុច្ឆិតា នាមបញ្ញត្តិបញ្ហោ សត្តវស្សិកបញ្ហោ វីមំសនបញ្ហោ។

ភន្តេ នាគសេន បុច្ឆិស្សាមីតិ ...បេ.... កិម្បន មហារាជ តយា បុច្ឆិតន្តិ តតិយោ វីមំសនបញ្ហោ ឋានុប្បត្តិកបដិហានជាននថាយ វីមំសនវសេន បុច្ឆិតត្តា វិមំសនបញ្ហោ នាម។ តថ’បុច្ឆិតោ មេ ភន្តេ’តិ ឥទំ រញ្ញា អត្តនា ហេដ្ឋា បុច្ឆិតេ ទ្វេ បញ្ហេ សន្ធាយ វុត្តំ។

វិស្សជ្ជិតំ មេ’តិ ឥទម្បិ ថេរេន អត្តនា ហេដ្ឋា វិស្សជ្ជិតេ ទ្វេ បញ្ហេ សន្ធាយ វុត្តំ។

នាគសេនោ នាគសេនោ’តិ សញ្ជាយំ ករោន្តោ បក្កាមីតិ រញ្ញា នាគសេនថេរេ ពហុមានគារវោ កតោ’តិ ទីបេតុំ ពុទ្ធឃោសាចរិយេន វុត្តំ អគារវោ ហិ បុគ្គលោ គរុដ្ឋានិយំ បុគ្គលំ ទិស្វាបិ សុត្វាបិ ជានិវាបិ អបស្សន្តោ អសុណន្តោ អជានន្តោ វិយ ហោតីតិ។ តត្រាយំ វចនថោ? អាគុំ បាបំ ន ករោតីតិ នាគោ។ សេន្តិ សយន្តិ ឯតេន វាទបច្ចថិកា ជនាតិ សេនោ នាគោ ច សោ សេនោ ចាតិ នាគសេនោ សាមញ្ញាទីសុ ចតុសុ នាមេសុ ឥទំ កិត្តិមនាមំ។

សុដ្ឋុ ថេរោ អពភនុមោទីតិ’សាធុ សុដ្ឋុ’តិ វចនេន។ អន្តរាមគ្គេ បុច្ឆិតោ អនថកាលបញ្ហោ។

កតមេថ នាគសេនោ’តិ កតមោ ធម្មោ ឯតស្មឹ វចនេ នាគសេនោ នាម ហោតីតិ បុច្ឆិ។

ជីវោ’តិ ជីវភុតោ វាយោ។

អស្សាសបស្សាសា នាមេតេ កាយសង្ខារា’តិ ថេរោ អភិធម្មកថំ អកាសីតិ ឥមិនា អនន្តកាយស្ស ឯតេ អន្តោ-បវិសន-ពហិ-និក្ខមតវាតា អស្សាសបស្សាសា នាម ករជកាយេន អភិសង្ខរិយន្តិ, តស្មា កាយសង្ខារា ច ហោន្តិ, តេនេវ ជីវេន នាគសេនោ នាគសេនោ’តិ ឥមិនា នាមមត្តំ គណ្ហាតិ ន បុគ្គលោ ជីវោ គហេតព្ពោ’តិ ថេរោ អភិធម្មកថំ អកាសិ។

ឧបាសកត្តំ បវេទេសី’តិ អត្តសន្និយ្យាតនេន សិស្សភាវូបគមនេន បណិបាតេន សមាទានេនាតិ ចតុសុ សរណគមនូបាយេសុ សមាទានេន រតនត្តយស្ស ច ថេរស្ស ច ឧបាសកភាវំ, ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមិ, ធម្មំ សរណំ គច្ឆាមិ, សង្ឃំ សរណំ គច្ឆាមិ, តញ្ច សរណំ គច្ឆាមិ, ឧបាសកំ មំ ធារេហិ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គតន្តិ។

អនន្តកាយបញ្ហោ ចតុថោ។

កិម្ហិ ហោតិ កថាសល្លាបោ’តិ កិម្ហិ ការណេ និមិត្តភុតេ កថាសល្លាបោ ហោតិ។ កិម្បយោជនោ កថាសល្លាបោ’តិ អធិប្បាយោ ឥទំ វញ្ញា កិមថាយ វុត្តំ? អនុយោគទានថាយ ចេវ បុច្ឆនស្ស ឱកាសទាបនថាយ ចាតិ ញាតព្ពំ។

អថេន មយំ មហារាជ អថិកា អថេន ហោតុ កថាសល្លបោ’តិ ឥមិនា ថេរោ រញ្ញោ អនុយោគញ្ចេវ ឱកាសញ្ច ទេតិ តថ អថេនា’តិ។

’អថោ បយោជនោ សទ្ធា’ភិធេយ្យ វុទ្ធិយំ ធនេ,
វថម្ហិ ការណេ នាសេ ហិតេ បច្ឆិមបព្ពតេ’តិ;

ឯវំ វុត្តេសុ អថេសុ ឥធ បយោជនញ្ច ហិតញ្ច លព្ភតិ។ តេសុ លោកិយលោកុត្តរផលំ បយោជនំ នាម, សាសនវុទ្ធិ វា។ យថិច្ឆិតផលនិប្ផាទានោ ហិនោតិ បវត្តតីតិ ហិតំ។ ទានសីលាទិលោកិយលោកុត្តរការណំ។

កិន្តី’តិ កិម្ហិ អសង្ខតធាតុសង្ខាតេ និព្ពានេ ផលសង្ខាតេ និព្ពានេ ឥទំ បច្ចុប្បន្នទុក្ខំ និរុជ្ឈេយ្យ។

អនុបាទាបរិនិព្ពានន្តិ អរហត្តផលសង្ខាតំ អនុបាទាបរិនិព្ពានំ។ និព្ពានញ្ហិ ទុវិធំ អបច្ចយបរិនិព្ពានំ អនុបាទាបរិនិព្ពានន្តិ។ តេសុ អវិជ្ជាទិបច្ចយរហិតត្តា អសង្ខតធាតុ អបច្ចយ-បរិនិព្ពានំ នាម។ កិលេសសង្ខត-បរិនិព្ពានសង្ខាតំ ឧបាទាន រហិតត្តា អរហត្តផលំ អនុបាទាបរិនិព្ពានំ នាម។

រាជាភិនីតា’តិ រាជូហិ បីឡិតា រាជភីតា វា។

ឥណដ្ដា’តិ ឥណេន បីឡិតា។

កល្លោ’សីតិ ព្យាករណ ញាណេន ឆេកោ’សិ, អង្គុត្តរដីកាយំ’ ព្យាករណេ សមថោ’។ បដិពលោ’តិបិ វត្តុំ វដ្ដតិ យេវាតិ។

បព្ពជ្ជាបញ្ហោ បញ្ចមោ។

សោបាទានោ’តិ សកិលេសោ។

បដិសទហនបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

យោនិសោ មនសិការេនាតិ អនិច្ចំ ទុក្ខន្តិ ឧបាយេន បថេន សារណលក្ខណេន អារម្មណបដិបាទក មនសិការេន។

មនសិការបញ្ហោ សត្តមោ។

ឧស្សហនលក្ខណោ’តិ សម្បយុត្តានំ អារម្មណេ សំយោជនវសេន ឧស្សហនលក្ខណេ គណ្ហនលក្ខណេ វា។

មនសិការលក្ខណបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

យោ សីលក្ខធោ វរបាតិមោក្ខិយោ’តិ យោ បាតិមោក្ខសីលសំវរសង្ខាតោ ពុទ្ធុប្បាទេយេវ ឧប្បន្នោ សីលគុណោ សយំ បតិដ្ឋាតិ ឥទុយាទីនំ ឯកទសន្នំ កុសលធម្មានំ និស្សយាការេន និស្សយបច្ចយោ ចេវ ពលវការណដ្ឋេន ឧបនិស្សយោ ច បថវី ឥវ សត្តានំ បតិដ្ឋា។

សីលបតិដ្ឋានលក្ខណបញ្ហោ នវមោ។

អញ្ញេសំ ចិត្តំ វិមុត្តំ បស្សិវា’តិ អញ្ញេសំ អរិយានំ សោតាបត្តិផលាទិកេ ផលេ វិសេសេន អធិមុត្តំ បក្ខទន្តំ ញាណចក្ខុនា បស្សិវា។

សទ្ធាលក្ខណបញ្ហោ ទសមោ។

សព្ពេ កុសលា ធម្មា’តិ សព្ពេ លោកិយកុសលធម្មា ឧប្បន្នា ន បរិហាយន្តិ។

វីរិយលក្ខណបញ្ហោ ឯកាទសមោ។

អបិលាបនលក្ខណោ’តិ អារម្មណេ អនុបវិសនដ្ឋេន ឱគាហនលក្ខណោ សប្បដិភាគធម្មោ’តិ បដិភាគេន បច្ចថិកេន សហ វត្តន្តីតិ សប្បដិភាគា សុក្កោ ច កណ្ហបដិភាគេន សប្បដិភាគោ។

កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគេ’តិ ឦទិសបាឋោ យទិ អថិ សុទរោយេវ។

អបិលាបេតីតិ អនុបវិសនដ្ឋេន ឱគាហតិ។

ហិតាហិតានំ ធម្មានំ គតិយោ’តិ កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ ឥដ្ឋានិដ្ឋ-វិបាកទានភាវ-សំខាត-និប្ផត្តិយោ។

សព្ពថកន្តិ សព្ពកិច្ចេ និយុត្តំ សព្ពលីនុធច្ចេសុ ឥច្ចិតព្ពំ វា។

សតិលក្ខណបញ្ហោ ទ្វាទសមោ។

តប្បមុខា’វាតិ រាជប្បធានា ឥវ។

សមាធិបញ្ហោ តេរសមោ។

យោ ឧប្បជ្ជតិ សោ ឯវ សោ’តិ យោ បថវិផស្សាទិបរមថធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ, សោ ឧប្បន្នបុព្ពធម្មោ ឯវ។

បញ្ញាលក្ខណបញ្ហោ ចុទ្ទសមោ។

នានា-ឯកកិច្ចករណបញ្ហោ បណ្ណរសមោ។

បណ្ណរសបញ្ហវន្តោ បឋមវគ្គោ សមត្តោ។

វំ បន ភន្តេ ឯវំ វុត្តេ កី វទេយ្យាសី’តិ យទា វំ ទហរោ តរុណោ មទោ ឧត្តានសេយ្យកោ អហោសិ សោយេវ វំ ឯតរហិ មហន្តោ’តិ ឥមស្មី វចនេ មយា ច កេនចិ បុច្ឆនវសេន វុត្តេ វំ កី វទេយ្យាសីតិ យោជនា។

ទុតិយវគ្គេ បន ធម្មសន្តតិបញ្ហោ បឋមោ។

ន បដិសទហនជាននបញ្ហោ ទុតិយោ។

សកិច្ចយន្តិ អត្តនោ វិសយោភាសនកិច្ចំ។

អាលិម្បនំ វិជ្ឈាបេតុន្តិ អគ្គឹ និព្ពាបេតុំ

បញ្ញានិរុជ្ឈនបញ្ហោ តតិយោ។

និព្ពិសំ ភគកោ យថា’តិ យថា ភគកោ ភគកកម្មំ ករា លក្ខំ និព្ពិសំ និព្ពិសន្តោ លភន្តោ ទុក្ខំ ជីវិតំ នាភិនន្ទតិ មរណញ្ច នាភិនន្ទតិ មរណកាលំ អាគមេតិ, ឯវមេវាហំ កាលំ មរណកាលំ បដិកង្ខាមិ អាគមេមីតិ អធិប្បាយោ។

បរិនិព្ពានបញ្ហោ ចតុថោ។

យទិ កុសលា ន ទុក្ខា’តិ សុខា វេទនា កុសលា យទិ សិយា សា កុសលា វេទនា ន ទុក្ខភូតា។យទិ សិយា សា កុសលា ន ហោតិ។ កុសលំ ទុក្ខន្តិ ន ឧបបជ្ជតី’តិ កុសលំ ទុក្ខភុតន្តិ វចនំ ន ឧបបជ្ជតីតិ វុត្តំ ន យុជ្ជតិ។ កុសលំ ទុក្ខំ ន។ អញ្ញមញ្ញបច្ចនីកត្តា’តិ រញ្ញោ អធិប្បាយោ។ សភាវោ បន ឯវំ ន ហោតិ។ កុសលា ហិ សុខា វេទនា សង្ខារទុក្ខេន វិបរិណាមទុក្ខេន’បិ ទុក្ខា។ នេក្ខម្មនិស្សិតទោមនស្សសង្ខាតទុក្ខា’បិ អនវជ្ជដ្ឋេន កុសលា សិយាតិ ថេរោ បន មយិ រាជានំ អយោគុឡហិមបិណ្ឌបញ្ចំ បុច្ឆន្តេ តំ រាជា មិច្ឆា ព្យាករិស្សតិ។ តស្មឹ ទោសំ អារោបេស្សាមិ។ រាជា តំ មិច្ឆា ព្យាករិស្សតិ។ តស្មឹ ទោសំ អារោបេស្សាមិ។ រាជា តំ ហរិតុំ អសក្កោន្តោ មំ អថជប្បនំ យាចិស្សតិ។ អថ រាជាតំ សភាវថំ សញ្ញាបេស្សាមីតិ មន្ទា តំ កិម្មញ្ញសិ មហារាជា’តិអាទិមាហ។ កិន្នុ ខោ មហារាជ ឧភោ’បិ តេ ទហេយ្យុន្តិ តមស្មឹ បុច្ឆាវចនេ ថេរេន វុត្តេ រាជា សិតុណ្ហសមញ្ញាតា តេជោធាតុ’តិ សុតត្តា សិតហិមបិណ្ឌស្ស ខរខាទនភាវញ្ច សធាយ ធាតុនំ ឧស្សទភាវជាននញាណតោ វិរុជ្ឈិវា’អាម ភន្តេ ឧភោ’បិ តេ ទហេយ្យុន្តិ វិរុទ្ធបដិវចនំ អទាសិ។

ន ហិ ភន្តេ’តិ រញ្ញោ អវជាននបដិក្ខបនំ។

អជានាហិ និគ្គហន្តិ ថេរវចនំ។ យស្មា តេ បុរិមាយ’អាមា’តិ បដិញ្ញាយ បច្ឆិមា’ន ហិ ភន្តេ’តិ បដិញ្ញា បច្ឆិមាយ ច បុរិមា ន សធិយតី។ តស្មា វំ និគ្គហំ បត្តោ។ វំ និគ្គហំ ទោសំ អបរាធំ សម្បិដិច្ឆាហី’តិ អថោ។ តទានិ ឧភិន្នំ តត្តាភាវទស្សនវសេន ឧភិន្នំ សីតលាភាវទស្សនវសេន ច តំ និគ្គហំ បាកដំ ករោន្តោ យទិ តត្តំ ទហតី’តិអាទិមាហ។

តថ– ‘យទិ តត្តំ ទហតី’តិ សចេ ឧភិន្នំ តត្តតា ទហតិ។ យទិ តត្តំ ទហតី’តិ ច ឋបនវចនំ។

ន ច តេ ឧភោ’តិ ទោសារោបនវចនំ។

តេន ន ឧប្បជ្ជតី’តិ តេន តស្មឹ ឧភិន្នំ ឧណ្ហភាវការណា ឧភោ’បេតេ ទហន្តិ’តិ វចនំ តត្តភាវស្ស ទហនេន ន ឧបបជ្ជតិ, ន យុជ្ជតិ។

យទិ សីតលំ ទហតីតិ សចេ ឧភិន្នំ សីតលភាវោ ទហតិ តេន ន ឧបបជ្ជតី’តិ តស្មា ការណា ឧភិន្នំ សីតលាភាវការណា ឧភោ’បិ តេ ទហន្តិ’តិ វចនំ សីតលភាវស្ស ទហនេន ន ឧបបជ្ជតី’តិ វុត្តំ ន យុជ្ជតិ បុន តំ ទោសំ បាកដតរំ ករោន្តោ ថេរោ កិស្ស បន តេ មហារាជ ឧភោ’បិ ទហន្តិតិអាទិមាហ។

(កិស្ស)តថ-កិស្សាតិ កេន ការណេន ឧភោបិ តេ ទហន្តីតិ។

តេន ន ឧបបជ្ជតីតិ កេន តស្មា ការណា ឯកស្ស ឧណ្ហស្ស ឯកស្ស សីតលស្ស ភាវការណា ឧភោបិ តេ ទហន្តី’តិ តយា វុត្តវចនំ ន ឧបបជ្ជតិ ន វដ្តតិ។ ឧភោបិ តេ ទហន្តីតិ វុត្តំ, អយុត្តម្បិ តយា វុត្តមេវ។ កុសលំ ទុក្ខន្តិ វុត្តំ វុត្តមេវ កុសលំ ទុក្ខន្តិ ន ឧបបជ្ជតីតិ តទំ វំ កស្មា វទសិ? វុត្តំ យុត្តវចនំ ន យុជ្ជតីតិ វទសិ វុត្តំ អយុត្តវចនំ យុជ្ជតីតិ វទសីតិ ថេរស្ស វចនេន អត្តនោ វាទេ ទោសំ បស្សន្តោ តំ បរិហរិតុំ អសក្កោន្តោ នីវមនោ ថេវំ អថជប្បនំ យាចន្តោ’នាហំ បដិពលោ’តិអាទិមាហ។

តយា វាទិនាតិ យុត្តមថគម្ភីរវិចិត្តបដិភានវាទិនា

សាធូ អថំ ជប្បេហី តី សាធុ យាចាមិ។ សុខា វេទនា កុសលាតិ វា អកុសលា អព្យាកតាតិ វា តមស្ស មយា បុច្ឆិតវចនស្ស អថំ ជប្បេហិ ទេសេហិ អថេនាហំ អថិកោ, កឹ វិវាទេនាតិ អធិប្បាយោ។

គេហនិស្សិតានីតិ គេហសទិសកាមគុណនិស្សិតានិ តមារព្ភ បវត្តានីតិ អថោ។

នេក្ខម្មនិស្សិតានី’តិ។

‘បព្ពជ្ជា បឋមំ ឈានំ និព្ពានញ្ច វិបស្សនា
សព្ពេបិ កុសលា ធម្មា នេក្ខម្មន្តិ បវុច្ចតី’តិ,
វុត្តនេក្ខម្មេសុ និព្ពានវិបស្សនាកុសលធម្មសង្ខាតេ;

នេក្ខម្មេ និស្សិតានិ។

សុខវេទនាបញ្ហោ បញ្ចមោ។

សោ ច អញ្ញបញ្ហេហិ គម្ភីរតរោ, កុលបុត្តេហិ មយា វុត្តអថមត្តេន សន្តោសំ ករា អត្តនោ បញ្ញានុភាវេន ច បុនប្បុនំ ចិន្តេត្វា បុព្ពាបរំ សល្លក្ខេត្វា យោ មយា វុត្តអថតោ យុត្តតរោ សោ អថោ គហេតព្ពោ យេវាតិ។

នាមរូបន្តិ នាមករណដ្ឋេន នមនដ្ឋេន ចត្តារោ អរូបិនោ ខន្ធា នាមំ។ ឥធ វិបាកនាមំ អធិប្បេតំ សីតាទីហិ រុប្បនដ្ឋេន រូបំ និប្បរិយាយតោ ឆន្នវុតិរូបកោដ្ឋាសសង្ខាតំ និប្ផន្នរូបំ បរិយាយតោ ទសវិធា អនិប្ផន្នរូបញ្ច ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហាកាយភាវវត្ថុទសកសង្ខាតា សត្ត ទសកា, ចិត្ត ឧតុ-អាហារជអដ្ឋកា តយោ, ចិត្តជឧតុជសទ្ទវសេន ទ្វេ សទ្ទា’តិ ឆន្នវុតិរូបកោដ្ឋាសា។ ឥធ បន កម្មជរូបំ អធិប្បេតំ។

តេន កម្មេន អញ្ញំ នាមរូបំ បដិសន្ទហតីតិ តេន កុសលាកុសលកម្មេន អញ្ញំ នាមរូបំ អញ្ញំ អនាគតនាមរូបំ សុគតិទុគ្គតិបរិយាបន្នំ ឥមិនា បច្ចុប្បន្ននាមរូបេន សទ្ធឹ បដិសន្ទហតិ។

បុរិមំ ភន្តេ អម្ពពីជំ ភូតំ មូលការណភូតំ អបច្ចក្ខាយ អវិជហិត្វា និព្ពត្តេន បច្ឆិមេន អម្ពេន បុរិសោ ទណ្ឌប្បត្តោ ភវេយ្យាតិ យោជនា។

នាមរូបបដិសន្ទហនបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

សត្តោបមាបតិមណ្ឌិតោ។

អធិការន្តិ មហន្តំ បូជាសក្ការំ។ អយំ សត្តមោបញ្ហោ បុន បុច្ឆតោ។ ឧបមំ សោតុកាមតាវសេន បុន បុច្ឆិតោ’តិ ញាតព្ពំ។

បុនបដិសន្ទហនបញ្ហោ សត្តមោ។

នាមរូបបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

អទ្ធាបញ្ហោ នវមោ។

នវបញ្ហវន្តោ ទុតិយោ វគ្គោ។

តតិយវគ្គេ អទ្ធាមូលបុច្ឆនបញ្ហោ បឋមោ។

បឋវិយា ចក្កំអលិខិត្វា’តិ ភមចក្កំ បុនប្បុនំ បរិវត្តនវសេន អា ភុសោ លិខិត្វា។

បុព្ពាកោដិ នបញ្ញាយន បញ្ហោ ទុតិយោ។

ខន្ធា ច ទុក្ខស្ស ពីជាតីតិ បដិសន្ធិភូតា ពជា កេវលស្ស សកលស្ស បវត្តិទុក្ខរាសិស្ស មូលការណភាវេន ពីជានិ ឯវំ ខណកោដិសង្ខាតបដិសន្ធិពជតោ បវត្តិ ទុក្ខវឌ្ឍនំ សក្កា កាតុន្តិ អធិប្បាយោ។

កោដិវឌ្ឍនបញ្ហោ តតិយោ។

ចក្ខុញ្ច ខោ មហារាជ សតិ រូបេសុ ច ចក្ខុវិញ្ញាណំ ហោតីតិ ឯថ អភិធម្មាវតារដីកាបរិយាយេន ឯកតោ សហជាតេសុ ពហូសុ ចក្ខុប្បសាទេសុ យំ ចក្ខុ វិសទិតំ តំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស និស្សយបច្ចយោ។ ចក្ខុញ្ចាតិ ឯកវចន ទស្សនតោ។ រូបេសុ ចា’តិ ពហុវចនស្ស ទស្សនតោ បន ពហូនិបិ រូបានិ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតបច្ចយោ បច្ចយភាវ។ វិសេស-សភាវតោតិ ទដ្ឋព្ពោ។

អថិ-កេចិ-សញ្ញានបញ្ហោ ចតុថោ។

ភវន្តាយេវ ខោ មហារាជ សង្ខារា ជាយន្តីតិ ឯថ អន្តប្បច្ចយោ អតីតេ ហោតិ។ អតីតេ ភូតា’តិ អថោ។

អយញ្ច គាថា’តិ សទិសគាថា។ អហុវា សម្ភោតីតិ ច គាថា ខណិកគាថា’តិ ទដ្ឋព្ពំ។ ឯវញ្ហិ បុព្ពាបរំ សមេតិ។

(ឧត្តារណិ) អរណិសហិតេកន្តកិច្ចករោ ទណ្ឌោ ឧត្តារណិ នាម។

ភវន្តជាយនបញ្ហោ សត្តោបមាសហិតោ បញ្ចមោ។

វេទគុបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

ចក្ខុវិញ្ញាណាទិបញ្ហោ សត្តមោ។

ផុសនលក្ខណោ’តិ ចិត្តារម្មណផុសនលក្ខណោ។ យថា ចក្ខុ’តិ ឯថ ចក្ខុប្បសាទោ’បិ ចក្ខុវិញ្ញាណម្បិ លព្ភតិ។

សង្ឃដ្ដនរសោ’តិ ឥមេសំ វថារម្មណានំ សង្ឃដ្ដនរសោ សម្បត្តិ ឯតស្សា ត អថោ លព្ភតិ។ យទា ចក្ខុ វិញ្ញាណម្បិ លព្ភតិ។ តទា ចិត្តារម្មណសង្ឃដ្ដនរសោ កិច្ចំ ឯតស្សេតិ អថោ លព្ភតិ។ សង្ឃដ្ដនរសោ’តិ ច បញ្ច ទ្វារិកផស្សេ លព្ភតិ។ ន មនោទ្វារិកផស្សេ’តិ អយមិទិសោ អថោ អត្ថសាលិនិយំ វុត្តោ យេវា’តិ។

ផុសនលក្ខណបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

វេទនាលក្ខណបញ្ហោ នវមោ។

សញ្ញាលក្ខណបញ្ហោ ទសមោ។

ចេតនាលក្ខណបញ្ហោ ឯកាទសមោ។

វិញ្ញាណលក្ខណបញ្ហោ ទ្វាទសមោ។

វឌ្ឍកី សុបរិកម្មកតំ ទារុំ សន្ធិស្មឹ អប្បេតីតិ វឌ្ឍកី ជនោ សុដ្ឋុបរិកម្មកតំ ទារុំ សន្ធិស្មឹ អប្បេតិ បាបេតិ បវេសេតិ។

វិតក្កលក្ខណបញ្ហោ តេរសមោ។

វិចារលក្ខណបញ្ហោ ចុទ្ទសមោ។

ចុទ្ទសបញ្ហាវន្តោ តតិយវគ្គោ សមត្តោ។ វិនិព្ភុជិវា វិនិពភុជិវា’តិ អញ្ញមញ្ញតោ វិសុំ វិសុំ កវា វិភជិវា វិភជិវា។

វគ្គតោ អតិរេកបឋមបញ្ហោ វិភជ្ជបញ្ហោ បឋមោ។

ននុ លោណមេវ អាហរិតព្ពន្តិ សកដេហិ សុទ្ធលោណមេវ ពលិវទ្ទេហិ អាហរិតព្ពំ។

ន សក្កា មហារាជ លោណមេវ អាហរិតុន្តិ បាឋេន ភវិតព្ពន្តិ នការោ បោថកេ ទិស្សតិ។

លោណបញ្ហោ ទុតិយោ, រញ្ញោ ធម្មលក្ខណេសុ ទន្ធបតិដ្ឋាបនថំ ថេរេន បឋមំ វុត្តោ។

ឯត្តាវតា តេចត្តាឡីស បញ្ហា សមត្តា។

ចតុថវគ្គេ នានាកម្មេហិ មហារាជ និព្ពត្តានិ ន ឯកេន កម្មេនា’តិ អាបាយិកសត្តានំ បញ្ចាយតនានិ នានាអកុសលកម្មេហិ និព្ពត្តានិ សុគតិបរិយាបន្នសត្តានំ បញ្ចាយតនានិ នានាកុសលកម្មេហិ ឯកេន កម្មេន ឯកេន បដិសន្ធិជនកកម្មេនេវ និព្ពត្តានិ។ អភិធម្មាវតារដីកាយំ បដិសន្ធិក្ខណេ មហគ្គតចេតនា កដត្តារូបានំ កម្មបច្ចយេន បច្ចយោ’តិ វចនេន បដិសន្ធិក្ខណេ វិជ្ជមានានំ សព្ពេសំយេវ កដត្តារូបានំ កម្មបច្ចយោ ហោតីតិ វិញ្ញាយតិ។ នានាចេតនាហិ តទា ឥន្ទ្រិយុប្បត្តិយំ សតិ អតិបរិត្តេន ច មហគ្គតេន ច កម្មេន និព្ពត្តំ កដត្តារូបំ អាបជ្ជេយ្យ, ន ចេកា បដិសន្ធិ អនេកកម្មនិព្ពត្តា ហោតី’តិ។’សព្វំ ឯកេន កម្មេន អនេកិន្ទ្រិយុប្បត្តិ ហោតី’តិ វុត្តំ។ វិចារេវា យំ យុត្តតរំ តំ គហេតព្ពំ។ តត្រាយំ វិចារណាការោ?

មហគ្គតសត្តានំ ឥន្ទ្រិយានិ ឯកេន បដិសន្ធិជនកកម្មេន និព្ពត្តានិ។ នាគសេនថេរោ បន អរហា ខីណាសវោ ពុទ្ធមតញ្ញូ តស្ស អធិប្បាយានុរូបេន កាមាវចរកសត្តានំ នានាកម្មេហិ និព្ពត្តីតិ គហេតព្ពំ។

នានាកម្មនិព្ពត្តាយតនបញ្ហោ បឋមោ។

មហាកុលីនតាតិ ឧច្ចកុលីនតា។ សោយេវ វា បាឋោ។ អាពាធ-វណ្ណ-សុក្ខ-ភោគ-កុលីនំ បញ្ចកា ឯតេ ចុទ្ទស បញ្ហា’បិ សុភសុត្តេ បកាសិតា’តិ អយំ គាថា សុខវាចុគ្គតករណថំ បោរាណេហិ វុត្តា។

មនុស្សនានាភាវបញ្ហោ ទុតិយោ។

កឹ បដិគច្ចេវ វាយមិតេនា’តិ បុព្ពេ វាយាមេន សហ បវត្តកម្មេន វាយាមករណេន កឹ បយោជនំ អថិ?

អកិច្ចករោ’តិ ឯថ យថិច្ឆិតផលសង្ខាតំ កិច្ចំ ន ករោតីតិ អកិច្ចករោ។ អយញ្ច អយុត្តសមាសោ។ សទ្ធំ មតកភោជនំ ន ភុញ្ជតីតិ អសទ្ធភោជិតិអាទិកោ វិយា’តិ។

ពុភុក្ខិតោ’តិ ពុជាភិភូតោ។

បដិគច្ចកិច្ចករណបញ្ហោ តតិយោ។

បច្ចមានា’តិ និរយគ្គិនា ឌយ្ហមានា។

សោ ន តាវ កាលំ ករោតីតិ តាវ តត្តកំ សោ នេរយិកសត្តោ កាលំ មរណំ ន ករោតិ។ កម្មាធិកតេនា’តិ បុព្ពេ អធិកតេន កម្មេន មូលការណភុតេន។

នរិលីយនបញ្ហោ ចតុថោ។

អាកាស-ឧទក-បថវិធារណបញ្ហោ បញ្ចមោ។

អជ្ឈោសាយា’តិ តណ្ហាយ គិលិវា បរិនិដ្ឋបេវា។

និរោធនិព្ពានបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

អភិញ្ញេយ្យេ ធម្មេ’តិ អភិវិសិដ្ឋេន ចតុសច្ចញ្ញាណេន ជានិតព្ពេ ធម្មេ, ចតុសច្ចធម្មេ។

និព្ពានលភនបញ្ហា សត្តមោ។

និព្ពានជាននបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

អដ្ឋបញ្ហាវន្តោ ចតុថោ វគ្គោ។

បញ្ចមវគ្គេ នថិពុទ្ធបញ្ហោ បឋមោ។

ពុទ្ធានុត្តរបញ្ហោ ទុតិយោ។

សក្កា ជានិតុំ ពុទ្ធោ អនុត្តរោ’តិ ឥទំ រញ្ញា’ភគវា ពុទ្ធោ អនុត្តរោ’តិ ថេរំ បុព្ពេ បុច្ឆិតំ។ បុន កស្មា វុត្តំ? បុព្ពបញ្ហោ ថេរស្ស វិជាននំ សធាយ បុច្ឆិតំ បុច្ឆាបញ្ហោ សព្ពបញ្ហោ ថេរស្ស វិជាននំ សធាយ បុច្ឆិតំ។ បុច្ឆាបញ្ហោ សព្ពបណ្ឌិតានំ ជាននំ សធាយ បុច្ឆិតោ’តិ វិញ្ញាតព្ពំ។

សក្កា ពុទ្ធានុត្តរបញ្ហោ តតិយោ។

ពុទ្ធនេត្តិយា’តិ និព្ពានំ នេតិ ឯតាយ សទេវកេ លោកេ’តិ នេត្តិ, សុត្តន្តាភិធម្មបាលិ។

(ពុទ្ធបញ្ញត្តិ) បញ្ញាយបិយតិ ឯតាយ ភគវតោ អាណា’តិ បញ្ញត្តិ។ ពុទ្ធស្ស បញ្ញត្តិ ពុទ្ធបញ្ញត្តិ, វិនយបាលិ។

យាវជីវំ សាវកេហិ វត្តិតព្ពន្តិ ឥទំ ថេរេនេ’អាម មហារាជ ធម្មោ មយា ទិដ្ឋោ’តិ អវិស្សជ្ជេត្វា កស្មា វុត្តំ? រាជា ថេរស្ស ធម្មទស្សនភាវំ បច្ចក្ខតោ ញត្វា វិចិត្របដិភានំ សោតុកាមោ បុច្ឆតិ, ន ជាននថាយ ថេរោ តស្ស អជ្ឈាសយំ ញត្វា ឯវមាហ។ អទិដ្ឋធម្មោ ហិ ពុទ្ធនេត្តិយា ពុទ្ធបញ្ញត្តិយា យាវជីវំ វត្តិតុំ សក្កោតិ។

ធម្មទិដ្ឋបញ្ហោ ចតុត្ថោ។

នវសង្កមតិបញ្ហោ បញ្ចមោ។

វេទគុ ឧបលព្ភតីតិ អយម្បញ្ហោ បុព្ពេ ច បុច្ឆិតោ។ កស្មា បុន បុច្ឆិតោ? បុព្ពបញ្ហោ ជីវវេទគុំ សធាយ បុច្ឆិតោ។ អយំ’យេ ព្រាហ្មណា វេទគុ’តិអាទិនា វុត្តំ បុគ្គលវេទគុំ សធាយ បុច្ឆិតោ។ សវេ ថេរោ’ន ឧបលព្ភតី’តិ ព្យាករិស្សតិ, តស្ស វាទេ ទោសំ អារោបេតុកាមតាយ បុច្ឆតិ។ ថេរោ បន វិជ្ជមានេន អវិជ្ជមានបញ្ញត្តិ សធាយ’បរមថេន ខោ មហារាជ វេទគុ ន ឧបលព្ភតី’តិ អាហ។ បរមថេន ន ឧបលព្ភតិ, វោហារតោ ឧបលព្ភតី’តិ ថេរស្ស អធិប្បាយោ។

បុគ្គលវេទគុបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

ន ខោ-បេ តេន រោបិតានីតិ តានិ អម្ពានិ អវហារិយានិ តានិ អម្ពានិ បុរិសេន អវហរិតានិ តេន សាមិក បុរិសេន រោបិតានិ រោបិតអម្ពភុតានិ ន ហោន្តិតិ អថោ

ឥមម្ហាកាយ បញ្ហោសត្តមោ។

កុហិន្តិបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

ឧបបជ្ជតិ-ជានាតិ បញ្ហោ នវមោ។

អថិពុទ្ធបញ្ហោ ទសមោ។

ទសបញ្ហសហិតោ បញ្ចមោ វគ្គោ។

សមន្តតោ បគ្ឃរតីតិ អយំ ខោ គុថមុត្តាទីហិ អសុចិវថ្ថូហិ សមន្តតោ បគ្ឃរាបេតិ។

ឆដ្ឋវគ្គេ កាយអប្បិយបញ្ហោ បឋមោ។

សម្បត្តកាលបញ្ហោ ទុតិយោ។

ទ្វត្តឹស...បេ....បរិវញ្ចិតោ’តិ ឯថ ទ្វត្តឹសមហាបុរិសលក្ខណសរូបំ ពហុសុ សុត្តេសុ អាគតំ។ តំ បាកដំ អសីត្យនុពព្យញ្ជនសរូបំ ន បាកដំ ជិនាលង្ការដីកាយំយេវ អាគតំ។ តស្មា តំ ទស្សយិស្សាម។ កតមានិ អសីត្យានុព្យញ្ជននានិ? ចិតង្គុលិតា, អនុបុព្ពង្គុលិតា, វដ្ដង្គុលិតា, តម្ពនខតា, តុង្គនខតា, សិនិទ្ធនខតា, និគុឡ្ហគោប្ផកតា, សមបាទតា, គជសមានក្កមនតា, សីហសមានក្កមនតា, ហំសសមានក្កមនតា, ឧសភ

សមានក្កមនតា, ទក្ខិណាវដ្ដគត្តតា, សមន្តតោចារុជាណុមណឌលតា, បរិបុណ្ណ បុរិសព្យញ្ជនតា, អច្ឆិទ្ទនាភិតា, គម្ភីរនាភិតា, ទក្ខិណាវដ្ដនាភិតា, សុវណ្ណកទលុរុតា, ឯរាវណករសទិសភុជតា, អនុបុព្ពគត្តតា, មដ្ឋកគត្តតា, សុចិគត្តតា, សុវិភត្តគត្តតា, អនុស្សន្នានុស្សន្នសព្ពគត្តតា, អលីនគត្តតា, តិលកាទិវិរហិតគត្តតា, អនុបុព្ពរុចិរគត្តតា, វិសុទ្ធគត្តតា, កោដិសហស្សហថិពលធរ គត្តតា, តុង្គនាសតា, សុសណ្ឋាននាសតា, រត្តទ្វិជមំសតា, សុសុក្កទន្តតា, សុវិសុទ្ធិន្ទ្រិយតា, វដ្ដទាឋតា, រត្តោដ្ឋសមពិម្ពិតា, អាយតវទនតា, គម្ភីរបាណិលេខតា, អាយតលេខតា, ឧជុលេខតា, សុរុចិរសណ្ឋានលេខតា, បរិមណ្ឌលកាយវន្តតា, បរិបុណ្ណកបោលតា, អាយតវិសាលនេត្តតា, បញ្ចបសាទវន្តនេត្តតា, អាកុចិតគ្គបខុមតា, មុទុតនុករត្តជីវ្ហតា, អាយតជីវ្ហតា, អាយតរុចិរកណ្ណតា, និគ្គណ្ឋិសិរតា, និគ្គូឃ្ឋសិរតា, ឆត្តសន្និភចារុសីសតា, អាយតបុថុល-លលាដ-សោភតា, សុសណ្ឋានភមុកតា, កណ្ហភមុកតា, សុខុមាលគត្តតា, អតិវិយ ឧជ្ជលិតគត្តតា, អតិវិយសោម្មគត្តតា, អតិវិមលគត្តតា, កោមលគត្តតា, សិនិទ្ធគត្តតា, សុគជតនុតា, សមលោមតា, អតិសុខុមអស្សាសបស្សាសធារណតា, សុសណ្ឋានមុខតា, សុគជមុខតា, សុគជមុទ្ធតា, សុនីលកេសតា, ទក្ខិណាវដ្ដកេសតា, សុសណ្ឋានកេសតា, សិនិទ្ធកេសតា, សណ្ហកេសតា, អលុលិតកេសតា, កេតុមាលារតនចិត្តតា។
ទ្វត្តឹសបុរិសលក្ខណបញ្ហោ តតិយោ។

ព្រហ្មចរិយបញ្ហោ បញ្ចមោ។

អស្សុបញ្ហោហា ឆដ្ឋោ។

រសបដិសំវេទិបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

បញ្ញាបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

សំសារបញ្ហោ នវមោ។

សតិបញ្ហោ ទសមោ។

ឯវញ្ហិ ភន្តេ នាគសេន សព្ពា សតិ អភិជានន្តី ឧប្បជ្ជតិ នថិ កដុមិកា សតីតិ ឯវំ មយា ចិន្តនាការេ សព្ពា សតិ អភិជានន្តី សយំ បាកដា បរូបទេសរហិតា ឧប្បជ្ជតិ, កដុមិកា បរិនិព្ពជ្ជន-បរូបទេស-សង្ខាតា កដុមសហិតា សតិ នថិតិ អថោ។

សតិ អភិជាននបញ្ហោ ឯកាទសមោ។

ឯកាទសបញ្ហសហិតោ ឆដ្ឋវគ្គោ។

អភិជានតោ’តិ សតិសហិតំអភិវិសេសំជានតោ។ កដុមិកាយា’តិ បរិបីឡន-បរសាសន-សង្ខាតកដុមិកាយ។ ឱលារិកវិញ្ញាណតោ’តិ មហន្តេ អារម្មណេ បវត្តវិញ្ញាណតោ។ អហិតវិញ្ញាណតោ’តិ ទុក្ខសង្ខាតអហិតេ បវត្តវិញ្ញាណតោ។ សភាគនិមិត្តតោ’តិ សភាគារម្មណតោ។ វិសភាគនិមិត្តតោ’តិ នាមវណ្ណាទិ - អញ្ញមញ្ញាវិសទិសារម្មណតោ។ កថាភិញ្ញាណតោ’តិ បរកថាសង្ខាតអភិញ្ញាណតោ។ លក្ខណតោ’តិ គោណ-សកដ-ទន្ត-បិឡ្យកាទិលក្ខណតោ។ សរណតោ’តិ បរេហិ សរាបនតោ មុទ្ទាតោ’តិ អក្ខរសិក្ខនតោ។ ភាវនាតោ’តិ អភិញ្ញាសសង្ខាតភាវនាតោ។ បោថកនិពជនតោ’តិ បោថកេ លិខិតឱវាទអក្ខរធារណតោ។ អនុភូតតោ’តិ ឆន្នំ អារម្មណានំ អនុភុតបុព្ពតោ។ និពជន្តិ’តិ បីឡេន្តិ។ លិបិយា សិក្ខិតត្តា’តិ អក្ខរស្ស សិក្ខិតត្តា។

សត្តមេវគ្គេ សតិអាការបញ្ហោ បឋមោ។

វស្សសតបញ្ហោ ទុតិយោ។

អនាគតបញ្ហោ តតិយោ។

ទូរព្រហ្មលោកបញ្ហោ ចតុថោ។

ព្រហ្មលោកកស្មីរបញ្ហោ បញ្ចមោ។

សត្តពោជ្ឈង្គបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

បុញ្ញាពហុតរបញ្ហោ សត្តមោ។

ជានាជានបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

ឧត្តរកុរុបញ្ហោ នវមោ។

ទីឃអដ្ឋិកបញ្ហោ ទសមោ។

អស្សាសបស្សាសបញ្ហោ ឯកាទសមោ។

សមុទ្ទបញ្ហោ ទ្វាទសមោ។

ឯករសបញ្ហោ តេរសមោ។

នចិ ទុតិយំ បញ្ញាយ ឆេទនន្តិ យំ ឆេទនំ បញ្ញាយ សទ្ធី ទ្វយំ តំ ឆេទនំ នចិតិ អថោ។ ឆេទនបញ្ហោ ចុទ្ទសមោ។ ភុតជិវបញ្ហោ បន្នរសមោ។ ទុក្ករបញ្ហោ សោឡសមោ ថេរេន បឋមំ វុត្តោ។ សោឡសបញ្ហសហិតោ សត្តមោ វគ្គោ។

សម្បតិ កា វេលា’តិ ឥទានិ កា វេលា សម្បត្តា’តិ យោជនា។ គមិស្សន្តិតិ តយា សទ្ធី គមិស្សន្តិ។ ភណ្ឌតោ ភណ្ឌាគារតោ។ រាជទេយ្យានីតិ រាជសន្តកានិ។

តស្ស បញ្ហវេយ្យាករណេន តុដ្ឋេ រាជា’តិ តស្ស នាគសេនថេរស្ស អសីតិបញ្ហវេយ្យាករណេន តុដ្ឋោ រាជា។ អព្ភន្តរកថាយញ្ហិ អដ្ឋាសីតិ បញ្ហា បឋមទិវសេ វិសជ្ជិតា។ តយោ ទិវសេ បាសាទេ ភត្តកិច្ចតោ បដ្ឋាយ យាវ បឋមយាមាវសានា អដ្ឋាសីតិ បញ្ហា វិសជ្ជិតា អហេសុំ។

ពាហិរកថាបញ្ហា តយោ។ តេន សទ្ធី ឯកនវុតិ បញ្ហា ហោន្តិ។

ឯកនវុតីបញ្ហា បដិមណ្ឌិតា។

មិលិទបញ្ហវណ្ណនា សមត្តា។

មេណ្ឌកបញ្ហេ បន ភស្សប្បវាទីតិ វោហារកុសលតាយ យុត្តវចនសង្ខាតភស្សវទនសីលោ។ វេតណឌីតិ ថេរវាទេន សទ្ធី វិរុទ្ធវចនវទនសីលោ។

វសន្តោ តស្ស ឆាយាយាតិ ធម្មចរិយ-គុរុសទ្ធាបញ្ញាទិគុណមណ្ឌិតោ, អស្សទ្ធោបិ សោ តស្ស’ មេធាវី អមតាភិមុខោ’តិ ឯវំ វុត្តេហិ សោភគ្គគុណេហិ សមន្នាគតោ តស្ស ថេរស្ស ករុណាបញ្ញាវសេន បវត្តការណា ការណហិតុបមាយុត្តិឧបទេសវចនសង្ខាតឆាយាយ វសន្តោ។ តានិ ហិ ថេរស្ស ករុណាញាណំ នាមកាយតោ ប វត្តន្តិ បកតិសរីរតោ បវត្តឆាយា វិយ ហោតី តី។

អទ្ទក្ខិ មេណ្ឌកេ បញ្ហេ’តិ ញាណចក្ខុនា មេណ្ឌកេ គម្ភីរេ បញ្ហេ អទ្ទក្ខិ។ អថវា សេនកាទិភាសិតព្ពំ អនេក បរិយាយភាវេន ចេវ អភុតភាវេន ច មេណឌកបញ្ហសទិសេ។ អថវា ទ្វិវចនវន្តត្តា តស្ស បញ្ហស្ស ទ្វិមេណ្ឌកយុទ្ធ សទិសេ’តិបិ វុត្តំ វដ្តតិ។

បរិយាយ ភាសិតំ អថិ’តិ’អានទ, មយាទ្វេ’បិ វេទនា វុត្តា បរិយាយេនា’តិអាទិកំ បរិយាយវចនំ អថិ។ កថំ ឥមិស្សា បរិយាយនិប្បរិយាយទេសនាភាវោ ជានិតព្ពោ? ឧបេក្ខាវេទនា ហិ សន្តមី បណីតេ សុខេ វុត្តា ភគវតា’តិ អយំ ហេថ បរិយាយោ។

សភាវភាសិតំ អថិតិ’តិស្សោ ឥហ ភិក្ខវេ វេទនា សុខា ទុក្ខា ឧបេក្ខា វេទនា’តិអាទិកំ និប្បរិយាយវចនំ អថិ។ កថំ និប្បរិយាយភាវោ ជានិតព្ពោ? វេទនាសភាវោ ហិ តិវិធោ’តិ អយមេថ និប្បរិយាយោ អថិ។

សធាយភាសិតន្តិ’តីហិ ភិក្ខវេ ឋានេហិ ជម្ពុទីបិកា មនុស្សា ទេវេ តាវតឹសេ ឧត្តរកុរុកេ ច មនុស្សេ អធិគណ្ហន្តិ។ កតមេហិ តីហិ? សូរា សតិមន្តោ ឥធ ព្រហ្មចរិយវាសោ’តិអាទិកំ សធាយ ភាសិតំ អថិ។’ឥធ ព្រហ្មចរិយវាសោ’តិ ឥទំ បព្ពជ្ជាព្រហ្មចរិយវាសនំ វុត្តំ ន មគ្គព្រហ្មចរិយវាសំ។ នេយ្យថនីតថវចនំ ឥធ អនាគតំ។ តម្បិ អាហរិវា ទស្សេតព្ពំ។’យំ កិញ្ចិ វេទយិតំ សព្ពំ តំ ទុក្ខន្តិ’អាទិកំ នេយ្យថវចនំ។’សុខាបិ ខោ វេទនា អនិច្ចា សង្ខតា’តិអាទិកំ យថារុតវសេន ជានិតព្ពំ នីតថវចនំ អថីតិ។

‘នេយ្យថវចនញ្ចេវ អថោ សធាយភាសិតំ
បរិយាយភាសិតញ្ចេវ អថោ សភាវភាសិតំ’,
ឥតិ បញ្ចប្បភេទំ’វ សាសនេ ជិនភាសិតំ
សល្លក្ខេវាន តំ សព្ពំ អថំ វទេថ បណ្ឌិតោ’តិ;

ន រហស្សកំ កាតព្ពន្តិ អថបដិច្ឆន្នវចនំ ន កាតព្ពំ។

គរុកំ បរិណមតីតិ គរុភាវេន បរិបាកំ គច្ឆតិ ទធភាវេន បាកដោ ហោតីតិ អធិប្បាយោ។

ឥត្តរកាយាតិ អប្បបញ្ញាយ។

តិថវាសេនាតិ

‘ឧគ្គហោ សវនំ បុច្ឆា កថនំ ធារណំ ឥតិ,
បញ្ចធម្មវសេនេវ តិថវាសោ បវុច្ចតី’តិ;
ឯវំវុត្តតិថវាសេន។

ស្នេហសំសេវា’តិ បិយបុគ្គលសំសេវនវសេន។ មន្តិសហាយោ’តិ មន្តី វិចារណបញ្ញោ សហាយោ ឯតស្សាតិ មន្តិសហាយោ។

មា ហាយិ អថោ តេ អភិក្កមតីតិ អត្តានុវាទាទិភយេ ឧប្បន្នេ វំ ឯត្តកេន ការណេន មា ភាយិ។ កតបុញ្ញោ កតភីរុត្តាណោ ញាណសម្បន្នោសម្មាបយោគេ ឋិតោ ន ចិរស្សេវ លោកិយលោកុត្តរថោ តេ អភិក្កមតិ អភិក្កមិស្សតិ បវត្តិស្សតិ។

អល្លាបោ’តិ បឋមាមន្តានា’តិ កេចិ វទន្តិ។ វឌ្ឍកវចនំ អាមន្តនា។

សក្កច្ចការិនា’តិ ហិតករណ-ហិតទេសន-ហិតចិន្តនានំ អខណ្ឌការិនា។

ខលិតេ ធម្មេន បគ្គហេតព្ពោ’តិ សម្មាបដិបត្តិតោ វា យុត្តវចនតោ វា ខលិតេ អន្តេវាសិកម្ហិ ធម្មេន សភាវេន តំ តំ ការណំ វវា សីលាទិគុណេសុ បគ្គហេតព្ពោ។

មេធ្ធកបញ្ហា គម្ភីរគណ្ឋិគុយ្ហបញ្ហា។

អភិវឌ្ឍិយា វាយមតី’តិ បរិយត្តិបដិបត្តិសាសនានំ អភិវឌ្ឍនថាយ ចតុបច្ចយទានាទិនា ឧបាយេន វាយាមំ ករោតិ។

‘ភវតិ សង្ឃេន សមសុខោ ទុក្ខិ ធម្មាធិបតិកោ’បិ ច;
សំវិភាគី យថាថាមំ ជិនចក្កាភិវឌ្ឍកោ
សម្មាទិដ្ឋិបុរេក្ខារោ អនញ្ញសថុកោ តថា;
សុរក្ខោ កាយកម្មាទិ សមគ្គាភិរតោ’បិ ច
អកុហោ ន វរោ ចក្កេ ពុទ្ធាទិសរណំ គតោ
ទស ឧបាសកគុណា នាគសេនេន ភាសិតា’តិ;

ឥមា តិស្សោ គាថា។

‘បញ្ចមំ លហុ សព្ពេថ សត្តមំ ទ្វិចតុថិសុ,
ឆដ្ឋំ តុ គរុបាទានំ សេសា អនិយមា មតា’តិ;

ឥមិនា វុត្តលក្ខណេន វុត្តា។

លោកសាធារណោ’តិ សត្តលោកេន សទិសោ,
អប្បត្តមានសានន្តិ អបបត្តអរហត្តផលានំ;

ញាណវតនារម្មណេនា’តិ អរហត្តមគ្គបទដ្ឋានសព្វញ្ញុត ញាណោ ភគវា សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី ទសពល សមន្នាគតោ ចតុហិ វេសារជ្ជេហិ សមន្នាគតោ បភិន្នបដិសម្ភិទោ ឆឡភិញ្ញោ ច អសាធារណញាណោ អដ្ឋារស ពុទ្ធធម្មសមន្នាគតោ, តស្ស អរហត្តមគ្គញាណំ ទសពលាទិសព្វគុណទាយកំ សព្វញ្ញុតញាណំ សព្វញ្ញេយ្យធម្ម ជាននសមត្ថន្តិ ភគវតោ ញាណវតនារម្មណេន សកសកចិត្តប្បាទេន។

ឧព្ពត្តីយន្តេ’តិ បកតិបកតិតោ វិបរីយន្តោ វិនស្សន្តេ វា។

និប្បភា ជាតា កុតិថិយា វំ គណីវរបវរមាសជ្ជាតិ កុតិថិយា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា វំ ភទន្តំ គណិវរបវរំ គណិវរេហិ បរំ សេដ្ឋំ អាសជ្ជ បវា និប្បភា និជ្ជេតា ភវេយ្យុន្តិ យោជនា។

មេណ្ឌកបញ្ហេសុ បូជាវញ្ញោវញ្ញាបញ្ហេ អដ្ឋុបមាសហិតោ បឋមោ។

វាហសតំ ខោ មហារាជ វីហីនំ អឌ្ឍចូឡញ្ច វាហា វីហី សត្តម្ពណានិ ទ្វេ ច តុម្ពា ឯកច្ឆរក្ខណេ បវត្តវិត្តស្ស ឯត្តកាវិហីតិ លក្ខំ ឋបិយមានា បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គច្ឆេយ្យុន្តិ ឯថ សាទិកទិយឌ្ឍវាហសតំ ថោកេន ឧទ្ទំ ឧបឌ្ឍវាហសតស្ស បតនាលិកេ តុម្ពោ’តិ អង្គុត្តរដីកាយំ វុត្តំ។ អឌ្ឍចូឡន្តិ វាហស្ស តស្ស អឌ្ឍាធិកា វាហវីហី’តិបិ វត្តុំ វដ្តតិយេវ។

‘កុឌុពោ បសតោ ឯកោ បថោ តេ ចតុរោ សិយុំ
អាឡ្ហកោ ចតុរោ បថា ទោណំ វា ចតុរាឡ្ហកំ,
មាណិកា ចតុរោ ទោណា ខារីតិ ចតុមាណិកា;

ខារិយោ វីស វាហោ’ថ សិយា តុម្ពោ ទសម្ពណំ
អាឡ្ហកោ និថិយំ តុម្ពោ បថោ តុ នាឡិ នារិយំ,
វាហោ តុ សកដោ ចេកោ ទស ទោណា តុ អម្ពណ’ន្តិ;

អភិធានប្បទីបិកាយំ វុត្តោ សកដបបមាណោ វាហោ’តិ វិនយដីកាយម្បន’ ទ្វេ សកដា វាហា ឯកោ វាហោ’តិ វុត្តំ។ វីហីនំ វាហសតញ្ច អឌ្ឍចូលញ្ច វាហសតស្ស អឌឍញ្ចច ចូឡំ អឌឍតោ ថោកេន ឩនំ វា ហោតិ។ យថាវុត្តវាហតោ អធិកានិ វីហិសត្តម្ពណានិ វីហីនំ សត្ត អម្ពណានិ ទ្វេ ច តុម្ពា ហោន្តី’តិ យោជនា។ វីហីនំ សាធិកទិយឌ្ឍវាហសតន្តិ អធិប្បាយោ។

ឯកច្ឆរក្ខណេ បវត្តចិត្តស្សា’តិ ឥមស្ស លក្ខន្តិ ឥមិនា សម្ពន្ធោ។ លក្ខនតិ ចិ គហណសល្លក្ខណចំ សម្បទានថេ ចេតំ ឧបយោគវចនំ’ ទិវាវិហារំ ជាវិសី’តិ ទិវាវិហារថាយ ជាវិសិតិអាទិសុ វិយ។ លក្ខសទ្ទោ ច លក្ខណវាចកោ។ វុត្តញ្ចេតំ អភិធានសថេ។

‘កលង្កោ លញ្ឆនំ លក្ខំ អង្កោ’ភិញ្ញាណលក្ខណំ,
ចិណ្ហញ្ចាបិ តុ សោភា តុ បរមា សុសមា’ថ ចា’តិ;

បរិក្ខយំ បរិយាទានន្តិ ខីណភាវំ គច្ឆេយ្យុំ។ ឥមិនា ទសាធិកទិឌ្ឍវាហសតវីហិតោ អធិកានិឯកច្ឆរក្ខណេ ប វត្តចិត្តានី’តិ ទស្សេតិ។

ឯវំ ឯកច្ឆរក្ខណេ បវត្តចិត្តស្ស ឯត្តកវីហិតោ អនេកភាវំ ទស្សេវា ឥទានិ ឯកច្ឆរក្ខណេ បវត្តចិត្តស្ស បុគ្គល វិសេសវសេន វិសេសភាវំ ទស្សេតុំ តត្រីមេ’តិអាទិមាហ។

តថ

តត្រាតិ សត្តវិធេសុ សត្តេសុ។

តមេ សត្តវិធា ចិត្តា បវត្តន្តីតិ តមានិ សត្តវិធានិ ចិត្តានិ បវត្តន្តិ។

អភាវិតកាយា’តិ បញ្ចុបាទានក្ខធកាយេសុ អនិច្ចាទិវសេន អភាវិតកាយា។

អភាវិតសីលា’តិ អភាវិតលោកុត្តរសីលា។

តីសុ ឋានេសុ’តិ សក្កាយទិដ្ឋិ-វិចិកិច្ឆា-សីលព្ពតបរាមាស សមុគ្ឃាដិតដ្ឋានវសេន តីសុ ឋានេសុ។ ឧបរិភុមីសុ’តិ សកទាគាមិអាទីនំ បញ្ចក្ខធសង្ខាត ឧបរិភុមិសុ?

បញ្ចសុ ឋានេសុ’តិ ហេដ្ឋា វុត្តេសុ តីសុ ឋានេសុ រាគទោសតនុដ្ឋានទ្វយំ បក្ខិបិវា បញ្ច ឋានានិ វេទិតព្ពានិ។

ទសសុ ឋានេសុ’តិ ហេដ្ឋា បញ្ចដ្ឋានានិ ចេវ គហិតគ្គហណនយេន សក្កាយទិដ្ឋិ-វិចិកិច្ឆា-សីលព្ពតបរាមាស-លោភ-វ្យាបាទ-សង្ខាត-ប- ញ្ចោរម្ភាគយសញ្ញោជនសមុគ្ឃាដិតទ្ធានវសេន បញ្ចាទ្ធម្ភាគិយ សំយោជន សមុគ្ឃាដិតដ្ឋានវសេនេវ។ អបរាតិ បញ្ចា’តិ ទស ឋានានិ វិបស្សនាយ អារម្មណភុតា បញ្ចុបាទានក្ខធា យេវាតិ គហេតព្ពំ។

នារាចស្សា’តិ ឧសុអគ្គបវេសិត-អយោមយ នារាវស្ស

ទន្ធ្លំ ចាបសមារុឡ្ហស្សា’តិ ទឡ្ហចាបធនុម្ហិ អារោបិតស្ស។

តថា’តិ ភគវតោ លហុកបរិវត្តនេ។ ឧត្តរិការណា’ន្តិ យមកបាដិហារិយតោ ឧត្តរិយំ វុត្តំ

តម្បិ មហារាជ បាដិហិរន្តិ តមភគវតោ អគ្គិក្ខធ-ឧទកធារា-បវត្តន-សង្ខាត-យមកបាដិហីរំ អត្តនោ បរេសំ រាគាទិបច្ចនីកហរណតោ បាដិហិរំ។

អាវជ្ជនវិកឡមត្តកេនា’តិ ភគវតា អនុប្បាទិតវសេន មនោទ្វារាវជ្ជនស្ស ហីនវសេន

សព្ពញ្ញុបញ្ហោ ទុតិយោ។

ឆកោដ្ឋាសេ កតេ កប្បេ’តិ ចតុសដ្ឋិអន្តរកប្បបមាណេ វិវដ្ដដ្ឋាយិកប្បេ ឆកោដ្ឋាសេ កតេ។

អតិក្កន្តេ បឋមកោដ្ឋាសេ កិញ្ចិ សាធិកទសន្តរកប្បបមាណេ វិចដ្ដដ្ឋាយិកប្បស្ស បឋមកោដឋាសេ អតិក្កន្តេ ទេវទត្តោ សង្ឃំ ភិទិ ទេវទត្តបព្វជ្ជាបញ្ហោ តតិយោ

យមនិយមេ’តិ

‘យំ ទេហសាធនាបេក្ខំ និច្ចំ កម្មមយំ យមោ,
អាគន្តុំ សាធនំ កម្មំ អនិច្ចំ និយមោ ភវេ;

អហឹសាសច្ចមាធេយ្យំ ព្រហ្មចារ បរិគ្គហោ,
និច្ចំ សរីរសោចេយ្យំ យមោ នាមាតិ វុច្ចរេ;

សន្តោស-មោន-សជ្ឈាយា កិច្ឆាកហារោ ច ភាវនា,
សយម្បាក-វនេ វាសា-និយមា-និច្ចសាធ្យតា’;

ឯវំ វុត្តោ យមកម្មេ ច និយមកម្មេ ច។

យំ តថាគតោ...បេ.... ឯវមធិប្បាយោ អថិ យំ យេន គុណេន ហេតុ ភុតេន...បេ....ឯវំ អធិប្បាយោ ហោតិ តំ ពុទ្ធានំ គុណំ អភុតំ អថិតិ យោជនា។

បរក្កមោ ទក្ខាបិតោ’តិ បារមីបូរណេ បរក្កមោ វាយាមោ ទក្ខាបិតោ បេក្ខាបិតោ។

ហិយ្យោ ឱភាសិតា’តិ ជិនានំ បារមី ច នយា ភិយ្យោ អតិសយេន ឱភាសិតា។

ភិទិ តិថិយានំ វាទគណ្ឋិន្តិ វំ តិថិយានំ មិច្ឆាវាទគណ្ឋី បភិទិ។

ភិន្នា បរប្បវាទកុម្ភា’តិ បរប្បវាទា តយា ភិន្នា។

គម្ភីរោ ឧត្តានិកតោ’តិ អតិវិយ គម្ភីរោ បញ្ហោ តយា ឧត្តាតីកតោ។

សម្មាលទ្ធំ ជិនបុត្តានំ និព្ពាហនន្តិ បរមិច្ឆាវាទហរណេ ឧបាយសង្ខាតំ និព្ពាហនមុខំ ជិនបុត្តានំ ជិន បុត្តេហិ សុដ្ឋុ លទ្ធំ។

ឯវមេតន្តិ សព្ពំ ហេដ្ឋាវុត្តវចនំ តយា វុត្តំ យថា ហោតិ តំ,
សព្ពំ វចនំ ឯវំ សភាវតោ ហោតីតិ អជ្ឈាហារយោជនា;

គណីវរបវរា’តិ អាលបនមេតំ គណីនំ គណបរិសានំ វរបរម,
អតិសេដ្ឋ យថា តយា វុត្តំ មយំ តថា សម្បដិចឆាមា’តិ;

បថវិកម្បនហេតុបញ្ហោ ចតុថោ។

នថញ្ញំ ចេថាតិ ឯតេសុ សច្ចេសុ វិជ្ជមានំ សច្ចតោ អញ្ញំ ការណំ បដិវេធស្ស ច នថិ។

សីហរថេនា’តិ សេដ្ឋរថេន មញ្ចរថេន។ សីហសទ្ទោ វា ឧសភសទ្ទោ វា អញ្ញសទ្ទេន បយុត្តោ សេដ្ឋវាចកោ ហោតីតិ។

សិវិរាជទិព្ពចក្ខុបញ្ហោ បញ្ចមោ។

កលលំ ឱសរតីតិ ឥទំ មាតុយា បិដ្ឋិកណ្ដកនាភីនំ មជ្ឈដ្ឋានភុតេ គព្ភបតិដ្ឋានារហដ្ឋានេ សន្និចិតំ បដិកលលសទិសំ មទរត្តលោហិតំ សធាយ វុត្តំ, ន កលលរូបំ។

មុខបានេនបិ ទ្វយសន្និបាតោ ភវតីតិ មុខបានេនបិ សហ មាតា ច ឧតុនី គព្ភោ បច្ចុបដ្ឋិតោ’តិ ទ្វយសន្និបាតោ ភវតិ។

បុរិមេន តថ ការណំ វក្ខាមីតិ បុរិមេន សាមវថុនា តេសំ ទ្វិន្នំ តិណ្ណំ សន្និបាតានំ អន្តោគធភាវេ ការណំ យុត្តិវចនំ កថេស្សាមិ។

តេ សព្ពេ’តិ យេ កេចិ សត្តា មាតុគព្ភំ ឱក្កន្តា តេ សព្ពេ សត្តា យេ វនរុក្ខាទយោ’តិ យោជនា។

យោ កោចិ គធព្ពោ’តិ យោ កោវិ អត្តនោ កម្មេន តថ តថ ឧបគន្ធព្ពសត្តោ។

គពភាវក្កន្តិបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

សទ្ធម្មោ’តិ បដិសម្ភិទាប្បត្តខីណាសវសន្តកាធិគមសទ្ធម្មោ សុទ្ធនយ-បដិវត្តនវសេន បដិវេធសទ្ធម្មោ វា។

តំ ខយំ បរិទីបយន្តោ’តិ តេន វចនេន បុព្ពបញ្ចវស្សសតប្ប-មាណដ្ឋានារហ-សទ្ធម្មក្ខយំ បរិទីបយន្តោ។

សេសកំ បរិច្ឆិទីតិ សេសកំ បច្ឆិមបញ្ចវស្សសតំ សទ្ធម្មតិដ្ឋនក្ខណំ បរិច្ឆិទិ។ តំ ទីបនាការំ បរិច្ឆទនាការញ្ច ទស្សេន្តោ វស្សសតំ សហស្សន្តិអាទិមាហ។

នដ្ឋាយិកោ’តិ នដ្ឋជនោ។

វស្សសតប្បមាណបញ្ហោ សត្តមោ។

តត្រ យេ តេ សត្តេ កម្មំ វិពាធតិ តេ ឥមេ សត្តា ការណំ បដិពាហន្តិ, តេសំ តំ វចន មិច្ឆា’តិ បោថកេសុ លិខិតំ តំ ទុដ្ឋានំ។ តស្មា យេ សត្តេ កម្មំ វិពាធតិ, តេ សត្តា កម្មវិបាកជា, ទុក្ខ វេទនា វេទយន្តីតិ យេ បន សត្តា ការណំ បដិពាហន្តិ តេសំ តំ វចនំ មិច្ឆា’តិ បាឋេន ភវិតព្ពំ។ ឯវញ្ហិ សតិ បុព្ពាបរំ សមេតិ។

តត្រ យេ តេ នវវិធា’តិ តត្រ ទសវិធេសុ កុប្បវាតេសុ យេ តេ នវវិធា កុប្បវាតា។

ន តេ អតីតេ ឧប្បជ្ជន្តីតិ តេ វាតា អតីតេ ភវេ កម្មពលេន ន ឧប្បជ្ជន្តិ។ សេស បទទ្វយេ’បិ ឯសេវ នយោ។

តេហិ តេហិ កោបេហី’តិ តេហិ តេហិ សីតាទិកោបប្បការេហិ។

សកំ សកំ វេទនន្តិ អត្តនោ អត្តនោ ផលភូតំ វេទនំ។

វិសមបរិហារជា’តិ ចតុន្នំ ឥរិយាបថានំ វិសទិសហរណតោ ជាតា វេទនា។

ឱបក្កមិកេនា’តិ ទណ្ឌប្បហារទិវសេន បរូបក្កមេន។

កម្មវិបាកជា’តិ កម្មវិបាកភុតបញ្ចក្ខជតោ ជាតា។

ពហុតរំ អវសេសន្តិ កម្មវិបាកជវេទនាតោ អវសេសំ វេទយិតំ ពហុតរំ។

ន សម្ភវតីតិ ន សម្បជ្ជតិ។

ពីជទុដ្ឋតា’តិ ខេត្តតោ អញ្ញការណទុដ្ឋតា។

កម្មវិបកតោ វា’តិ ឯថ

‘វេមាតុភាតិកំ បុព្ពេ ធនហេតុ ហនី អហំ
តេន កម្មវិបាកេន ទេវទត្តោ សិលំ ខិបិ;
អង្គុដ្ឋំ បីសយី បាទេ មម បាសាណសក្ខរា’តិ;

អយំ គាថា វត្តព្ពា តថ ធនហេតុ’តិ ទាសិទាសសង្ខាត-ជង្គមធន-ហេតុ។ ធនញ្ហិ ថាវរជង្គម-សំហារិម-អង្គសម-អនុគាមិធនវសេន បញ្ចវិធំ។

កិរិយតោ វា’តិ ទេវទត្តស្ស ឧបក្កមកិរិយតោ វា។

ភោជនំ វិសមំ បរិណមតីតិ កុច្ឆិគតភោជនំ វិសមំ បរិបក្កភាវំ គច្ឆតិ។

តាយ ច បន វេទនាយា’តិ ឥទំ កត្តថេ ករណវចនំ។

និកាយវរញ្ចកេ’តិ ឯថ លញ្ចន្តិ សញ្ចានន្តិ ឯតេន ឯថ វា បុញ្ញបាបានិ បណ្ឌិតជនាតិ លញ្ចកោ’តិ និកាយវរោ ច សោ លញ្ចកោ ចាតិ វិគ្គហោ។

សព្ពាកុសលជ្ឈាបនបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

តមស្មឹ បញ្ហេ ថេរស្ស ឯកំសិកំ ព្យាករណំ ន ហោតិ។ តស្មា វិចារេវា យំ យុត្តរំ តំ គហេតព្វំ។ តត្រាយំ វិចារណាការោ។ មគ្គវជ្ឈា ហិ កិលេសា អនុបាទិន្នកភុតា យេ នេវ អតីតា អនាគតា ន បច្ចុប្បន្នា។ ឧបាទិន្នក និរោធកថា ច អនាគតភវំ សធាយ កថិតា ភគវតោ ឧប្បន្នា វេទនា តមស្មឹ បច្ចុប្បន្នភវេយេវ ហោតិ។ អបរាបរវេទនិយកម្មញ្ច ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធេហិ'បិ ន សក្កា និវារេតុំ។ តស្មា ថេរស្ស កម្មវិបាកតោ វា ឯសា វេទនា និព្វត្តា'តិ វាទោ យុត្តតរោ'តិ គហេតព្វំ។ យទិ ឯវំ កស្មា ថេរោ អនេកវិហិតំ កថេសី?តិ។ រាជា មិលិនោ ញាណភេទំ គវេសន្តោ វិចិត្របដិភានំ សោតុកាមោ ហោតិ។ តស្ស អជ្ឈាសយវសេន អនេកវិហិតំ កថេសី'តិ បរិហារោ វត្តព្វោ អញ្ញេសុ ឦទិសេសុ ឋានេសុ យុត្តិយេវ គវេសិតព្វា, ន ឯកចិន្តិនា ភវិតព្វន្តិ។

កតស្ស បតិចយោ'តិ ចតុសុ សច្ចេសុ កតសោឡសកិច្ចស្ស បតិចយោ បុន វឌ្ឍនំ នថិ។

និព្ពាហិតព្វោ'តិ និព្ពេឋេតព្វោ កថេតព្វោ។ បដិសល្លានន្តិ កាយិកចេតសិកបដិសល្លានកិរិយា។ អថតោ បន បដិសល្លានដ្ឋានេ លហិតព្វា សមាធិសតិសម្បជញ្ញាទយោ កុសលា ធម្មា បដិសល្លានំ នាម។

វក្ខតីតិ សម្បរាយិកអបាយាទិទុក្ខតោ រក្ខតិ។

បដិសល្លានបញ្ហោ នវមោ។

តំ ឥទ្ធិពលន្តិ តេន ឥទ្ធិពលេន លភិតព្វកប្បកប្បាវសេសដ្ឋានំ។

អន្តមសោ អច្ឆរាសង្ឃាតមត្តម្បីតិ សព្វន្តិមេន បរិច្ឆេទេន អច្ឆរាសង្ឃាតមត្តម្បិ កាលំ បញ្ចក្ខធសង្ខាតភវស្ស បវត្តនំ ន វណ្ណេមិ, អប្បវត្តននិព្វានមេវ វណ្ណេមីតិ អធិប្បាយោ។

ឥទ្ធិពលកិត្តនបញ្ហោ ទសមោ។

ទសបញ្ហបដិមណ្ឌិតអដ្ឋមវគ្គវណ្ណនា សមត្តា។

អភិញ្ញាយាហំ ភិក្ខវេ ធម្មំ ទេសេមីតិ បញ្ចក្ខធា, ទ្វាទសាយតនានិ, អដ្ឋារស ធាតុយោ, ចត្តារិ សច្ចានិ, ពាវីសតិទ្រិយានិ, នវ ហេតុ, ចត្តារោ អាហារា, សត្តផស្សា, សត្ត វេទនា, សត្ត សញ្ញា, សត្ត ចេតនា, សត្ត ចិត្តានីតិ អាទិនា អភិវិសេសេន សព្វញ្ញុតញ្ញាណេន ជានិវា ធម្មំ ទេសេមិ។

អញ្ញំ ឧត្តរឹ...បេ....សតន្តិ ខុទ្ទានុខុទ្ទកតោ អញ្ញំ ឧត្តរិ ចតុបារាជិក - តេរស សង្ឃាទិសេស - តឹសនិស្សគ្គិយ - ទ្វានវុតិ - បាចិត្តិយ - ចតុបាដិទេសនីយ - សត្តាធិករណ -សិក្ខាបទ - សង្ខាតទិយឌ្ឍ - សិក្ខាបទសតំ។

តេហិបិ ន ឯកជ្ឈកតា'តិ អត្តនោ ចិត្តនិដ្ឋា ឯកន្តភាវេន ន កតា។

ធម្មសណ្ឋិតបរិយាយេនាតិ យញ្ច តំ អាបត្តឹ អាបន្នោ តញ្ច យថាធម្មោ ការេតព្វោ'តិ វុត្តធម្មសណ្ឋិតិ បរិយាយេន។

ខុទ្ទានុខុទ្ទកសមូហននបញ្ហោ បឋមោ។

អនិច្ចម្បន រូបន្តិ វិភជ្ជព្យាករណិយោ បញ្ហោ'តិ អនិច្ចំ នាមរូបំ, កឹ។ រូបមេវា?តិ បុដ្ឋោ អនិច្ចំ នាមរូបម្បិ អនិច្ចា វេទនា បី'តិអាទិនា នយេន វិភជិវា ព្យាកាតព្វោ វិភជ្ជព្យាករណីយោ នាមា'តិ អថោ។ កិន្នុ ខោ ចក្ខុនា សព្វំ វិជានាតីតិ បុគ្គលោ សព្វំ ចក្ខុនា កឹ វិជានាតីតិ តមស្មឹ បញ្ហេ កេនាបិ បុដ្ឋោ'កតមេន ចក្ខុនា សមន្ត ចក្ខុនា ឧទាហុ មំសចក្ខុនា'តិ វុត្តេ'អាមា'តិ វត្តព្វោ'តិ អយំ បញ្ហោ បដិបុច្ឆាព្យាករណីយោ បញ្ហោ នាមាតិ យោជនា។

មាលុង្ក្យបុត្តបញ្ហោ ទុតិយោ។

សមុហតោ ភយហេតុ អរហតោ'តិ ភយហេតុ អរហតោ អរហន្តេន សមូហតោ។

ឧន្នតាវនតា’តិ សុខេ ឧន្នតិឋានវសេន ឧន្នតា ទុក្ខេ មង្កុវសេន ឱនតា

កុដិបុរិសេ’តិ បាកដបុរិសេ។

អាហច្ចបទន្តិ ភគវតោ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណេន វិសេសេវា វុត្តវចនំ។

សព្ពគសបញ្ហោ តតិយោ។

តេន តេសំ បរត្តេនា’តិ តេសំ បរិត្តានំ តេជវន្តានំ តេន បរត្តេន។

វិសំ ចិក្ខស្សន្តោ’តិ វិសំ វិនាសយមានោ។

ឧទ្ទមជោ អាចយមានោ’តិ សរីរស្ស ឧទ្ធំ សុខំ វឌ្ឍយមានោ។

ចោរានំ ឧក្ខិត្តលគុឡន្តិ បោថកេសុ លិខិតំ វេរិចោរានំ ឧក្ខត្តលគុឡម្បីតិ បាឋេន ភវិតព្វំ។ វេរិចោរេហិ ឧក្ខិត្តមុគ្គរំ ន សម្ភវតីតិ អត្ថោ។

អាហារថំ វា ឯរតី’តិ អាហារកិច្ចំ សម្បាទេតិ។

សូចិកាយា’តិ ឧទ្ទ-វមនាពាធេន។

ទូរុបចារេនា’តិ ទុដ្ឋបយុត្តេន ការណេន។

សត្តានំ រក្ខនំ មហារាជា បរិត្តន្តិ មហារាជ, បរិត្តំ នាម សត្តានំ រក្ខន្តានំ សត្តានំ អនុរក្ខនំ ហោតីតិ យោជនា។

អត្តនា កតេន អារក្ខំ ជនាតី’តិ កម្មាចរណាទិតោ បាបបុគ្គលោ អត្តនា កតេន ទោសេន បរិត្តស្ស រក្ខនភាវំ ជហតិ វិនាសេតិ។

បរិត្តានុរក្ខនបញ្ហោ ចតុត្ថោ។

ពុទ្ធពលតោ ច មារពលំ ពលវតរំ ន ហោតី’តិ យោជនា។

បញ្ចសាលគាបញ្ហោ បញ្ចមោ។

តត្រ អថន្តរំ អថិ’តិ តថ តេសុ ទ្វីសុ វចនេសុ។ អថភេទោ អថវិសេសោ អថិ។’

អន្តរំ មជ្ឈវថញ្ច ខណោកាសោ’បិ ហេតុសុ វ្យវធានេ វិនា ចេថ ភេទេ ឆិទ្ទេ មនស្សបី’តិ អភិធានសថេ វុត្តំ។

សញ្ញាវិមោក្ខោតិ សញ្ញាយ ភាវេន អាបត្តិភាវតោ វិមោក្ខោ សញ្ញាវិមោក្ខោ។ សចិត្តកាបត្តីតិ អត្ថោ។

នោ សញ្ញាវិមោក្ខោតិ សញ្ញាយាភាវេន អាបត្តិភាវតោ នោ វិមោក្ខោ, នសញ្ញាវិមោក្ខោ, អចិត្តកាបត្តីតិ អត្ថោ។

បាបាជានបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

ឯតស្មិញ្ច មហារាជ បញ្ហេ’តិ ឯតស្មី តយា បុច្ឆិតបញ្ហេ។

ឯកោ អថោ សាវសេសោ’តិ’តថាគតស្ស ខោ អានន្ទឯវំ ហោតី’តិអាទិវចនស្ស ឯកោ អថោ នារាមិសបរិហរណសង្ខាតអថេន អវសេសេន សាវសេសោ។

គណបរិហរណបញ្ហោ សត្តមោ។

កតេន អាទានេន វាតិ កតេន ទោសេន វា។

អភេជ្ជបរិសបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

អដ្ឋបញ្ហវគ្គោ ទុតិយវគ្គោ។

សេដ្ឋោ យមោ’តិ

‘យំ ទេហសាធនាបេក្ខំ និច្ចកម្មមយំ យមោ
អាគន្តុកសាធនំ កម្មមនិច្ចំនិយមោភវេ’;

អហឹសា សច្ចមាធេយ្យំ ព្រហ្មចារិ អបរិគ្គហោ
និច្ចំ សរីរេ សាធ្យត្តា យមោ នាមាតិ វុច្ចរេ’តិ;

ឯវំ វុត្តោ សេដ្ឋោ យមោ។

អគ្គោ និយមោ’តិ

សន្តោស មោន-សជ្ឈាយា កិច្ឆាបរោ ច ភាវនា,
សយម្បាករនេវាសា និយមានិ ច សាជយតោ’តិ;

ឯវំ វុត្តោ អគ្គោ និយមោ។

តថ អហឹសា’តិ ឥមិនា ករុណា វុត្តា។ សច្ចន្តិ វចីសច្ចញាណសច្ចបរមថសច្ចានិ។ អាធេយ្យន្តិ អាធេយ្យ វចនតា ព្រហ្មចារីតិ មេថុនវិរតិ។ អបរិគ្គហោតិ មម ឥទន្តិ បរិគ្គហិតតណ្ហារហិតភាវោ វុត្តោ សន្តោសមោន សជ្ឈាយា’តិ ទ្វាទសវិធសន្តោសា បាបប្បវាហា ន ពុទ្ធវចន សជ្ឈាយា។ កិច្ឆាបរោតិ ឥមិនា ធុតង្គបរិហរណំ ភាវនា’តិ បរិកម្ម ភាវនាទយោ តិស្សោ ភាវនា។ សយម្បាករនេ វាសា’តិ ឯថ ឥមស្មឹ សយម្បាកេវនេ ពុទ្ធ សាសនេ សយម្បាករិតិ គហេតព្ពា។ អាទិអាការេនចាតិ។

ចារោ’តិ សេខិយ វគ្គានុរូបេនគាមវិហារេសុ ចារោ។

វិហារោ’តិ សមណសារុប្បេរិយាបថវិហារោ ចេវ ទិព្ពព្រហ្មអរិយវសេន តិវិធធម្មវិហារោ ច។

សយំមោ’តិ ឥន្ទ្រិយសំយមោ។

សំវរោ’តិ បាតិមោក្ខសំវរោ។

ខន្តី’តិ អធិវាសនខន្តិ ញាណខន្តិ។

សិក្ខាបទានំ ឧទ្ទេសោ’តិ សិក្ខាបទានំ បាឡិ។

ឧគ្គហបរិបុច្ឆា’តិ សិក្ខាបទានំ អដ្ឋកថា ឧគ្គហណំ

កាសាវធារណំ ភណ្ឌុភាវោ’តិ ឥមិនា ទ្វិលិង្គសរូបំ ទស្សេតិ

ភណ្ឌុភាវោ ទ្វង្គុលកេសោវា នវមុណ្ឌោ វា’តិ អធិប្បាយោ ភវតិ ហិ។

“យមោ ច និយមោ ចេវ ចារោ ចវិហារោ តថា,
សំយមោ សំវរោ ចេវ ខន្តី ច សោរច្ចម្បិ ច;

ឯកន្តចរិយា ចេវ ឯកត្តាភិរតា’បិ ច,

បដិសល្លានសេវនំ ហិរិឱត្តប្បមេវ ច;

អប្បមាទោ ច វីរិយំ ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆា តថា,
សីលាទ្យភិរតិ ចេវ និរាលយសភាវតោ;

សិក្ខាបទាភិបូរណមិតិ វិសេប្បភេទេន,
សមណករណា ធម្មា នាគសេនេន ទេសិតា;

កាសាវធារណញ្ចេវ ភណ្ឌុភាវោ តថា ឥតិ,
ទុវេ សមណលិង្គា’ច នាគសេនេនទេសិតា’តិ;

សាមញ្ញំ ឧបគតោ’តិ វិសតិធម្មទ្វិលិង្គេហិ សទិសភាវង្គតោ។

សោ សាមញ្ញន្តិ សោ សមណភាវោ។ អគ្គបរិសន្តិ ភិក្ខុបរិសសង្ខាតំ អគ្គបរិសំ។

សោ មេ អាគមោ’តិ វិសតិធម្មទ្វិលិង្គានំ មយ្ហំ សន្តានេ សោ អាគមោ នថិ។

បុថុជ្ជនបញ្ហោ បឋមោ។

យេ តេ ភព្ពា’តិ យេ តេ សត្តា ភព្វា យុត្តា

មុខលោហិតបគ្ឃរណបញ្ហោ ទុតិយោ។

តប្បដិភាគន្តិ តេន វថគុយ្ហេន សទិសំ។

អនុសាសនិយំ អនុវាសេតីតិ ឧបរិភាគេ បស្សាវមគ្គេ វថិកម្មំវុត្តំ អាយុព្ពេទេ

‘វមនំ រេចនំ នស្យំ និរូហ អនុវាសនំ
ញេយ្យំ បញ្ចវិធំ កម្មំ វិធានំ តស្ស វុច្ចតេ’តិ;

និរូហអនុវាសនវសេន ហិ ទុវិធំ វថិកម្មំ។

តថ និរូហវថិកម្មំ អធោភាគេ វច្ចមគ្គេ កាតព្ពំ។ អនុវាសនវថិកម្មំ ឧបរិភាគេ បស្សាវមគ្គេ កាតព្ពំ។ វថិកម្មំ ឧត្តរវថិកម្មម្បិ ឥទំ នាមទ្វយំ តេសំយេវ នាមន្តិ។ តស្ស ដីកា?

“សម្ពាធស្សេវ សាមន្តា តថ កម្មំ ទុវង្គុលំ,
វារិតំ វថិកម្មម្បិ សម្ពាធេយេវ សត្ថុនា”;

វថិកម្មន្តិ តេលភេសជ្ជានំ វិជ្ឈនវសេនកត្តព្ពំ វថិកម្មន្តិ វិនយដីកា។

គុយ្ហប្បកាសនបញ្ហោ តតិយោ។

អសារម្ភេនាតិ និទ្ទោសេន។

ចតុសច្ចាភិសមយោ’តិ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ញាណេន អភិសមយោ។

បុរិសត្តនន្តិ បុរិសត្តំ, សោយេវ វា បាឋោ។

អញ្ញំ កយិរមានំ អញ្ញេន សម្ភវតីតិ អញ្ញំ លោកុត្តរផលំ អារព្ភ វិបស្សនា កម្មំ តេន កយិរមានំ អញ្ញេន លោកិយផលេន សម្ភវតិ, លោកិយផលំ ទេតីតិ អធិប្បាយោ។ សភាវម្បី’តិ សភាវេន វចនេន។

យោ អក្កោសន្តោ’តិ យោ បរំ អក្កោសន្តោ។

កិរិយាយេវ កតា’តិ ទោសវន្តស្ស បុគ្គលស្ស កិរិយាយយេវ ករណេនយេវ មោឃបុរិសវចនកតា’តិ។

សវណេន…បេ…. ជិគុច្ឆតីតិ ភគវតោ ភគវន្តស្ស សវណេន សាសនសវណេន។

ឱត្តប្បតី’តិ ជិគុច្ឆតិ។

កិយ្យោទស្សនេនាតិ ភគវតោ ទស្សនេន ឱត្តប្បតិ ជិគុច្ឆតិ។

មោឃបុរិសវចនបញ្ហោ ចតុត្ថោ។

“អចេតនំ ព្រាហ្មណ អស្សុណន្តំ
ជានំ អជានន្តមិមំ បលាសំ,
អារទ្ធវិរិយោ ធុវមប្បមត្តោ
សុខសេយ្យំ បុច្ឆសិ កិស្សហេតុ”តិ;

ឥទំ ចតុក្កនិបាត្វាគតំ បលាសជាតកំ សធាយ វុត្តំ។

ឥតិ ផន្ទន រុក្ខោ’បិ តាវទេ’តិ មិលិន្ទេ អាគតំ។ ជាតកេ បន

“ឥតិ ផន្ទនរុក្ខោបិ ទេវតា អជ្ឈភាសត,
មយ្ហម្បិ វចនំ អត្ថិ ភារទ្វាជ សុណោហិ មេ”តិ;

អាគតំ ឥទញ្ច តេរសនិបាតេ អាគតំ ផន្ទនជាតកំ សធាយ វុត្តំ។

វុក្ខាចេតនបញ្ហោ បញ្ចមោ។

នវន្នំ មហារាជ អនុបុព្ពវិហារសមាបត្តីនន្តិ អដ្ឋរូបារូបាវចរសមាបត្តិឯកនិរោធសមាបត្តិវសេន នវន្នំ អនុបុព្ពវិហារសមាបត្តីនំ។ និព្ពានសុត្តកថាយម្បន ផលសមាបត្តិសមត្តាយ បរិនិព្ពានសមត្តាយ តេសំ ទ្វិន្នំ ទាយកានំ អនុស្សរណេ សមត្តាយាតិ តីហិការណេហិទ្វេ បិណ្ឌបាតា សមផលា វុត្តា។

ទ្វិបិណ្ឌបាតសមផលបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

បូជេថ នំ បូជនីយស្ស ធាតុំ ឯវំ កិរ ភោ សគ្គមិតោ គមិស្សថាតិ ឥទំអនេកវណ្ណវិមានេ វុត្តំ។

ពុទ្ធបូជាបញ្ហោ សត្តមោ។

អនិមិត្តកតសទិសា’តិ អសល្លក្ខនកតសទិសា។

អបាសនបបដិកបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

ខីណាសវបញ្ហោ នវមោ។

ឧព្ពិលាវិតបញ្ហោ ទសមោ។

មាមកោ’តិ មម សន្តកោ មម សាវកោ។

ការណា’តិ បីឡនា។

សន្ធតិវិកោបនន្តិ នាមរូបសន្តតិវិនាសនំ ធម្មោ ហិ មហារាជអហឹសាលក្ខណោ’តិ សកលោ ហិ សភាវវចនធម្មោ អហឹសាវចនលក្ខណោ។ ឧទ្ធតំ មហារាជ ចិត្តំ និគ្គហេតព្ពន្តិ យោគាវចរេហិ ឧទ្ធតំ ចិត្តំ បស្សទ្ធិសមាធិឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គេហិ និគ្គហេតព្ពំ បគ្គហេតព្ពន្តិ បគ្គហទណ្ឌសទិសេហិ ធម្មវិចយវិរិយបីតិ

សម្មោជ្ជង្គេហិ បគ្គហេតព្ពំ។ សតិ បន សព្ពថ លីនុទ្ធច្ចេសុឥច្ឆិតព្ពា? “សតឹ ខវាហំ ភិក្ខវេសព្ពថិកំ វទាមី”តិ វចនតោ។

សយង្កតេនសោយាតីយតីតិ សោ ចោរោ អត្តនា កតេន ទុច្ចរិតកម្មេនកត្តុភុតេន បរិយាតីយតិ។

អបិ ច ធម្មានុសថិ អនុសាសីយតីតិ ឯកំសេន ភគវតោ អនុសិដ្ឋិ បណ្ឌិតជនេ អបរាធិកមនុស្សេ អនុសាសយតិ ធម្មេន អនុវទាបេតិ។’ និគ្គហេ និគ្គហារហន្តិវចនតោ វទតោ ភគវតោ ទោសោ នថិតិ អធិប្បាយោ’និគ្គហេ និគ្គហារហន្តិ’ ឥទញ្ច ធម្មេន និគហនំ សធាយ វុត្តំ, ន បីឡនកម្មំ សធាយ វុត្តន្តិ ឥទំ ថេរេន វត្តព្ពំ កស្មា នវុត្តន្តិ ចេ រញ្ញោ រុចិយា អននុកូលត្តា។ ថេរោ ហិ យថា រាជា កង្ខំ វិនៃយិវា ធម្មសភាវំ ជានាតិ តថា បញ្ហំ ព្យាករោតីតិ។ ភគវតា សង្ខេបវិថារទេសិតនយេន តថា តថា ហិ បញ្ហំ បកាសេតិ។ ឯស យថា យថាស្ស សទ្ធម្មតេជវិហតវិលយនខណេន មិលិទរាជហទយេ វិមតិ បយាតីតិ។

និគ្គហបញ្ហោ ឯកាទសមោ។

បណាមេសីតិ បព្ពាជេសិ។

អប្បតិវត្តិតោ’តិ អប្បហីណោ។

និច្ឆុហតីតិ នីហរតិ។

ថលំ ឧស្សាទេតី’តិ ថលដ្ឋានេ រាសី ករោតិ។

បរិលីយតី’តិ បដិលីយិតុំ អរហតិ

បណាមីយតី’តិ បណាមេតុំ វា បព្ពាជេតុំ វា អរហតិ។

បណាមនបញ្ហោ ទ្វាទសមោ។

ទ្វាទសបញ្ហវន្តតតិយវគ្គវណ្ណនា សមត្តា។

កម្មាធិគ្គហិតស្សាតិ អភិភវនីយមានស្ស។

មោគ្គល្លាន និព្ពានបញ្ហោ បឋមោ។

អថរសោ’តិ ផលំ កថិតំ។

ធម្មរសោ’តិ ហេតុ។

វិមុត្តិរសោ’តិ និព្ពានំ។

អញ្ញំ អារាធេតីតិ សមត្តការី បរិបុណ្ណការី អញ្ញំ អរហត្តផលំ អារាធេតិ, អត្តនោ សន្តានេ និប្ផាទេតិ។

សវរបុរំ អនុគតា’ន្តិ មនុស្សជានបទបុរំ អនុប្បត្តំ។

បាតិមោក្ខបិហិតបញ្ហោ ទុតិយោ។

ឧច្ឆិជ្ជតី’តិ យំ យេន ការណេន ភិក្ខុភាវោ ឧច្ឆិជ្ជតិ។

ឧភតោ បក្ខេ’តិ មាតុបិតុបក្ខសង្ខាតេ ឧភតោបក្ខេ។

មនុស្សន្តរេនា’តិ មនុស្សសានត្តេន។ ឆន្ទញ្ហិ នានត្តំ អតិវិយ នានត្តំ ហោតិ។ វុត្តញ្ហេតំ វេទសថេ-

“វាជី វា មរណលោហានំ កដ្ឋបាសាណវាសសំ,
នារិបុរិសគោយានំ អន្តរំ ពហុតន្តរន្តិ”;

មុសាវាទតរបញ្ហោ តតិយោ។

និមេសន្តរម្បតិ ចក្ខុនិម្មិសនក្ខណម្បិ។

វាណិជោ ហថិនាគោ ច សាកដិកោ និយាមកោ
ហិសក្កោ ឧត្តរសេតុ ភិក្ខុ ចេវ ពោធិសត្តោ,
ឧត្តរសេតុ បដិបន្នកោ បុគ្គលោ;
ឯតេ អនាគតំ អដ្ឋ ជនា វិលោកិយា;
វិក្កយានាគតមគ្គោ តិថំ តីរមាយុចិរំ
អនាគតំ កុលម្បិ ច អដ្ឋដ្ឋានា វិលោកិយា’តិ;

កុលវិលោកនបញ្ហោ ចតុថោ។

យថាធម្មោ ការេតព្ពោតិអាបត្តិធម្មោ វិនយេ តិដ្ឋតិ។ យថា តិដ្ឋតិ, តថា សោ ភិក្ខុ សង្ឃេន ការេតព្ពោ, តថា ពោធេតព្ពោ។

អត្តនិបាតនបញ្ហោ បញ្ចមោ។

នេតេ មហារាជ គុណា បុគ្គលស្សាតិ បុគ្គលស្ស ឯតេ គុណា ឯកាទសាទិសង្ខា ន ហោន្តិ។ មេត្តា ភាវនាយ ឯវ ឯតេ គុណា។ មេត្តាវិហារិ បុគ្គលស្ស សំវិជ្ជន្តីតិ អធិប្បាយោ។

យស្សាតិ យស្ស គុណស្ស ហេតុ។

អន្តរធានមូលន្តិតិ បកតិសរីរស្ស អន្តរធាន-ទិព្ពភេសជ្ជរុក្ខមូលំ។

អន្តរធានស្សា’តិ អន្តរធានករណស្ស។

យន្តិ យេន គុណេន។

មេត្តំ សមាបន្នោ’តិ អប្បណាប្បត្តំ មេត្តំ សមាបន្នោ។

មេត្តាភាវនា ហិតានម្បិ អហិតានម្បីតិ ហិតរហិតានម្បិ សត្តេសុ ផរណកមេត្តាភាវនា សព្ពកុសលគុណាវហា សព្ពនិរវជ្ជគុណានិសំសា’វ ហោតិ។

សព្ពេសន្តិ សព្ពេសុ វិញ្ញាណពទ្ធេសុ សត្តេសុ មហានិសំសា មេត្តាភាវនា សមផរណវសេន បណ្ឌិតេហិ សំវិហជិតព្ពា។

សុវណ្ណសាមមេត្តាវិហារបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

នដ្ឋាយិកោ’តិ នដ្ឋធនោ។

យទា ទេវទត្តោ សិគាលោ អហោសិ ខត្តិយធម្មោ, សោ យាវតា ជម្ពុទីបេ បទេសរាជានោ តេ សព្ពេ អនុយុត្តេ អកាសិ។ តទា ពោធិសត្តោ វិធុរោ នាម បណ្ឌិតោ អហោសីតិ ឥទំ ទុកនិបាតេ សព្ពទាឋជាតកំ សធាយ វុត្តំ។

យថា បណិហិតន្តិ យថា ឥច្ឆិតំ, យថា ឋបិតំ វា។

ពោធិសត្តាធិកសមបញ្ហោ សត្តមោ។

សបក្ខោ’តិ សបរិវារោ។

មិត្តសម។ នោ’តិ អត្តនា សហជាត-សហជនាធិកេហិ មិត្តេហិ សមន្នាគតោ។

អាយូហកោ’តិ ធនបុញ្ញានំ អាយូហកោ។

សង្គាហកោ’តិ ចតុហិ ទានាទិសង្គហវត្ថូហិ ចតុហិ ជនសង្គាហកេហិ សង្គាហកោ។

សខិលោ’តិ មធុរវចនោ ហទយង្គមកណ្ណសុខមដ្ឋវចនោ។

ហិតេសី ឧបនិស្សិតានន្តិ សត្ថាន និស្សាយ វសន្តានំ បុគ្គលានំ ធនយសបញ្ញាសង្ខាតហិតគវេសនសីលោ។

ធនវា’តិ ថាវរជង្គមសំហារិមអង្គសមអនុគាមិធនសង្គេហិ បញ្ចធនេហិ ធនវា។

អមរាទេវិនិមន្តនបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

ឱបតន្តីតិ ឧបគច្ឆន្តិ។

អរហន្តសភាយនបញ្ហោ នវមោ។

ឱកស្សា’តិ អាកឌ្ឍិវា បាតុបមេយ្យកស្ស។ (?)

សក្យោបមាហរណបញ្ហោ ទសមោ។

ទសបញ្ហបដិមណ្ឌិតចតុថវគ្គវណ្ណនា សមត្តា។

ទ្វេ អថវសេ’តិ ទ្វេ អានិសំសេ។

ព្យត្តសង្កេតា’តិ បាកដសង្កេតា សុលភទស្សនំ ទស្សនកាមានន្តិ សីលវន្តានំ ទស្សនកាមានំ ឧបាសកោបាសិកានំ សុលភទស្សនំ សុខេន លភិតព្ពំ សីលវន្តទស្សនំ ភវិស្សតិ។

អនិកេតបញ្ហោ បឋមោ។

វន្តស្ស...បេ.... អាតុរស្សា’តិ វន្តស្ស វេជ្ជេន វមាបេតព្ពស្ស។

វិរិត្តស្ស អធោវិរេចិតស្ស។

អនុវាសិតស្ស បស្សាវមគ្គកត្តព្ពស្សអនុវាសកម្មស្ស, អាតុរស្ស គិលានបុគ្គលស្ស។

ឧទរសំយតបញ្ហោ ទុតិយោ។

ពាហិរានំ អាគមានន្តិ’តិ បិដកត្តយតោ ពាហិរានំ។

អនុត្តរភិសក្កបញ្ហោ តតិយោ។

មគ្គិយន្តិ គវេសិតព្ពំ។

តស្សបកតន្តិ តេនអបរចក្កវត្តិនា បកតំ។

យោនិយា ជនយិវា’តិ អត្តនោ បស្សាចមគ្គទ្វារេន ជនេវា។

អនុប្បន្នមគ្គុប្បាទនបញ្ហោ ចតុថោ។

រាជបេយ្យន្តិ សប្បិអាទិវត្ថុសង្ខាតំ រាជំ បិវន្តិ ឯថាតិ រាជបេយ្យោ, តំ រាគវសេន វិសញ្ញិនា’តិ រាគពលេន បកតិស្វារហិតេន លោមសកស្សបពោធិសត្តេន។

រត្តោ រាគវសេនា’តិ បុត្តាទិសុ រត្តោ បុត្តាទីនំ មង្គលថាយ រាគពលេន បាណំ ហន្តិ។ ភវតី ហ-

“រត្តោ ទុដ្ឋោ ច មូឡ្ហោ ច មានី លុទ្ធោ តថា’លសោ,
រាជា ច ឃាតកា អដ្ឋ នាគសេនេន ទេសិតា;”

ឱនមេយ្យា’តិ បាណំ ឃាតេយ្យ។

សសមុទ្ទបរិយាយន្តិ សសមុទ្ទបរិក្ខេបំ។

លោមសកស្សបបញ្ហោ បញ្ចមោ។

ជោតិបាលឆទ្ទន្តបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

កស្សបពុទ្ធកុដិកាឱវស្សនបញ្ហោ សត្តមោ។

ព្រាហ្មណរាជបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

គាថាភិគីតបញ្ហោ នវមោ។

នោជម្មទេសនចិត្តនមនបញ្ហោ ទសមោ។

ទសបញ្ហបដិមណ្ឌិតបញ្ចមវគ្គវណ្ណនា។

ឱនោជេវា’តិ ឧទកំ បាតេវា

នម្វាចរិយោអចិបញ្ហោ បឋមោ។

សមុបាទិកា’តិ សាមំ ឧទ្ធំបថវី បវត្តី’តិ សមុបាទិកា។ ឧទកស្ស ឧបរិ សមគមនំ និព្ពត្តីតិ អថោ។

ទ្វិពុទ្ធោប្បជ្ជនបញ្ហោ ទុតិយោ។

មារពលនិសូទនេ ពុទ្ធេ’តិ មារពលនិម្មទ្ទនសមថេ ពុទ្ធេ។

ឯកោ មនោបសាទោ ពុជសរណគមនចិត្តប្បាទោ។

អញ្ចលិបណាមោ អញ្ចលិបណមនមត្តេន វទនាការោ

ឧស្សហតេ តារយិតុន្តិ អបាយទុក្ខវជទុក្ខតោ តារយិតុំ សក្កោតិ។

គោតមីទិន្នវថបញ្ហោ តតិយោ។

អារាធកោ ហោតិ ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ មគ្គផលនិព្ពានសង្ខាតំ ញាយំ កុសលធម្មំ អារាធកោ សមិជ្ឈនកោ ហោតិ។

បព្ពជ្ជានិរថបញ្ហោ ចតុថោ។

ទុក្ករកិរិយានិរថកបញ្ហោ បញ្ចមោ។

ឥទមេថ ការណន្តិ មនុស្សានំ ឥទំ និដ្ឋាវចនំ ឯថ អរិយមគ្គអបាបុរណបព្ពជនេ ការណំ ហោតីតិ យោជនា។

សយន្តិ សាសនស្ស អត្តនា ជិនសាសនវិព្ភន្តំ បុគ្គលំ កឹ សោធេស្សតិ?

និព្ពិសេសា’តិសីលាទិគុណវិសេសរហិតា។

អកតបុញ្ញា’តិ បុព្ពជិនសាសនេសុ បព្ពជ្ជាបុញ្ញស្ស អករណេន អកតបុញ្ញា។

អវេម្ហូឡា ជិនសាសនេ’តិ សីលាទិគុណវេម្ហូឡ្ហភាវំ បាបុណិតុំ អសមថា។

ហីនាយវត្តនទោសបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

អរហន្តកាយិកទុក្ខវេទនាបញ្ហោ សត្តមោ។

បារាជិកអជ្ឈានបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

សង្ឃសមយំអនុបវិដ្ឋតាយា’តិ សង្ឃសមយំ បវិដ្ឋភាវេន។

បព្ពជិតគិហីទុស្សីលបញ្ហោ នវមោ។

ឧទកជីវបញ្ហោ ទសមោ។

ទសបញ្ហវន្តឆដ្ឋវគ្គវណ្ណនា សមត្តា។

មហារជក្ខា’តិ បញ្ញាមយេ អក្ខិម្ហិ មហន្តា រាគាទិរជា ឯតេសន្តិ មហារជក្ខា អថ វា អក្ខំ យេសំ អត្ថិតិ អក្ខា។ មហន្តំ រាគាទិរជំ ឯតេសន្តិ មហារាជា។ មហារជា ច តេ អក្ខា ចា ត មហារជក្ខា។ មហារជា ឯ មហារជក្ខា’តិបិ វត្តុំ វដ្ដតិយេវ។ ឥមស្មឹ បច្ឆិមវិកប្បេ អក្ខសទ្ទោ និរថោ។

និប្បបញ្ចបញ្ហោ បឋមោ។

វិសមកោដ្ឋស្សា’តិ វិសមអន្តស្ស។

ទុព្ពលគហណស្សា’តិ អប្បទុព្ពលន្តរទេហិស្ស។

គិហីអរហន្តបញ្ហោ ទុតិយោ។

មគ្គោ បិ តស្សមហិយា អនញ្ញាតោ’តិ មហិយា មគ្គោ តស្ស អទ្ធិកស្ស អរហតោ អនញ្ញាតោ។

អរហន្តសតិសម្មោសបញ្ហោ តតិយោ។

តីណិនចិបញ្ហោ ចតុថោ។

នចិជម្មន្តិ អវិជហនសភាវំ។

អចិជម្មន្តិ វិជហនសភាវំ។

អកម្មជបញ្ហោ បញ្ចមោ។

ពីជជាតានី’តិ ពីជរាសិយោ។

កម្មជបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

យក្ខកុណបបញ្ហោ សត្តមោ។

អនាគតេសុបញ្ញត្តិសិក្ខាបញ្ហោ នវមោ។

សូរិយតបនបញ្ហោ ទសមោ។

ទសបញ្ហវន្តសត្តមវគ្គវណ្ណនា សមត្តា។

បុនទេវ លតាយ ពជិរា អទាសី’តិ ឥទំជាតកេ ន បាកដំ។ រញ្ញោ បរម្បរាគតវចនំ គហេវា វុត្តំ សិយា។ អបិ ច ពោធិសត្តោ អត្តនោ សន្តិកំ អាគតេ ពជនា អមុញ្ចិវា អជ្ឈុបេក្ខិតោ បុនទេវ លតាយ ពជិរា អទាសិ វិយ សញ្ញាយ វុត្តំ សិយា។

រុឡ្ហរុឡ្ហស្ស ផរុសាតិផរុសស្ស ភីមភីមស្ស ជូជកស្ស ព្រាហ្មណស្ស សវណេ វត្តមានោ។

ទារកេទារកទ្វយេ ពោធិសត្តស្ស អទស្សនំ គមិតេ សតិ សោ ពោធិសត្តោ សតធា វា សហស្សធា វា សោកវសេន។

ហទយំ ន ឯលិ ន ផលេសិ ឥទំ សត្តមំ ទុក្ករតោ ទុក្ករតរំ អហោសីតិ យោជនា។

វេស្សន្តរបុត្តទារទានបញ្ហោ បឋមោ។

ទុក្ករការិបញ្ហោ ទុតិយោ។

លោកិយំ ភន្តេ នាគសេន លោកុត្តរេន វិញ្ញាបិតន្តិ លោកិកំ អថជាតំ វិយ...បេ....តយា លោកុត្តរេន អថជាតេន វិញ្ញាបិតំ។

បាបពលបញ្ហោ តតិយោ។

បេតបាបុណនកបុញ្ញបញ្ហោ ចតុថោ។

ទិព្ពោ អថោ’តិ ទិព្ពសទិសោ ច ឯកន្តទិព្ពោ ច អថោ។

មិទ្ធសមាបន្នោ’តិ ភវង្គវសេន និទ្ទំ អាបន្នោ។

កបិមិទ្ធបរេតោ’តិ កបិនិទ្ទាយ សមន្នាគតោ។

យោ កាយស្ស ឱនាហោ’តិ នាមកាយស្ស ច រូបកាយស្ស ច ពជនាការោ។

បតិយោនាហោ’តិ កម្មំ កាតុំ អសមថតាវសេន សមន្តតោ ពជនាការោ។

យោ មហារាជ កបិនិទ្ទាបរេតោ វោកិណ្ណកា ជាគរតី’តិ យា កបិនិទ្ទាយ បិឡិតស្ស បុគ្គលស្ស និទ្ទា វោកិណ្ណកំ ជាគរំ គតិយា និទ្ទាមិស្សកជាគរបវត្តនំ។

សុបិនបញ្ហោ បញ្ចមោ។

អកាលមរណបញ្ហោ ឆដ្ឋោ។

បរិនិព្វុតបាដិហារិយបញ្ហោ សត្តមោ។

ឧនសត្តវស្សបញ្ហោ អដ្ឋមោ។

សុខទុក្ខមិស្សនិព្វានបញ្ហោ នវមោ។

សភាវតោ នថិ’តិ កិញ្ចិ ឱបម្មនិទស្សនមត្តំ សភាវតោ សរូបតោ នថិ។ គុណតោ បន អនុបលិត្តោ ទ្វិ គុណតោ កិញ្ចិ ឱបម្មនិទស្សនមត្តំ សក្កា តុយ្ហំ ឧបទស្សយិតុំ បកាសេតុំ។

បទុមំ ឧទកំ នេវ អគទំ សាគរោ តថា

ភោជនំ អាកាស-មណិរតនវទនំ

សប្បិមណ្ឌោ គិរិ វថូ ទសូបមា

ឯកទ្វិតិចត្តារិ បញ្ចកទសកា តីណិ។

បុន តីណិ បុន តីណិ បញ្ច គុណា បណ្ឌិតេហិ វិជានិយា

តថ បទុមស្ស ឧទកេ អនុបលិត្តភាវោ ឯកោ គុណោ និព្ពានំ អនុប្បវិដ្ឋោ។

ឧទកស្ស សីតលតា បិបាសាវិនយតា’តិ ទ្វេ គុណា។

អគទស្ស បដិសរណតា រោគអន្តករណតា អមតតា’តិ តយោ គុណា។

សមុទ្ទស្ស កុណបសុញ្ញតា សវន្តីហិ អបូរណតា មហន្តភូតាវាសតា អបរិមិតវិចិត្តបុប្ផសំ កុសុមិតតា’តិចត្តារោ គុណា ភោជនស្ស អាយុធារណតា ពលវឌ្ឍនតា វណ្ណជននតា ទរថវូបសមនតា ជិគច្ឆាទុព្ពល្យបដិវិនោទនតា’តិ បញ្ចគុណា។ អាកាសស្ស អជាយនតា អជីរណតា អមីយនតា អចវនតា អនុប្បជ្ជនតា ទុប្បសហតា អចោរហរណតា អនិស្សិតតា វិហគគមនតា និរាវរណតា អនន្តតា’តិ ទស គុណា។

មណិរតនស្ស កាមទទតា ហាសការណតា ឧជ្ជោតថករណតា’តិ តយោ គុណា។

លោហិតចទនស្ស ទុល្លភតា អសមគធតា សុជនប្បសថតាតិ តយោ គុណា។

សប្បិមណ្ឌស្ស វណ្ណសម្បន្នតា គធសម្បន្នតា រសសម្បន្នតា’តិ តយោ គុណា។

គិរិសិខរស្ស អច្ចុគ្គតតា អចលតា ទុរភិរោហតា ពីជារូហណតា អនុនយបដិឃវិប្បមុត្តតា’តី បញ្ចគុណា នព្ពានំ អនុប្បវិដ្ឋា’តិ។

និព្ពានានុប្បវិដ្ឋគុណបញ្ហោ ទសមោ។

ឯថេវាគិរា’តិ ឯថ ឯវ តយា សិក្ខិតេ និព្ពានេ អាគិរាហី’តិ អភិករោហិ វា អយមេវ វា បាឋោ។

អនីតិតោ’តិ អនីតិភាវតោ និព្ពានំ ទដ្ឋព្ពំ។ សេសេសុ’បិ ឯសេវ នយោ។

កុហិយតី’ត វិម្ហយចិត្តោ ហោតិ។

និព្ពានសច្ឆិករណបញ្ហោ ទ្វាទសមោ។

ទ្វាទសបញ្ហវន្តអដ្ឋមវគ្គវណ្ណនា សមត្តា។

មេណ្ឌកបញ្ហោ អបឋមវគ្គវណ្ណនា សមត្តា។

អនុមានបញ្ហោ។

កម្មមូលំ គហេវានា’តិ បុព្ពពុទ្ធានំសន្តិកេ កតកុសលមូលំ គហេវា។

តតោ មុច្ចថ វិមុត្តិយា’តិ តតោ តេន អារម្មណកិណនេន ទស សញ្ញាភាវនានុយោគេន វិមុត្តិយា សមុច្ឆេទវិមុត្តិយា វដ្ដទុក្ខតោ មុច្ចថ។

អនិវាយន្តី’តិ អប្បដិវាតា ហុវា វាយន្តិ។

សរណសីលន្តិ សរណគមនំ គហេវា គហេតព្ពំ បញ្ចសីលំ។

បញ្ញាទ្ទេសបរិយាបន្នន្តិ និទានុទ្ទេស-បរាជិកុទ្ទេស-សង្ឃាទិសេសុទ្ទេស-អនិយតុទ្ទេស សង្ខាតំ បញ្ញាទ្ទេសបរិយាបន្នំ។

បាតិមោក្ខសំវរសីលន្តិ សត្តវីសាធិកទ្វិសតបាតិមោក្ខសំវរសីលំ។

ឧបាទាយុបាទាយ វិមុត្តានន្តិ តណ្ហាទិដ្ឋិសង្ខាតោបាយេ ឧបាទាយុបាទាយ វិមុត្តានំ សោតាបន្នសកទាគាមិអនាគាមីនំ

គេហជនោ’តិ ទាសកម្មករាទិកោ គេហេ ឋិតជនោ។

តថា ពុទ្ធំ សោកនុទំ...បេ... ឧម្មិ ទិស្វា សទេវកេ’តិ ឯថ តថា ឯវ ឧម្មិំ ទិស្វា មហន្តំ ធម្មោម្មិំ ញាណចក្ខុនា ទិស្វា ពុទ្ធំ សោកនុទំ អនុមានេន អនុមានញាណេន កាតព្ពំ ញាតព្ពំ។ សទេវកេលោកេ យថា ធម្មោ ឧម្មិវិប្ផារោ តថា សទេវកេ លោកេពុទ្ធោ អគ្គោ ភវិស្សតី’តិ អនុមានេន ញាតព្ពន្តិ យោជនា។

មិគរាជស្សា’តិ ចតុប្បាទានំ មហន្តភាវេន មិគរាជស្ស ហថិនោ។

បទន្តិ ធម្មបទំ។

ធម្មរាជេន គជ្ជិតន្តិ ពុទ្ធសីហនាទវចនំ ធម្មរាជេន កថិតំ។

អនុមានេន ញាតព្ពំ ពុទ្ធោ ច មហន្តោ ពុទ្ធសីហនាទោ ច មហន្តោ’តិ វិញ្ញាតព្ពំ។

លគ្គំ ទិស្វា ភុសំ បង្កំ កលលទ្ទំ គតំ មហិន្តិ លគ្គំ លគ្គាបនសមថំ មហន្តំ បង្កញ្ច ទិស្វា កលលទាយកំ ឧទកញ្ច គតំ មហឹ មហិយា គតំ បរិដ្ឋំ ទិស្វា បណ្ឌិតា មហាវារិក្ខន្ធោ គតោ បវត្តោ’តិ អនុមានេន ជានន្តិ។

ជនន្តិ សាធុជនសមុហំ។

រជបង្កសមោហិតន្តិ រាគាទិរជសង្ខាតបង្កេហិ អជ្ឈោថដំ បរិយោនទ្ធំ។

វហិតំ ធម្មនទ្ទិយា’តិ បរិយត្តិបដិបត្តិធម្មនទ្ទិយា វហិតំ។

វិស្សដ្ឋំ ធម្មសាគរេ’តិ និព្វានសង្ខាតេ មហាសមុទ្ទេ ធម្មនទ្ទិយា វិស្សដ្ឋំ វិស្សជ្ជិតំ បវេសិតំ។

ធម្មាមតគតំ ធម្មាមតេ បវត្តំ សទេវកំ សព្រហ្មកំ តំ មហឹ មហិយា ឋិតំ ឥមំ សាធុជនសមូហំ។

ទិស្វា ញាណចក្ខុនា បស្សិវា។

ធម្មក្ខន្ធោ មហា’គតោ’តិ សម្មាសម្ពុទ្ធចរណសង្ខាតោ ចតុរាសីតិយា ធម្មក្ខន្ធសហស្សានំ ទេសិតត្តា មហាធម្មក្ខន្ធោអាគតោ បវត្តោ’តិ អនុមានញាណេន ញាតព្ពន្តិ យោជនា។

អនុមានបញ្ហោ ឯកាទសមោ។ (ធុតង្គកថា)

កតមេន តេ បរិយាយេន អនុយោគំ តេ ទម្មិ’តិ អនុយោគំ វំ បុច្ឆិ អហំ ព្យាករិស្សាមិ។ អនុយោគវចនំ តេ តវ កតមេន ការណេន ទម្មិ។

វមេវេតំ ព្រូហីតិ រាជវចនំ ភន្តេ នាគសេន វមេវ បរិយាយំ ព្រូហិ។

តេនហី’តិ តស្មា តវ សោតុកាមតាយ សតេន វា...បេ....កោដិសតសហស្សេន វា បរិយាយំ តេ កថយិស្សាមីតិ យោជនា។

យា កាចិ កថា’តិ សម្ពន្ធោ
ឥធា’តិ ឥមស្មឹ ធុតង្គវរគុណេ,
អភិវុឌ្ឍន្តិ វស្សោទកេនអភិវុឌ្ឍំ
សម្បាទកេ សតីតិ បដិបាទកេ បុគ្គលេ សតិ។

មយ្ហំ បុង្ខោ’តិ ឥមស្មឹ ធូតង្គវរគុណេ បរិព្យត្តតាយ ឆេកតាយ បាកដាយ ពុទ្ធិយា យុត្តការណបរិទីបនំ សមោសរិស្សតីតិ។

វិជដិតកិលេសជាលវត្ថុ’តិ តំ កិលេន សមុហបញ្ចក្ខធវត្ថុ។

ភិន្នភគ្គសង្កដិតសញ្ចន្នគតិនិវារណោ’តិ អរហត្តមគ្គផលេន ភិន្នភគ្គសង្កដិតសញ្ឆិន្នគតិនិវារណោ។

អភិនីតវាសោ’តិ អភិបុញ្ញកាមេហិ អភិបថិតវាសោ អភិនីត៌រិយាបថវាសោ វា។

វិមុត្តិជ្ឈាយិតត្តោ’តិ អរហត្តផលជ្ឈានសម្បយុត្តចិត្តោ អចលទឡ្ហភិវុត្តាណង្ខានំ អារម្មណករណវសេន ឧបគតោ។

ធូតង្គបញ្ហកថាសង្ខាតយោគិកថា សមត្តា។

ចតុរាសីតិបញ្ហបដិមណ្ឌិតមេណ្ឌកបញ្ហវណ្ណនា សមត្តា។

មិលិទបញ្ហមេណ្ឌកបញ្ហេសុ សព្ពេ បញ្ហា សម្បិណ្ឌិតា បញ្ចសត្តាធិកសតបញ្ហា ហោន្តិ។ អង្គគហណកថាយ បន នាធិកសតមាតិកាសុ សត្តសដ្ឋិមាតិកា និទ្ទេសវសេនអវិស្សជ្ជិតា។ សេសា’ រញ្ញោ ចត្តារិ អង្គានិ គហេតព្ពានី’តិអាទិកា ឯកូនចត្តាឡីស មាតិកា និទ្ទេសវសេន អវិស្សជ្ជិតា យថ បោថកេសុ ទិស្សន្តិ តតោ គហេតព្ពា យេវា’តិ។

ចតស្សោ ធម្មទេសនាយោ; ធម្មាធិដ្ឋានា ធម្មទេសនា, ធម្មាធិដ្ឋានា បុគ្គលទេសនា, បុគ្គលាធិដ្ឋានា ធម្មទេសនា, បុគ្គលាធិដ្ឋានា បុគ្គលទេសនា’តិ។ តាសុ បុរិមា តិស្សោ ធម្មទេសនា ឥធ គថេ លព្ភន្តិ, ចតុថោ ន លព្ភតិ។

អបរា’បិ ចុទ្ទសវិធា ទេសនា? អថសទស្សន-គុណបរិទីបន-និគ្គហ-សម្បហំសនចរិយាវោទាននិទស្សន-បុច្ឆាវិសជ្ជន-អនុសាសន-បុគ្គលវិសោធនអជ្ឈាសយបរិបូរណបវេណិ សទស្សន-បរប្បវាទមទ្ទនោបនិស្សយបច្ចយនិទស្សនតុដ្ឋា-ការសទស្សនធម្មសភា-វគុណាទិ-និទស្សនាការទេសនា’តិ។

តថ

បច្ចយាការទេសនា’តិ បច្ចយាការសុត្តន្ត-សតិបដ្ឋាន-សម្មប្ប-ធាន-ឥទ្ធិបាទ-ឥន្ទ្រិយពល-ពោជ្ឈង្គាទិសុត្តន្តសម្ពធា។

(អថសទស្សនា) បច្ចយាការបច្ចយថបរមថំ ទេសេន្តី បវត្តា ធម្មទេសនា អថសទស្សនា នាម។

(គុណបរិទីបនី)។ សុសីម-គោសាល-គោសិង្គសម្បសាទន-បាសាទិក-ទសពល-គោតមក-មហាសីហនាទាទិសុត្តន្តសម្ពធ អត្តគុណបរគុណ-សាសនគុណបរិទីបនី គុណបរិទីបនី នាម។

(និគ្គហទេសនា) សកលវិនយបិដកំ អាទី កវា យា កាចិ កិលេសបាបបុគ្គលនិគ្គហទេសនា ឯសា និគ្គហទេសនា នាម។

(សម្បហំសនា) ភយភីរុកានំ បុគ្គលានំ ភយបដិសេធនថាយ ឧបថម្ភជនន-មគ្គានិសំស-សីលថោមនាទិកា ទេសនា សម្បហំ-សនា នាម។

(ចរិយាវោទាននិទស្សនា) សកលជាតកំ អច្ឆិយសុត្តំ អាទី ករា ទ្វេធាវិតក្កពោធិរាជកុមារសុត្តាទិសម្ពធា ទេសនា ចរិយាវោទាននិទស្សនា នាម។

(បុច្ឆាវិស្សជ្ជនា) អដ្ឋហិ បរិសាហិ បុច្ឆិតានំ បញ្ហានំ វិស្សជ្ជនាបដិសំយុត្តា សកលសគាថវគ្គមាទី ករា វម្មិកសុត្ត-បរាយណសុត្តាទិកា ទេសនា បុច្ឆាវិស្សជ្ជនា នាម។

(អនុសាសនា)។ អរិយវំស-បុញ្ញាភិសទ-ធុតង្គានុសាសន-វត្តានុសាសន-សម្ពធា ទេសនា អនុសាសនា នាម។

(បុគ្គលវិសោធនា) ភយសទស្សនទេសនាបដិសំយុត្តា ទេវទូតអគ្គិក្ខធោបមាទិសុត្តសម្ពធាបុគ្គលានំ សីលវត្តាទិវិសោធនថាយ វុត្តា បុគ្គលវិសោធនា នាម។

(អជ្ឈាសយបរិបូរណា)។ តវដកនាឡក-បដិបទា-ធម្មទាយាទសុត្តាទិកា បុគ្គលានំ សមថវិបស្សនាបរិបូរណថាយ កថិតា អជ្ឈាសយបរិបូរណា នាម។

(បវេនិសទស្សនកថា)។ ពុទ្ធវំស-មហាបទានសុត្តាការា អត្តនោ ច បរេសញ្ច អភិនីហារមារព្ភ បរិនិព្ពានបរិយោសានា បវេនិសទស្សនកថា នាម។

(បរប្បវាទមទ្ទនា)។ ចរិយាបិដកមាទី ករា មហាសីហនាទ-ចូលសីហនាទ-ជានាភិញ្ញាសំវណ្ណនា-បដិពទ្ធា ទេសនា បរប្បវាទមទ្ទនា នាម។

(ឧបនិស្សយបច្ចយនិទស្សនា)។ យថូបនិស្សយា ទិស្សមានា ទិស្សមានកាយេន ទេសនា ឥតិវុត្តកមាទី កត្វា ធនិយសុត្ត-អរុណវតិយសុត្ត-នទនបរិយាយសុត្តាទិប្បភេទាឧបនិស្សាយ– បច្ចយនិទស្សនា នាម។

(តុង្គាការសទស្សនា)។ សកលោទាន-សម្បសាទនិយ-សង្គីតិសុត្តាទិកា ទេសនា តុង្គាការសទស្សនា នាម។

(ធម្មសភាវគុណនិទស្សនា) ខធធាវាយតនិទ្រិយសច្ចបដិច្ច សមុប្បាទមគ្គផលាទយោ ធម្មា វិភត្តា តំ តថសភាគវិសភាគបរិទីបិកា អភិធម្មទេសនា ច លក្ខណបរិទីបិកា យេ ចញ្ញេ ធម្មា សលក្ខណធារណកា អត្តនោសភាវវសេន វុត្តា ឯសា ធម្មសភាវគុណនិទស្សនា នាម។

ឥមេហិ ចុទ្ទសវិធេហិ លោកគ្គនាយកា ធម្មំ ទេសេន្តិ តេសញ្ច សាវកា’តិ។

តេសុ បច្ឆាវិសជ្ជនា ទេសនា ឥធ បាកដា។ សេសា យថារហំ ឥធ គហេតព្ពា យេវាតិ។

(សាបតត្តិកថា)។ ទុវិធាកថា ឥមស្មឹ មិលិទបញ្ហប្បករណេហោន្តិ សាបត្តិកថា ច អនាបតត្តិកថា ច។ តថយំ ថេរេន ភគវតោ វចនំ រញ្ញោ សញ្ញាបនថំ អាភតំ តំសាបត្តិកថា នាម។

(អនាបត្តិកថា)។ យា ថេរេន សកបដិភានេន វុត្តា សា អនាបត្តិកថា នាម។

វុត្តញ្ចេតំ បទសោធម្មសិក្ខាបទស្ស អដ្ឋកថាយំ-’

មេណ្ឌកមិលិទបញ្ហេសុ ថេរស្ស សកបដិភានេន អនាបត្តិ។ យម្បនរញ្ញោ សញ្ញញាបនថំ អាហរវា វុត្តំ តថអាបត្តី’តិ (ទ្វេ កថា) បុន ទ្វេ កថា ឥធ ហោន្តិ សម្មុតិកថា ច បរមថកថា ច។

(សម្មុតិកថា)។ តថ សម្មុតិកថា នាម’ភន្តេ នាគសេន វេទគុ ឧបលព្ភតី’តិអាទិកា។

បរមថកថា នាម’យោ ឧប្បជ្ជតិ សោ ឯវ សោ’តិអាទិកាតេនាហ?

ទុវេ សច្ចានិ អក្ខាសិ សម្ពុទ្ធោ វទតំ វរោ,
សម្មុតឹ បរមត្ថញ្ច តតិយំ នូបលព្ភតី’តិ។

យម្បនេតំ វុត្តំ អនុមានកថា ឧបមាកថា’តិ, តាសុ ឧបមាកថាយ វិសុំ កោដ្ឋាសភាវោ នត្ថិ។ មិលិន្ទបញ្ហមេណ្ឌកបញ្ហានំ អន្តរន្តរា ឋិតា ហោតិ។ អនុមានកថា បន វិសុំ កោដ្ឋាសភាវេន ហោតីតិ។

វិចរេថ អនុំ បរមេ បរមេ
សុជនស្ស សុខំ នយនេ នយនេ,
កថុ ហោតិ បធានរតោ នរតោ
តថ យោ បន សារមតេ រមតេ។

បកិណ្ណកវចនវណ្ណនា សមត្តា។

ជាតកុទ្ធរណំ។

ជាតកុទ្ធរណំ បន ឯវំ វេទិតព្ពំ។ មេណ្ឌកបញ្ហតតិយវគ្គេ បញ្ច បញ្ច បញ្ហោ។

“អចេតនំ ព្រាហ្មណ អសុណន្តំ…បេ… បុច្ឆសិ តំ កិស្ស ហេតុ“តិ ឥទំចតុក្កនិបាតេ អាគតំបលាសជាតកំ សធាយ វុត្តំ។ កតមំ តំ ជាតកន្តិ?’

អចេតនំ ព្រាហ្មណា’តិ ឥទំ សថា បរិនិព្ពានមញ្ចេ និបន្នោ អានន្ទថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

“សោ បាយស្មា រុក្ខទេវតា បនា អហមេវា”តិ។

បលាសជាតកំ សមត្តំ។

“ឥតិ ផន្ទនរុក្ខា’បិ តា ទេវតា…បេ… ភារទ្វាជ សុណោហិ មេ”តិ អាគតំ។ ឥទញ្ច តេរសនិបាតេផន្ទនជាតកំ សធាយ វុត្តំ។ កតមំ តំ ជាតកន្តិ?

“កុឋារិហត្ថោ បុរិសោ’តិ ឥទំ សថា រោហិណីនទីតីរេ វិហរន្តោ ញាតកានំ កលហំ អារព្ភ កថេសិ វនសណ្ឌេ ទេវតា អហ”ន្តិ។

ផន្ទនជាតកំ ទុតិយំ តេរសនិបាតំ។

មេណ្ឌកបញ្ហចតុថវគ្គេ ទេវទត្តពោធិសត្តាធិកសម្បញ្ហេ ពាវីសតិជាតកានិ អាគតានី’តិ។

“ភន្តេ នាគសេន, តុម្ហេ ភណថ? ទេវទត្តោឯកន្តកណ្ហោ ឯកន្តកណ្ហេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ, ពោធិសត្តោ ឯកន្តសុក្កេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ’តិ។ បុន ច ទេវទត្តោ ភវេ ភវេ យសេន ច បក្ខេន ច ពោធិសត្តេន សមសមោ ហោតិ កទាចិ អធិកតរោ វា យទា ទេវទត្តោ នគរេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តស្ស រញ្ញោ បុរោហិតបុត្តោ អហោសិ, តទា ពោធិសត្តោ ឆវកចណ្ឌាលោ វិជ្ជាធរោ, វិជ្ជំ បរិជបិវា អកាលេ អម្ពផលានិ និព្ពត្តេសិ។ ឯថ តាវ ពោធិសត្តោ ទេវទត្តេន ជាតិយា និហីនោ យសសា ច និហីនោ …បេ… បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ តាបោនាម រាជា អហោសិ តទាពោធិសត្តោ តស្ស បុត្តោ ធម្មបាលោ នាម អហោសិ តទា សោ រាជា សកបុត្តស្ស ហថបាទេ សីសញ្ច ឆិទាបេសិ។ តថ តាវ ទេវទត្តោយេវ ឧត្តរោ អធិកតរោ។ អជ្ជេតរហិ ឧភោ’បិ សក្យកុលេ ជាយិសុ។ ពោធិសត្តោ ពុទ្ធោ អហោសិ សព្ពញ្ញូ លោកនាយកោ។ ទេវទត្តោ អតិទេវស្ស សាសនេ បព្ពជិវា ឥទ្ធី និព្ពត្តេវា ពុទ្ធាលយំ អកាសិ។ កិន្នុ ខោ ភន្តេ នាគសេន យំ មយា ភណិតំ តំ សព្ពំ តថំ ឧទាហុ វិតថន្តិ? “អយម្បន មិលិទ រញ្ញោ យានិ ពាវីសតិជាតកានិ និស្សាយ បុច្ឆិតោ ហោតិ តានិ មយា ឧទ្ធរិវា ឥធ កថេតព្ពានិ។

តថ ច,’យទា ច ទេវទត្តោ នគរេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តស្ស រញ្ញោ បុរោហិតបុត្តោ អហោសិ តទា ពោធិសត្តោ ឆវកចណ្ឌាលោ អហោសិ វិជ្ជាធរោ វិជ្ជំ បរិជបិវា អកាលេ អម្ពផលានិ និព្ពត្តេសិ។ ឯថ តាវ ពោធិសត្តោ ទេវទត្តតោ ជាតិយា និហីនោ យសសា ច និហីនោ។ “ឥទម្បន វចនំ ជេតវនារាមេ វិហរន្តេន សថារា តេរស

និបាតេ ទេវទត្តមារព្ភ កថិតំ អម្ពជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ។ ទេវទត្តោ ហិ “អហំ ពុទ្ធោ ភវិស្សាមិ…បេ…. ចណ្ឌាលបុត្តោ អហមេវា”តិ។

ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញា ឥមំ អម្ពជាតកំ សធាយ កថិតំ ហោតីតិ ឥទំ រញ្ញោ អាភតំ បឋមំ ជាតកំ។

“បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ រាជា អហោសិ មហីបតិ សព្ពកាមសមង្គី តទា ពោធិសត្តោ តស្សូបភោគោ អហោសិ ហថិនាគោ សព្ពលក្ខណសម្បន្នោ តស្ស ចារុគតិវិលាសំ អសហមានោ រាជា វធំ ឥច្ឆន្តោ ហថាចរិយំ ឯវមវោវ? “អសិក្ខិតោ តេ អាចរិយ ហថិនាគោ តស្ស អាកាសគមនំ នាម ការណំ ហោតី”តិ តថប តាច ពោធិសត្តោ ទេវទត្តតោ ជាតិយា នីហីនោ, លាមកោ តិរច្ឆានគតោ”តិ។ ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញា វេឡុវនេ វិហរន្តេន សថារា ឯកកនិបាតេ ទេវទត្តមារព្ភកថិតំ ទុម្មេធជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ ធម្មសភាយំ ភិក្ខុ’អាវុសោ ទេវទត្តោ …បេ…. ហថិ បន អហមេវា”តិ ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥមំ ទុម្មេធជាតកំ សធាយ កថិតំ ហោតីតិ។ ទុតិយំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ មនុស្សោ អហោសិ។ បវនេ នដ្ឋាយិកោ តទា ពោធិសត្តោ មហាបថវិ នាម មក្កដោ អហោសិ។ ឯថបិ តាវ ទិស្សតិ វិសេសោ មនុស្សស្ស ច តិរច្ឆានគតស្ស ច។ ឯថបិ តាវ ពោធិសត្តោ ទេវទត្តតោ ជាតិយា និហីនោ’តិ តមំ បន វចនំ មិលិទរញ្ញា វេឡុវនេ វិហរន្តេន សថារា តីសនិបាតេ ទេវទត្តស្ស សិលាបវិជ្ឈនមារព្ភ កថិតំ មហាកបិជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ? “តេន ហិ ធនុគ្គហេ បយោជេវា…បេ…. កបិរាជា អហមេវា”តិ ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញា ឥមំមហាកបិជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតីតិ។ តតិយំ ជាតកំ។

“បូន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ មនុស្សោ ហោតិ សោណុត្តរោ នាម នេសាទោ ពលវា ពលវតរោ នាគពលោ តទាពោធិសត្តោ ឆទ្ទន្តោ នាម នាគរាជា អហោសិ។ តទា លុទ្ទកោ តំ ហថិនាគំ ឃាតេសិ។ តថបិ តាវ ទេវទត្តោ អធិកតរោ“តិ ឥទំ វចនំ មិលិទរញ្ញា ជេតវនេ មហាវិហារេ វិហារន្តេន សថារា តីសនិបាតេ ឯកំ ទហរភិក្ខុនី អារព្ភ កថិតំ ឆទ្ទន្តជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ តថ ភគវតា វិថារតោ ទេសិតំ ឆទ្ទន្តជាតកំ តំ មយា ឥធ សង្ខេបតោ ឧទ្ធរិវា កថេតព្ពមេវ។ “សា កិរ សាវថិយំ…បេ…. សា បន ភិក្ខុណី បច្ឆា វិបស្សិវា អរហត្តំ បត្តា”តិ។ ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញា ឥមំ ឆទ្ទន្តជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ។ ចតុថាជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ មនុស្សោ អហោសិ វនេចរកោ អនិកេតវាសី តទា ពោធិសត្តោ សកុណោ អហោសិ តិត្តិរោ មន្តជ្ឈាយី។ តទា សោ វនេចរកោ តំ សកុណំ ឃាតេសិ។ តថបិ តាវ ទេវទត្តោ ជាតិយា អធិកតរោ”តិ ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញា គិជ្ឈកូដេ វិហរន្តេន សថារា នវកនិបាតេ ទេវទត្តស្ស វធាយ បរិសក្កនំ អារព្ភ កថិតំ ទទ្ទរជាតកំ (តិត្តិរជាតកំ) សធាយ វុត្តំ ហោតិ។ “តស្មឹ សមយេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ…បេ…. តិត្តិរបណ្ឌិតោ បន អហមេវា”តិ។ ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញា ឥមំ ទទ្ទរជាតកំ សធាយ កថិតំ ហោតីតិ។ បញ្ចមជាតកំ។

“បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ កលាពុ នាម ពារាណសិរាជា អហោសិ តទា ពោធិសត្តោ តាបសោ អហោសិ ខន្តិវាទី។ តទា សោ រាជា តស្សតាបសស្ស កុទ្ធោ ហថបាទេ វំសកលីរេ វិយ ឆេទាបេសិ។ តថបិ តាវ ទេវទត្តោយេវ អធិកតរោ ជាតិយា ច យសេន ចា”តិ ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញា ជេថវនេ វិហរន្តេន សថារា ចតុក្កនិបាតេ ឯកំ កោធនភិក្ខុំ អារព្ភ កថិតំ ខន្តិវាទិជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ។ “សថា បន តំ ភិក្ខុំ កស្មាវំ…បេ…. ខន្តិវាទិតាបសោបន អហមេវា”តិ ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញា ឥមំ ខន្តិវាទិជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតីតិ។ បដ្ឋជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ អហោសិ វនេចរោ តទាពោធិសត្តោ នទិយោ នាម វានរិទោ អហោសិ។ តទាបិ សោ វនេចរោ តំ វានរិទំ ឃាតេសិ សទ្ធឹ មាតរា កតិដ្ឋភាតិកេនបិ។ តថបិ តាវ ទេវទត្តោយេវអធិកតរោ ជាតិយា“តិ តទំ បន វចនំ មិលិទរញ្ញា វេឡុវនេ វិហរន្តេនសថារា ទុកនិបាតេ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថិតំ ចុល្លនទិយជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ។ “ឯកទិវសញ្ហិ ភិក្ខូ ធម្មសហាយំ …បេ…. សុបណ្ណរាជា បន អហមេវា”តិ ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញា ឥមំ បណ្ឌរជាតកំ សធាយ បរតោឃោសវសេន ពោធិសត្តោ បណ្ឌរកោ នាម នាគរាជ អហោសី”តិ កថិតំ ហោតិ តថាហិ ឥមស្មឹ ជាតកេ ពោធិសត្តោ សុបណ្ណរាជា យេវា’តិ។ អដ្ឋមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ មនុស្សោ អហោសិបវនេ ជដិលកោ តទា ពោធិសត្តោ តច្ឆកោ នាម មហាសូករោ អហោសិ។ តថបិ តាវ ទេវទត្តោយេវ ជាតិយា អធិកតរោ”តិ ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញា ជេតវនេ វិហរន្តេន សថារា បកិណ្ណកនិបាតេ ទ្វេ មហល្លកេ ថេរេ អារព្ភ កថិតំ តច្ឆកសូករជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ។ “មហាកោសលោ បន ពិម្ពិសារស្ស ធិតរំ ទេន្តោ…បេ….រុក្ខទេវតា បន អហមេវា”តិ។

ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥមំ គច្ឆកសូករជាតកំ សន្ធាយ បរតោឃោសវសេន ពោធិសត្តោ មហាគច្ឆកសូករោ នាម អហោសិតិ កថិតំ តថា ហិ ឥមស្មឹ ជាតកេ ពោធិសត្តោ រុក្ខទេវតាយេវ អហោសីតិ។ នវមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ យទាទេវទត្តោ ចេតិយេសុ សុរបរិចរោ នាម រាជា អហោសិ ឧបរិ បុរិសមត្តេ គគនេវេហាសង្គមោ, តទា ពោធិសត្តោ កបិលោ នាម ព្រាហ្មណោ អហោសិ។ តថបិ តាវ ទេវទត្តស្ស បឋវិប្បវេសមារព្ភ កថិតំ ចេតិយជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតិ។ “តស្មិញ្ហិ ទិវសេ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ។ បេ-កបិល-ព្រាហ្មណោ បន អហមេវា”តិ ឯវញ្ចេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥទំចេតិយជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតីតិ។ ទសមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ មនុស្សោ អហោសិ សាមោ នាម, តទា ពោធិសត្តោ រូរុនាម មិគរាជា អហោសិ។ តថបិ តាវ ទេវទត្តោយេវ ជាតិយា អធិកតរោ’តិ ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញោ ជេតវនេ វិហរន្តេន សត្ថារា តេរសកនិបាតេ ទេវទត្តមារព្ភកថិតំ រូរុមគរាជជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតិ។ សោ កិរ ភិក្ខូហិ’ពហុបការោ អាវុសោ-បេរូរុមិគោ បន អហមេវា”តិ។ ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥមំរូរុមិគជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតី’តិ ឯកាទសមំ ជាតកំ។

“បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ មនុស្សោ អហោសិ លុទ្ទកោ បវនចរោ, តទា ពោធិសត្តោ ហថិនាគោ អហោសិ សោ លុទ្ទកោ តស្ស ហថិនាគស្ស សត្តក្ខត្តុំ ទន្តេ ឆិទិវា ហរិ តថបិ តាវ ទេវទត្តោយេវ យោនិយា អធិកតរោ’តិ ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញោ ជេតវនេ វិហរន្តេន សត្ថារា ឯកកនិបាតេ ទេវទត្តមារព្ភ កថិតំ សីលវនាគរាជជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតិ។ ធម្មសភាយញ្ហិ ភិក្ខូ’អាវុសោ ទេវទត្តោ...បេ.... សីលវនាគរាជា បន អហមេវាតិ។

ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥមំ សីលវនាគរាជជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតី’តិ ទ្វាទសមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ សិគាលោ អហោសិ ខត្តិយធម្មោ, សោ យាវតា ជម្ពុទីបេ បទេសរាជានោ តេ សព្ពេ អនុយុត្តេ អកាសិ, តទា ពោធិសត្តោ វិធុរោ នាម បណ្ឌិតោ អហោសិ តថបិ តាវ ទេវទត្តោយេវ យសេន អធិកតរោ’តិ ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញោ វេឡុវនេ វិហរន្តេន សត្ថារា ទុកនិបាតេ ទេវទត្តមារព្ភ កថិតំ សព្ពទាឋជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតិ។ “ទេវទត្តោ អជាតសត្តុំ បសាទេវា...បេ.... បុរោហិតោ បន អហមេវា”តិ។

ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥមំ សព្ពទាឋិក ជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ បរតោឃោសវសេន “សោ យាវតា ជម្ពុទីបេ បទេសរាជានោ, តេ សព្ពេ អនុយុត្តេ អកាសី”តិ វុត្តំ តទា ហិ សោធន សព្ពេ រាជានោ អនុយុត្តេ អកាសី’តិ។ តេរសមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ សថិនាគោ ហុវា លដុកិកាយ សកុណិកាយ បុត្តកេឃាតេសិ, តទា ពោធិសត្តោ’បិ ហថិនាគោ អហោសិ យុថបតិ តថ តាវ ឧភោ’បិ សមសមា អហេសុន្តិ’ ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញោ វេឡុវនេ វិហរន្តេន សត្ថារា បញ្ចកនិបាតេ ទេវទត្តមាររព្ភ កថិតំ លដុកិកជាតកំ សន្ធាយវុត្តំ ហោតី’តិ ចុទ្ទសមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ “យទា ទេវទត្តោ យក្ខោ អហោសិ អធម្មោ នាម, តទា ពោធិសត្តោបិ យក្ខោ អហោសិ ធម្មោ នាម។ តថបិ តាវ ឧភោបិ សមសមា អហេសុន្តិ“ឥទំ បន វចនំ មិលិទរញ្ញោ ជេតវនេ វិហរន្តេន សត្ថារា ឯកាទសកនិបាតេ ទេវទត្តស្ស បឋវិប្បវេសមារព្ភ កថិតំ ធម្មទេវបុត្ត ជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតិ។ “តទា ភិក្ខុ ធម្មិសភាយំ ធម្មទេវបុត្តោ បន អហមេវ សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ។ ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥមំ ធម្មទេវបុត្តជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតីតិ បណ្ណរសមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ នាវិកោ អហោសិ, បញ្ចន្នំ កុលសតានំ ឥស្សរោ, តទា ពោធិសត្តោបិ នាវិកោ អហោសិ បញ្ចន្នំ កុលសតានំ ឥស្សរោ តថបិ តាវ ឧភោបិ សមសមា’ច អហេសុន្តិ“ឥទម្បន មិលិទរញ្ញោ ជេតវនេ វិហរន្តេន សត្ថារា ទ្វាទសកនិបាតេ ទេវទត្តស្ស បញ្ចកុលសតានិ គហេវា និរយេ បវិដ្ឋភាវមារព្ភ កថិតំ សមុទ្ទវាណិជជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតិ។ “សោ ហិ អគ្គសាវកេសុ បរិសំ គហេវា សោបណ្ឌិតវឌណកី នាម អហមេវា”តិ។ ឯវមេតំ មិលិទររញ្ញោ ឥមំ សមុទ្ទវាណិជជាតកំ សន្ធាយ វុត្តំ ហោតី’តិ។ សោឡសមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ សថវាហោ អហោសិ បញ្ចន្នំ សកដសតានំ ឥស្សរោ, តទា ពោធិសត្តោបិ សថវាហោ អហោសិ បញ្ចន្នំ សកដសតានំ ឥស្សរោ។ តថបិ តាវ ឧភោបិ សមសមា អហេសុ”ន្តិ ឥទម្បនវចនំ

មិលិទរញ្ញោ ជេតវនេ វិហរន្តេន សថារា ឯកកនិបាតេ អនាថបិណ្ឌិកស្សសហាយកេ តិថយសាវកេ អារព្ភ កថិតំ អបណ្ណក ជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតី’តិ។ សត្តរសមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ សាខោ នាម មិគរាជា អហោសិ, តទា ពោធិសត្តោបិ និគ្រោធោ នាម មិគរាជា អហោសិ។ តថបិ តាវ ឧភោបិ សមសមា អហេសុន្តិ “ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញោ ជេតវនេ វិហរន្តេន សថារា ឯកកនិបាតេ កុមារកស្សបមាតរំ ភិក្ខុណី អារព្ភ កថិតំ និគ្រោធមិគជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ សា កិរ រាជគហនគរេ មហាវិភវស្ស សេដ្ឋិនោ ធីតា អហោសិ និគ្រោធមិគរាជា បន អហមេវា”តិ ឯវំ មេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥមំ និគ្រោធមិគរាជជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតី’តិ។ អដ្ឋារសមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ សាខោ នាម សេនាបតិ អហោសិ, តទា ពោធិសត្តោ និគ្រោធោ នាម រាជា អហោសិ។ តថបិ តាវ ឧភោបិ សមសមា អហេសុន្តិ ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញោ វេឡុវនេ វិហរន្តេន សថារា ទសកនិបាតេ ទេវទត្តមារព្ភ កថិតំ និគ្រោធជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ។ “ឯកទិវសញ្ហិ ភិក្ខូ និគ្រោធជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតី’តិ។ ឯកុនវីសតិមំ ជាតកំ។

បុន ច បរំ សទា ទេវទត្តោ ខណ្ឌហាលោ នាម ព្រាហ្មណោ អហោសិ, តទា ពោធិសត្តោ ចទោ នាម រាជកុមារោ អហោសិ។ តថាបិ តាវ អនេន ខណ្ឌហាលោ អធិកតរោ’តិ “ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញោ គិជ្ឈកូដេ វិហរន្តេន សថារា ទសជាតកេទេវទត្តមារព្ភ កថិតំ ចទកុមារជាតកំ សធាយ វុត្តំ តំ សង្ខេបនោ ទស្សយិស្សាម។ “តស្ស វថុ សង្ឃភេទក្ខធកេ អាគតមេវ ចទកុមារោ បន អហមោវា”តិ ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥមំ វទកុមារជាតកំ សធាយ វុត្តន្តិ វីសតិមជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ ព្រហ្មទត្តោ នាម រាជ អហោសិ, តទា ពោធិសត្តោ តស្ស បុត្តោ មហាបទុមោ នាម កុមារោ អហោសិ, តទា សោរាជា សកបុត្តំ ចោរប្បបាតេ ខិបាបេសិ។ យតោ កុតោចិ បិតា បុត្តានំ អធិកតរោ អហោសិ វិសិដ្ឋោ, តថបិ តាវ ទេវទត្តោយេវ អធិកតរោ’តិ ឥទម្បន ឯវនំ មិលិទរញ្ញោ ជេតវនេ វិហរន្តេន សថារា ទ្វាទសកនិបាតេ ចិញ្ចំ មាណវិកមារព្ភ កថិតំ មហាបទុមជាតកំ សធាយ វុត្តំ។ “បឋម ពោធិយញ្ហិ ទសពលស្ស អហំ តទា រាជបុត្តោ, ឯវំ ធារេថ ជាតកន្តិ, ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥមំ មហាបទុមជាតកំ សធាយ បុត្តន្តិ ឯកវីសតិមជាតកំ។

បុន ច បរំ យទា ទេវទត្តោ មហាបតាបោ នាម រាជា អហោសិ, តទា ពោធិសត្តោ តស្ស បុត្តោ ធម្មបាលោ នាម កុមារោ អហោសិ, តទា សោ រាជា សកបុត្តស្ស ហថបាទេ សីសញ្ច ឆេទាបេសិ។ តថបិ តាវ ទេវទត្តោ យេវ ឧត្តរោ អធិកតរោ”តិ ឥទម្បន វចនំ មិលិទរញ្ញោ វេឡុវនេ វិហរន្តេន សថារា បញ្ចកនិបាតេ ទេវទត្តស្សវធបរិសក្កនមារព្ភ កថិតំ ចុល្លធម្មបាលជាតកំ សធាយ វុត្តំ ហោតិ។ “អថេកទិវសំ ភិក្ខុ ធម្មសភាយំ កថំ ធម្មបាលកុមារោ បន អហមេវា”តិ ឯវមេតំ មិលិទរញ្ញោ ឥមំ ចុល្លធម្មបាលជាតកំ សធាយ វុត្តន្តិ ពាវីសតិម ជាតកំ សមត្តំ។

អម្ពជាតក-ទុម្មេធជាតកានិ មហាកបិ-

ឆទ្ទន្ត-ទទ្ទរញ្ចាបិ ខន្តិវាទិកជាតកំ

ចុល្លនទិយ-បណ្ឌរក-តច្ឆសុករជាតកំ

ចេតិយជាតកញ្ចាបិ រូរុមិគិទជាតកំ

សីលវំ សព្ពទាបញ្ច លដុកិកញ្ច អបណ្ណកំ

និគ្រោធមិគ-និគ្រោធ-ចទកុមារជាតកំ

មហាបទុមកុមារ-ធម្មបាលកជាតកំ

ឥតិ ឯតានិ ពាវីស ជាតកានិ យថាក្កមំ

មិលិទោ នាមុបទាយ នាគសេនស្ស អព្រវីតិ។

ឯវញ្ច សោ រាជា ឥមានិ ជាតកានិ សធាយ កថេវា បុនបិ ឯវមាហ? “ភន្តេ នាគសេន, អច្ឆេករហិ ឧភោបិ សក្យកុលេសុ ជាយឹសុ។ ពោធិសត្តោបិ ពុទ្ធោ អហោសិ។ សព្ពញ្ញូ លោកនាយកោ, ទេវទត្តោ តស្ស ទេវាតិទេវស្ស សាសនេ បព្ពជិវា ពុទ្ធាលយំ អកាសិ។ កិន្នុខោ ភន្តេ នាគសេន, យំ មយា ភណិតំ តំ សព្ពម្បិ តថំ ឧទាហុ វិតថន្តិ។”

ជាតកុទ្ធរណំ សមត្តំ។

គាថាសរូបំ

គាថាសរូបម្បន ឯវំ វេទិតព្ពំ?

មិលិទោ នាម សោ រាជា សាគលាយម្បុរុត្តមេ

ឧបគញ្ឆិ នាគសេនំ គង្គា’វ យថសាគរំ។

អាសជ្ជ រាជា ចិត្រកថី ឧក្កាធារំ តមោនុទំ អបុច្ឆិ និបុណេ បញ្ហេ ឋានាឋានគតេ បុថូ,

បុច្ឆា វិសជ្ជនា ចេវ គម្ភិរថូបនិស្សិតា

ហទយង្គមា កណ្ណសុខា អព្ភុតា លោមហំសនា

អភិធម្មវិនយោគាឡ្ហា សុត្តជាលសមថិតា

នាគសេនកថា ចិត្រា ឱបម្មេហិ នយេហិ ច

តថ ញាណម្បណិធាយ ហាសយិវាន មានសំ

សុណោថ និបុណេ បញ្ហេ កង្ខាដ្ឋានវិទាឡនេ’តិ

តេនាហុ?-

ពហុស្សុតោ ចិត្រកថី និបុណោ ច វិសារទោ,
សាមយិកោ ច កុសលោ បដិភានេ ច កោវិទោ;

តេបិ តេបិដកា ភិក្ខូ បញ្ចនេកាយិកាបិ ច,
ចតុនេកាយិកា ចេវ នាគសេនំ បុរក្ខរុំ;

គម្ភីរបញ្ញោ មេធាវី មគ្គាមគ្គស្ស កោវិទោ,
ឧត្តមថមនុប្បត្តោ នាគសេនោ វិសារទោ;

តេហិ ភិក្ខូហិ បរិវុតោ និបុណេហិ សច្ចវាទិភី,
ចរន្តោ គាមនិគមំ សាគលំ ឧបសង្កមី;

សង្ខេយ្យបរិវេណស្មឹ នាគសេនោ តទា វសី,
កថេតិ សោ មនុស្សេហិ បព្ពតេ កេសរី យថា’តិ;

ចរណេន ចេវ សម្បន្នំ សុទន្តំ ឧត្តមេ ទមេ,
ទិស្វា រាជា នាគសេនំ ឥទំ វចនមព្រវិ;

កថិកា មយា ពហូ ទិដ្ឋា សាកច្ឆា ឱសដា ពហូ,
ន តាទិសំ ភយំ អាសិ អជ្ជតាសោ យថា មម;

និស្សំសយំ បរាជយោ មម អជ្ជ ភវិស្សតិ,
ជយោ’វ នាគសេនស្ស យថា ចិត្តំ ន សណ្ឋិតន្តិ;

ពាហិរគាថា

យថា ហិ អង្គសម្ភារា ហោតិ សទ្ទោ រថោ ឥតិ,
ឯវំ ខន្ធេសុ សន្តេសុ ហោតិ សត្តោតិ សម្មុតិ;

សីលេ បតិដ្ឋាយ នរោ សបញ្ញោ ចិត្តំ បញ្ញញ្ច ភាវយំ,
អាតាបី និបកោ ភិក្ខុ សោ ឥមំ វិជដយេ ជដន្តិ;

អយម្បតិដ្ឋា ធរណីវ បាណិនំ ឥទញ្ច មូលំ កុសលាភិវុឌ្ឍិយា,
មុខញ្ចិទំ សព្ពជិនានុសាសនេ យោ សូលក្ខន្ធោ វរបាតិមោក្ខិយោ’តិ;

សទ្ធាយ តរតី ឱឃំ អប្បមាទេន អណ្ណវំ,
វីរិយេន ទុក្ខំ អច្ចេតិ បញ្ញាយ បរិសុជ្ឈតិ;

នាភិនន្ទាមិ មរណំ នាភិនន្ទាមិ ជីវិតំ,
កាលញ្ច បដិកង្ខាមិ និព្ពិសំ ភតកោ យថា;

នាភិនន្ទាមិ មរណំ នាភិនន្ទាមិ ជីវិតំ,
កាលញ្ច បដិកង្ខាមិ សម្បជានោ បតិស្សតោ;

បដិគច្ចេវ តំ កយិរា យំ ជញ្ញា ហិតមត្តនោ,
ន សាកាដិកចិន្តាយ មន្ទា ធីរោ បរក្កមេ;

យថា សាកដិកោ នាម សមំ ហិត្វា មហាបថំ,
វិសមំ មគ្គមារុយ្ហ អក្ខភិន្នោ’វ ឈាយតិ;

ឯវំ ធម្មា អបក្កម្ម អធម្មមនុវត្តិយ,
មន្ទោ មច្ចុមុខម្បត្តោ អក្ខច្ឆិន្នោ’វ សោចតិ;

អល្លវម្មបដិច្ឆន្នោ នវទ្វារោ មហាវណោ,
សមន្តតោ បគ្ឃរតិ អសុចិ បូតិគន្ធិយោ’តិ;

មិលិន្ទបញ្ហេ បិតា ពាវីសតិ គាថា សមត្តា។

ភស្សប្បវេទី វេតណ្ឌី អតិពុទ្ធិវិចក្ខណោ,
មិលិន្ទោ ញាណភេទាយ នាគសេនមុបាគមី;

វសន្តោ តស្ស ឆាយាយ បរិបុច្ឆន្តោ បុនប្បុនំ,
បភិន្នពុទ្ធិ ហុត្វាន សោ’បិ អាសិ តិបេដកោ;

នវង្គំ អនុមជ្ជន្តោ រត្តិភាគេ រហោគតោ,
អទ្ទក្ខិ មេណ្ឌកេ បញ្ហេ ទុន្និវេឋេ សនិគ្គហេ;

បរិយាយភាសិតំ អត្ថិ អត្ថិ សន្ធាយ ភាសិតំ,
សភាវភាសិតំ អត្ថិ ធម្មរាជស្ស សាសនេ;

តេសំ អត្ថមវិញ្ញាយ មេណ្ឌកេ ជិនភាសិតេ,
អនាគតម្ហិ អទ្ធានេ វិគ្គហោ តត្ថ ហេស្សតិ;

ហទ កចិម្បុសាទេត្វា ឆេជ្ជាបេស្សាមិ មេណ្ឌកេ,
តស្ស និទ្ទិដ្ឋមគ្គេន និទ្ទិសិស្សន្ត្បនាគតេ;

វិសមំ សភយំ អតិវាគោ បដិច្ឆន្នំ ទេវនិស្សិតំ,
បថោ ច សង្កមោ តិថំ អង្គេតេ បរិវជ្ជិយា;

រត្តោ ទុដ្ឋោ ច មូឡ្ហោ ច មានី លុទ្ធោ តថា’លសោ,
ឯកចិន្តី ច ពាលោ ច ឯតេ អថវិនាសកា;

រត្តោ ទុដ្ឋោ ច មូឡ្ហោ ច ភីរុ អាមិសចក្ខុកោ,
ឥថិ សោណ្ឌោ បណ្ឌកោ ច នវមោ ភវតិ ទារកោ;

នវេតេ បុគ្គលា លោកេ ឥត្តរា ចលិតា ចលា,
ឯតេហិ មន្តិតំ គុយ្ហំ ខិប្បំ ភវតិ បាកដំ;

វសេន យសបុច្ឆាហិ តិថវាសេន យោនិសោ,
សាកច្ឆា ស្នេហសំសេវា បតិរូបវសេន ច

ឯតានិ អដ្ឋ ឋានានិ ពុទ្ធិវិសទការកា,
យេសំ ឯតានិ សម្ភោន្តិ តេសំ ពុទ្ធិ បភិជ្ជតិ;

បូជីយន្តា អសមសមា សទេវមានុសេហិ តេ,
ន សាទិយន្តិ សក្ការំ ពុទ្ធានំ ឯស ធម្មតា’តិ

អយំ គាថា សារិបុត្តថេរេន វុត្តា។

ឥមេហិ អដ្ឋិហិ តមគ្គបុគ្គលំ
ទេវាតិទេវំ នរទម្មសារថឹ,
សមន្តចក្ខុំ សតបុញ្ញលក្ខណំ
បាណេហិ ពុទ្ធំ សរណំ គតោ’ស្មិ;

ជាលីកណ្ហាជិនំ ធីតំ មទ្ទិទេវឹ បតិព្វតំ,
ចជមានោ នចិន្តេសឹ ពោធិយាយេវ ការណា; (ជាតកគាថា)

ន អន្តលិក្ខេ ន សមុទ្ទមជ្ឈេ
ន បព្វតានំ វិវរំ បវិស្ស,
ន វិជ្ជតិ សោ ជគតិប្បទេសោ
យថដ្ឋិតំ នប្បសហេយ្យ មច្ចុ;

កាយេន សំវរោ សាធុ សាធុវាចាយ សំវរោ,
មនសា សំវរោ សាធុ សាធុ សព្វថសំវរោ;

អចេតនំ ព្រាហ្មណ អស្សុណន្តំ
ជានំ អជានន្តមិមំ បលាសំ,
អារទ្ធវីរិយោ ធុវមប្បមត្តោ
សុខសេយ្យំ បុច្ឆសិ កិស្ស ហេតុ’តិ; (ជាតកគាថា)

ឥតិ ផទន រុក្ខោ’បិ តាវទេ អជ្ឈភាសថ,
មយ្ហម្បិ វចនំ អថិ ភារទ្វាជ សុណោហិ មេ’តិ; (ជាតកគាថា)

ចុទស្ស ភត្តំ ភុញ្ជិវា កម្មារស្សា’តិ មេ សុតំ,

អាពាធំ សម្ផុសី ធីរោ បពាឡ្ហំ មារណន្តិកត្តិ

សថវាតោ ភយំ ជាតំ និកេតា ជាយតី រជោ,
អនិកេតមសថវំ ឯតំ វេ មុនិទស្សនន្តិ; (ជិនភាសិតា មិនិទេន វុត្តា)

សសមុទ្ទបរិយាយំ មហឹ សាគរកុណ្ឌលំ,
ន ឥច្ឆេ សហ និទាយ ឯវំ សយ្ហ វិជានហីតិ; (ជាតកគាថា លោមកស្សបេន វុត្តា)

វធិស្សមេតន្តិ បរាមសន្តោ
កាសាវមទ្ទក្ខិ ធជំ ឥសីនំ,
ទុក្ខេន ផុដ្ឋស្សុទបាទិ សញ្ញា
អរហទ្ធជោ សព្ភិ អវជ្ឈរូបោ’តិ; (ជាតកគាថា ឆទ្ទន្តនាគរាជេន វុត្តា)

គាថាភិគីតម្មេ អភោជនេយ្យំ
សម្បស្សតំ ព្រាហ្មណ នេស ធម្មោ,
គាថាភិគីតំ បនុទន្តិ ពុទ្ធា
ធម្មេ សតិ ព្រាហ្មណ វុត្តិរេសា; (សុត្តានិបាតគាថា ជិនភាសិតា)

ន មេ អាចរិយោ អថ សទិសោ មេ ន វិជ្ជតិ,
សទេវកស្មឹ លោកស្មឹ នថិ មេ បដិបុគ្គលោ’តិ; (ខធកគាថា ជិនភាសិតា)

វិបុលោ រាជគហិកានំ គិរិសេដ្ឋោ បវុច្ចតិ,
សេតោ ហិមវតំ សេដ្ឋោ អាទិច្ចោ អឃគាមិនំ;

សមុទ្ទោ’ទធិនំ សេដ្ឋោ នក្ខត្តានញ្ច ចទិមា,
សទេវកស្ស លោកស្ស ពុទ្ធោ អគ្គោ បវុច្ចតីតិ;

(ទ្វេ គាថា មាណវកទេវបុត្តេន វុត្តា នាគសេនថេរេន វុត្តា)

ឯកោ មនោបសាទោ សរណគមនំ អញ្ជលិប្បណាមោ វា,
ឧស្សហតេ តារយិតុំ មារពលនិសូទនេ ពុទ្ធេ’តិ; (អយំ គាថា សារិបុត្តថេរេនាភតា)

អារហថ និក្ខមថ យុញ្ជថ ពុទ្ធសាសនេ,
ធុនាថ មច្ចុនោ សេនំ នឡាគារំ’វ កុញ្ជរោ’តិ; (ជិនភាសិតា មិលិទេន វុត្តា)

យោ សីល វា ទុស្សីលេសុ ទទាតិ ទានំ
ធម្មេន លទ្ធំ សុបសន្ន ចិត្តោ,
អភិសទ្ទហំ កម្មផលំ ឧឡារំ
តំ វេ ទានំ ទាយកតោ វិសុជ្ឈតី’តិ; (អយំ នាគសេនេន អាភតា)

ន មេ ទេស្សា ឧភោ បុត្តា មទ្ទី ទេវី ន អប្បិយា,
សព្ពញ្ញុតំ បិយំ មយ្ហំ តស្មា បិយេ អទាសហន្តិ;

សហស្សគ្ឃញ្ហិ មំ តាតោ ព្រាហ្មណស្ស បិតា អទា,
អថោ កណ្ហាជិនំ កញ្ញំ ហថិនញ្ច សតេន ចា’តិ;

ជិគច្ឆាយ បិបាសាយ អហិនា ទដ្ឋោ វិសេន ច,
អគ្គិ ឧទក សត្តីហិ អកាលេ តថ មិយ្យតិ;

អនុមានបញ្ហោ វុច្ចមានា ឥមា គាថា សល្លក្ខេតព្ពា?

ពហុ ជនេ តារយិវា និព្ពុតោ ឧបធិក្ខយេ,
អនុមានេនញាតព្ពំ’អថិ សោ ទីបទុត្តមោ’តិ;

កម្មមូលំ គហេត្វាន អាបណំ ឧបគច្ឆថ,
អារម្មណំ កិណិវាន តតោ មុច្ចថ មុត្តិយាតិ;

ន បុប្ផគធោ បដិវាតមេតិ ន ចទនំ តគរមល្លិកា វា,
សតញ្ច គធោ បដិវាតមេតិ សព្ពា ទិសាសប្បុរិសោ បវាតិ;

ចទនំ តគរំ វាបិ ឧប្បលំ អថ វស្សិកី,
ឯតេសំ គធជាតានំ សីលគធោ អនុត្តរោ;

អប្បមត្តោ អយ គធោ យវាយំ នគរចទនី,
យោ ច សីលវតំ គធោ វាត ទេវេសុ ឧត្តមោ’តិ;

កម្មមូលំ ជនា ទវា គណ្ហន្តិ អមតំ ផលំ,
តេន តេ សុខិតា ហោន្តិ យេ កីតា អមតំ ផលន្តិ;

យេ កេចិ លោកេ អគទា វិសានំ បដិពាហកា,
ធម្មាគទសមំ នថិ ឯតំ បិវថ ភិក្ខវោ’តិ;

យេ កេចិ ឱសធា លោកេ វិជ្ជន្តិ វិវិធា ពហូ,
ធម្មោសធ សមំ នថិ ឯតំ បិវថ ភិក្ខវោ’តិ;

ធម្មោសធំ បិវិវាន អជរាមរណា សិយុំ,
ភាវយិវា ច បស្សិវា និព្ពុតា ឧបធិក្ខយេ’តិ;

ព្យាធិតំ ជនតំ ទិស្វា អមតាបណំ បសារយី,
កម្មេន តំ កិណិវាន អមតមាទេថ ភិក្ខវោ’តិ;

ឯវរូបានិ សីលានិសន្តិ ពុទ្ធស្ស អាបណេ,
កម្មេន តំ កិណិវាន រតនំ វោ បិលធថា’តិ;

សមាធិរតនមាលស្ស កុវិតក្កា ន ជាយរេ,
ន ច វិក្ខិប្បតេ ចិត្តំ ឯតំ តុម្ហេ បិលធថា’តិ;

បញ្ញារតនមាលស្ស ន ចិរំ វត្តតេ ភវោ,
ខិប្បំ ផស្សេតិ អមតំ ន ច សោ រោចតេ ភវេ’តិ;

មណិមាលាធរំ គេហជនោ សាមឹ ឧទិក្ខតិ,
វិមុត្តិរតនមាលន្តុ ឧទិក្ខន្តិ សទេវកា’តិ;

យេន ញាណេន ពុជ្ឈន្តិ អរិយា កតកិច្ចតំ,
តំ ញាណរតនំ លទ្ធុំ វាយមេថ ជិនោរសា’តិ;

បដិសម្ភិទា កិណិវានញាណេន ផស្សយេយ្យ យោ,
អសម្ភីតោ អនុព្ពិគ្គោ អតិរោចតិ សទេវកេ’តិ;

ពោជ្ឈង្គរតនមាលស្ស ឧទិក្ខន្តិ សទេវកា,
កម្មេន តំ កិណិវាន រតនំ វោ បិលធថា’តិ;

អាយុ អារោគតា វណ្ណំ សគ្គំ ឧច្ចាកុលីនតា,
អសង្ខតញ្ច អមតំ អថិ សព្ពាបណេ ជិនេ;

អប្បេន ពហុកេនាបិ កម្មូលេន គយ្ហតិ,
កិណិវា សទ្ធាមូលេន សមិទ្ធា ហោថ ភិក្ខវោ;

ភវតីហ-

វីតរាគា វីតទោសា វីតមោហា អនាសវា,
វីតតណ្ហា អនាទានា ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

អារញ្ញកា ធូតធរា ឈាយិនោ លូខចីវរា,
វិវេកាភិរតា ធីរា ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ’តិ;

នេសជ្ជិកា សថតិកា អថោ’បិ ឋានវង្កមា,
បំសុកូលធរា សព្ពេ ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

តិចីវរធរា សព្ពេ ចម្មខណ្ឌចតុថកា,
រតា ឯកាសនេ វិញ្ញូ ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

អប្បិច្ឆា និបកា ធីរា អប្បាហារា អលោលុបា,
លាភាលាភេន សន្តុដ្ឋា ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

ឈាយី ឈានរតា ធីរា សន្តចិត្តា សមាហិតា,
អាកិញ្ចញ្ញំ បថយានា ធម្មនគរេ វសន្តី តេ;

បដិបន្នា ផលដ្ឋា ច សេក្ខា ផលសមង្គិនោ,
អាសីសកា ឧត្តមថំ ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

សោតាបន្នា ច វិមលា សកទាគាមិនោ ច យេ,
អនាគាមី ច អរហន្តោ ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

សតិបដ្ឋានកុសលា ពោជ្ឈង្គភាវនារតា,
វិបស្សកា ធម្មធរា ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

ឥទ្ធិបាទេសុ កុសលា សមាធិភាវនារតា,
សម្មប្បធានមនុយុត្តា ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

អភិញ្ញាបារមិប្បត្តា បេត្តិកេ គោចរេ រតា,
អន្តឡិក្ខម្ហិ ចរណា ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

ឱក្ខិត្តចក្ខុ មិតភាណី គុត្តទ្វារា សុសំវុតា,
សុទន្តា ឧត្តមេ ទមេ ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

តេវិជ្ជា ជឡភិញ្ញា ច ឥទ្ធិយា បារមី គតា,
បញ្ញាយ បារមិប្បត្តា ធម្មនគរេ វសន្តិ តេ;

យថាបិ នគរំ ទិស្វា សុវិភត្តំ មនោរមំ,
អនុមានេន ជានន្តិ វឌ្ឍកិស្ស មហត្តនំ;

តថេវ លោកនាថស្ស ទិស្វា ធម្មបុរំ វរំ,

អនុមានេន ជានន្តិ អថិ សោ ភគវា ឥតិ;

អនុមានេនជានន្តិ ឩមី ទិស្វាន សាគរេ,
យថា’យំ ទិស្សតេ ឩមី មហន្តោ សោ ភវិស្សតិ;

តថា ពុទ្ធំ សោកនុទំ សព្ពត្ថមបរាជិតំ,
តណ្ហក្ខយមនុប្បត្តម្ភវសំសារមោចនំ;

អនុមានេន ញាតព្ពំ ឩមី ទិស្វា សទេវកេ,
យថា ធម្មូមិវិប្ផារោ អគ្គោ ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ;

អនុមានេន ជានន្តិ ទិស្វា អច្ចុគ្គតំ គិរិំ,
យថា អច្ចុគ្គតោ ឯស ហិមវា សោ ភវិស្សតិ;

តថា ទិស្វាធម្មគិរិំ សីតីភូតំ និរូបធិំ,
អច្ចុគ្គតំ ភគវតោ អចលំ សុប្បតិដ្ឋិតំ;

អនុមានេន ញាតព្ពំ ទិស្វាន ធម្មបព្ពតំ,
តថា ហិ សោ មហាវីរោ អគ្គោ ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ;

យថាបិ គជរាជស្ស បទំ ទិស្វាន មានុសា,
អនុមានេនជានន្តិ មហា ឯស គជោ ឥតិ;

តថេវ ពុទ្ធនាគស្ស បទំ ទិស្វា វិភាវិនោ,
អនុមានេន ជានន្តិ ឧឡារោ សោ ភវិស្សតិ;

អនុមានេនជានន្តិ ភីតេ ទិស្វាន កុម្មិគេ,
មិគរាជស្ស សទ្ទេនភីតា’មេ កុម្មិគា ឥតិ;

តថេវ តិត្ថិយេ ទិស្វា វិថទ្ធេ ភីតមានសេ,
អនុមានេន ញាតព្ពំ ធម្មរាជេន គជ្ជិតំ;

និព្ពុតំ បថវិំ ទិស្វា ហរិតបត្តំ មហោទកំ,
អនមានេន ជានន្តិ មហាមេឃេន និព្ពុតំ;

តថេវិមំ ជនំ ទិស្វា អាមោទិតបមោទិតំ,
អនុមានេន ញាតព្ពំ ធម្មរាជេន តប្បិតំ;

លគ្គំ ទិស្វា ភិសំ បង្កំ កលលទ្ទគតំ មហិំ,
អនុមានេន ជានន្តិ វារិក្ខន្ធោ មហា គតោ;

តថេវិមំ ជនំ ទិស្វា រជោបង្កសមាហិតំ,
វហិតំ ធម្មនទិយា វិស្សដ្ឋំ ធម្មសាគរេ;

ធម្មាមតគតំ ទិស្វា សទេវកមិមំ មហិំ,
អនុមានេន ញាតព្ពំ ធម្មក្ខន្ធោ មហា គតោ;

អនុមានេន ជានន្តិ ឃាយិវា គន្ធមុត្តមំ,
យថា’យំ វាយតី គន្ធោ ហេស្សន្តិ បុប្ផិតា ទុមា;

តថេវាយំ សីលគន្ធោ បវាយតិ សទេវកេ,

អនុមានេន ញាតព្ពំ អថិ ពុទ្ធោ អនុត្តរោ’តិ;

អនុមានបញ្ហំ។

បស្សតារញ្ញកេ ភិក្ខូ អជ្ឈោគាឡ្ហេ ធុតេ គុណេ,
បុន បស្សតិ គិហិ រាជា អនាគាមិផលេ ឋិតេ;

ឧភោ’បិ តេ វិលោកេត្វា ឧប្បជ្ជិ សំសយោ មហា,
ពុជ្ឈេយ្យ ចេ គិហិធម្មេ ធុតង្គំ និប្ផលំ សិយា;

បរវាទិវាទមថនំ និបុណំ បិដកត្តយេ,
ហន្ទ បុច្ឆេ កថិសេដ្ឋំ សោ មេ កង្ខំ វិនោទស្សតី’តិ

មេណ្ឌកបញ្ហេ ឋិតា ទ្វាសីតិ គាថា សមត្តា។

មិលិន្ទប្បករណេ សព្ពា គាថា សម្បិណ្ឌិតា ចតុរាធិកសតគាថា ហោន្តិ។

មិលិន្ទប្បករណេ សព្ពគាថាសរូបគហណំ សមត្តំ។

សំខ្យាសរូប់

សង្ខ្យាសរូបំ បន ឯវំ វេទិតព្ពំ។ ឯក-ទ្វិ-តិ-ចតុ-បញ្ច-ឆ-សត្ត-អដ្ឋ-នវ-ទស-ឯកាទស-ទ្វាទស- តេរស-ចុទ្ទស-សោឡស-សត្តរស-អដ្ឋារស-ឯកូនវីសតិ-បញ្ចវីសតិ-អដ្ឋវីសតិ-តឹសា -ឆសដ្ឋិ-ទិយឌ្ឍសតន្តិ បញ្ចវីសតិវិធា សង្ខ្យា។ តថ ពុទ្ធោ ឯកោ, បថវិ ឯកា, សមុទ្ទោ ឯកោ, សិនេរុ ឯកោ, ទេវលោកោ ឯកោ, ព្រហ្មលោកោ ឯកោ’តិ ឆ ឯកកា មិលិន្ទប្បករណេ អាគតា។

ទ្វេ អថវសេ សម្បស្សមានា ភគវតា វិហារទានំ អនុញ្ញាតំ? វិហារទានំ នាម សព្ពពុទ្ធេហិ វណ្ណិតំ អនុមតំ ថោមិតំ បសថំ វិហារទានំ ទត្វា ទេវមនុស្សា ជាតិជរាព្យាធិមរណេហិ មុច្ចិស្សន្តិ។ វិហារេ សតិ ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ វា កតោកាសា ទស្សនកាមានំ សុលភទស្សនំ ភវិស្សន្តី’តិ។

ទ្វេ អថវសេ បដិច្ច សព្ពពុទ្ធា អត្តនា និម្មិតំ ចតុបច្ចយំ ន បរិភុញ្ជន្តិ? អគ្គទក្ខិណេយ្យោ សថា’តិ ពហូ ទេវមនុស្សា ចតុបច្ចយំ ទត្វា ទុក្ខា មុច្ចិស្សន្តិ។ ពុទ្ធា បដិហារិយំ កត្វា ជីវិតវុត្តិំ បរិយេសន្តី’តិ ប រូបវាទលោបនថញ្ចាតិ។

ទ្វេ អកម្មជា អហេតុជា អនុតុជា? អាកាសោ និព្ពានញ្ចា’តិ

ទ្វេ អថវសេ សម្បស្សមានេន វេស្សន្តរេន រញ្ញា ទ្វេ បុត្តា ទិន្នា? ទានបថោវ មេ ន បរិហាយិស្សតិ, ឥមេ កុមារា មូលផលាហារភុញ្ជនទុក្ខតោ មុចចិស្សន្តី’តិ។

ឧទកស្ស ទ្វេ គុណា និព្ពានំ អនុប្បវិដ្ឋា? សីតលភាវោ, បីតស្ស ឃម្មវិនយនភាវោ ចា’តិ។

អសតិយា អជាននេន ចា’តិ ទ្វីហិ ការណេហិ អាបត្តឹ អាបជ្ជន្តី’តិ ឆ ទុកា អាគតា។

សីតេន ឧណ្ហេន អតិភោជនេនា’តិ តីហិ អាការេហិ បិត្តំ កុប្បតិ។

សីតេន ឧណ្ហេន អន្នាបានេន ចា’តិ តហី អាការេហិ សេម្ហំ កុប្បតិ។

ពុទ្ធវំសតាយ ធម្មគរុកតាយ ភិក្ខុភុមិមហន្តតាយា’តិ តីហិ ការណេហិ បាតិមោក្ខំ បដិច្ឆន្នំ ការាបេតិ។

អគទស្ស តយោ គុណា និព្ពានំ អនុប្បវិដ្ឋា? គិលានកានំ បរិសរណំ រោគវិនាសនំ អមតករណន្តិ។

មណិរតនស្ស តយោ គុណា និព្ពានំ អនុប្បវិដ្ឋា? សព្ពកាមទទំ នហាសករំ ឧដ្ឋោតថករន្តិ។

រតនថទនស្ស តយោ គុណា? វណ្ណសម្បន្នោ គជសម្បន្នោ រសសម្បន្នោ’តិ សត្ត តិកា វុត្តា។

សប្បិមណ្ឌស្ស តយោ គុណា? វណ្ណសមបន្នោ, គជសម្បន្នោ, រសសម្បន្នោ’តិ សត្តតិកា វុត្តា ទិដ្ឋធម្មផាសុវិហារតាយ អនវជ្ជគុណពហុលតាយអសេសអរិយវីថិភាវតោ សព្ពពុទ្ធបសថតាយាតិ ឥមេ ចត្តារោ អថវសេ សម្បស្សមានា ពុទ្ធា បដិសល្លានំ សេវន្តិ។

និន្ទតាយ ទ្វារតាយ ចិណ្ណតាយ សមុទាចរិតត្តាតិ ចតុហិ អាការេហិ មនោវិញ្ញាណំ ទ្វិបញ្ចវិញ្ញាណេ អនុបវត្តតិ។

កម្មវសេន យោនិវសេន កុលវសេន អាយាចនវសេនា’តិ ចតុន្នំ សន្និបាតានំ វសេន គព្ភស្សាវក្កន្តិ ហោតិ។

អទិដ្ឋន្តរាយោ, ឧទ្ទិស្សកតស្ស អន្តរាយោ, ឧបក្ខដន្តរាយោ បរិភោគន្តរាយោ’តិ ចត្តារោ អន្តរាយា តេសុ អទិដ្ឋន្តរាយោ ភគវតោ អថិ, សេសា តយោ នថិ, ឧទ្ទិស្សកតស្ស ព្យាមប្បភាយ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណស្ស ជីវិតស្ស ចា’តិ ចតុន្នំ អន្តរាយាភាវា។

អព្ភា, មហិកា, មេឃោ, រាហុ ចា’តិ ចត្តារោ សូរិយរោគា សមុទ្ទសស ចត្តារោ គុណា? គុណបេហិ អ សំវាសិយភាវោ, នទីហិ អបូរណតា, មហាភុតាវាសតា, វិចិត្តបុប្ផសមាកិណ្ណតា’តិ។សត្ត ចតុក្កា វុត្តា។

៥. ភុមិមហន្តតា, បរិសុទ្ធវិមលតា, បាបេហិអសំវាសិយតា, ទុប្បដិវិជ្ឈតា, ពហុវិធសំវររក្ខិយតា’តិ សាសនស្ស ឥមេ អតុល្យា បញ្ច គុណា វត្តន្តិ បកាសន្តិ។

ភោជនស្ស បញ្ច គុណា និព្ពានំ អនុប្បវិដ្ឋា? អច្ចុគ្គតតា, អចលតា ទុរធិរោហណតា ពីជារូហណតា កោបានុនយវិវជ្ជនតា’តិ។

អាហច្ចបទេន រសេន អាចរិយវំសតាយ អធិប្បាយាការតាយ ញាណុត្តរតាយា’តិ ឥមេហិ បញ្ចគុណេហិ អថោ បដិគ្គហេតព្ពោ ចា’តិ ចត្តារោ បញ្ចកា វុត្តា។

៦. សេនាបតិ, បុរោហិតោ, អក្ខទស្សោ, ភណ្ឌាគារិកោ, ឆត្តគាហោ, ខគ្គគាហោ អមច្ចោ’តិ ឆ អមច្ចា គណិយន្តិ។ វេបុល្លោ រាជគហិយានំ ពុទ្ធោ អគ្គោ បវុច្ចតី’តិ ឆ អគ្គា។ មាណវគាមិកទេវបុត្តេន វុត្តគាថា នាគសេនេន អាហរិវា វុត្តា។

វាតិកោ, បិត្តិកោ, សេម្ហិកោ, ទេវតូបសំហារតោ, សមុទាចិណ្ណតោ, បុព្ពនិមិត្តតោ’តិ ឆ ជនា សុបិនំបស្សន្តី’តិ តយោ ឆក្កា វុត្តា។

៧. បុថុជ្ជនចិត្តំ, សោតាបន្នចិត្តំ, សកទាគាមិចិត្តំ, អនាគាមិចិត្តំ, អរហន្តចិត្តំ, បច្ចេកពុទ្ធចិត្តំ, សម្មាសម្ពុទ្ធចិត្តន្តិ សត្ត ចិត្តវិមុត្តិយោ។

នារទោ, ធម្មន្តរី, អំគីរសោ, កបិលោ, កណ្ឌរគ្គិសាមោ, អតុលោ, បុព្ពកច្ចាយនោ’តិ សត្ត អាចរិយា ឱវាទការកា។

“ជិឃច្ឆាយ, បិបាសាយ, អហិនា ទដ្ឋោ, វិសេន ច,
អគ្គី-ឧទក-សត្តីហិ អកាលេ តត្ថ មិយ្យតី”តិ;

ឥមេ សត្ត ជនា អកាលមរណិកា នាមា’តិ តយោ សត្តកា វុត្តា។

៨. វិសមំ សភយំ …បេ…. អង្គេតេ បរិវជ្ជិយា’តិ ឥមានិ អដ្ឋដ្ឋានានិ បណ្ឌិតេហិ បរិវជ្ជនីយានីតិ បរិវជ្ជនីយដ្ឋានដ្ឋកំ នាម។

រត្តោទុដ្ឋោ …បេ…. ឯតេ អថវិនាសកា’តិ ឥទំ អថវិនាសកដ្ឋកំ នាម។

វសេន យសបុច្ឆាហិ ...បេ.... តេសំ ពុទ្ធិ បរិជ្ជតី’តិ ឥទំ ពុទ្ធិវិសេទករណង្គកំ នាម។

កាលំ ទេសំ ទីបំ កុលំ ជនេត្តិមាយុំ មាសំ នេក្ខម្មំ វិលោកេតី’តិ ឥទំ ពោធិសត្តេន វិលោកិយង្គកំ នាម។

“វិក្កយានាគតមគ្គោ តិថំ តីរំ អាយុថិរំ;
អនាគតំ កុសលំវា’តិ អដ្ឋង្ខានា វិលោកិយា”តិ;

ឥទំ អនាគតវិលោកិយង្គកំ នាម។

“វាណិជោ ហថិនាគោ ច សាកដិកោ និយាមកោ
ភិសក្កោ ឧត្តរសេតុ ភិក្ខុ ចេវ ជិនង្កុរោ,
ឯតេ អដ្ឋ អនាគតេ អដ្ឋ ជនា វិលោកិយា”តិ;

ឥទំ វិលោកិយង្គកំ នាម។

រត្តោ ទុដ្ឋោ’ច មូឡ្ហោ ច មានី លុទ្ធោ តថា’លសោ រាជា ច ឃាតកា អដ្ឋ នាគសេនេន ទេសិតា’តិឥទំ ឃាតកង្គកំ នាម។

វាត បិត្តេន សេម្ហេន ...បេ.... អកាលេ តថ វិយ្យតី’តិ ឥទំ អកាលមរណការណង្គកំ នាម។

ន វា អថោ អនុសាសិតព្ពោ, ន រាគុបសំហិតំ ចិត្តំ ន ទោសូបសំហិតំ ចិត្តំ ន មោហូបសំហិតំ ចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេតព្ពំ, ទាសកម្មករបោរិសេសុ នីចវុត្តិនា ភវិតព្ពំ, កាយិកវាចសិកំ សុដ្ឋុ រក្ខិតព្ពំ, ឆទ្បិន្ទ្រិយានិ សុដ្ឋុ រក្ខិតព្ពានិ, មេត្តាភាវនាយ មានសំ ឧបដ្ឋាបេតព្ពន្តិ ឥទំ រញ្ញោ មិលិទេន សមាទិន្នំ វត្តង្គកំ នាម។

បុប្ផាបណំ គធាបនំ ផលាបណំ អគទាបណំ ឱសធាបណំ អមតាបណំ រតនាបណំ សព្ពាបណន្តិ ឥទំ អាបណង្គកំ នាមា’តិ។ ទស អង្គកា វុត្តា។

៩.’រត្តោ ទុដ្ឋោ ច មូឡ្ហោ ច ...បេ.... ខិប្បំ ភវតិ បាកដន្តិ’ ឥទំ ឥត្តរនវកំ នាម។

នវានុបុព្ពវិហារសង្ខាតធម្មានុមជ្ជជនវកន្តិ ទ្វេ នវកា វុត្តា។

១០.’សង្ឃស្សមុសុខោ ទុក្ខិ ធម្មាធិបតិកោបិ ច

សំវិភាគី យថាថាមំ ជិនចក្កាភិវឌ្ឍកោ

សម្មទិដ្ឋិបុរក្ខារោ អនញ្ញសថុកោ តថា

សុរក្ខោ កាយកម្មាទិ សមគ្គាភិរតោបិ ច

អកុភោ ន ចរេ ចក្កេ ពុទ្ធាទិសរណង្គតោ

ទស ឧបាសកគុណា នាគសេនេន ទេសិតា’តិ

ឥទំ ឧបាសកគុណទសកំ នាម។

គង្គា យមុនា អចិរវតី សរភុ មហី សិធុ សរស្សតី វេត្រវតី វិតថា ចទភាគា’តី ឥទំនទិទសកំ នាម។

សីតំ ឧណ្ហំ ជិឃច្ឆា បិបាសា ឧច្ចារោ បស្សាវោ ថិនមិទ្ធំ ជរា ព្យាធិ មរណន្តិ ឥទំ កាយានុវត្តកទសកំ នាម។

ពុទ្ធេ សគារវោ, ធម្មេ សគារវោ, សង្ឃេ សគារវោ, សព្រហ្មចារិសុ សគារវោ, ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាសុ វាយមតិ, សវណពហុលោ ហោតិ, ភិន្នសីលោ’បិ អាកប្បំ ឧបដ្ឋាបេតិ, គរហភយា កាយិកវាចសិកញ្ចស្ស សុរក្ខិតំ ហោតិ, បធានាភិមុខំ ចិត្តំ ហោតិ, ករោន្តោបិ បាបំ បដិច្ឆន្នំ អាចរតី’តិ ឥទំ គិហិទុស្សីលាធិកគុណទសកំ នាម។

អវជ្ឈករចធារណកោ, ឥសិសាមញ្ញភណ្ឌលិង្គធារណកោ, សង្ឃសមយមនុបវិដ្ឋតាយ ពុទ្ធធម្មសង្ឃរតនគតតាយ បធានាលយនិកេតវាសតាយ ជិនសាសនេ ធនបរិយេសនតោ វរធម្មទេសនតោ ធម្មទីបគតិបរាយណតាយ’ អគ្គោ ពុទ្ធោ’តិ ឯកន្តោធុទិដ្ឋិតាយ ឧបោសថសមាទានតោ ទក្ខិណំ វិសោធេតី’តិ ឯកន្តោធុទិដ្ឋិតាយ ឧបោសថសមាទានតោ ទក្ខិណំ វិសោធេតី’តិ ឯកន្តោធុទិដ្ឋិតាយ ឧបោសថសមាទានតោ ទក្ខិណំ វិសោធេតី’តិ ឥទំ ទក្ខិណាវសេន ទសកំ នាម។

អលគ្គនតា, និរាលយតា, វាគោ, បហាណំ, អបុនរាវត្តិតា, សុខុមតា, មហន្តតា, ទុរនុពោធតា, ទុល្លភតា អសទិសតា, ពុទ្ធធម្មស្សា’តិ ឥទំ ពោធិសត្តគុណទសកំ នាម។

មជ្ជទានំ, សមជ្ជទានំ, ឥថិទាំ, អសភទានំ, ចិត្តកម្មទានំ, វិសទានំ, សថទានំ, សង្ខលិកទានំ, កុក្កុដសូករទានំ, តុលាកូដ មាននកូដទាននន្តិ ឥទំ លោកេ អទានសម្មតទានំ នាម។

មាតា ពធនំ, បិតា ពធនំ, ភរិយា ពធនំ, បុត្តា ពធនំ, ញាតី ពធនំ, មិត្តាពធនំ, ធនំ ពធនំ, លាភសក្ការោពធនំ, ឥស្សរិយំ ពធនំ, បញ្ចកាមគុណា ពធនន្តិ ឥទំ ពធនទសកំ នាម។

វិធវា ឥថិ, ទុព្ពលោ បុគ្គលោ, អមិត្តញាតិបុគ្គលោ, មហគ្ឃសោ, អនាចារិយកុលវាសី, បាបមិត្តោ, ធនហីនោ, អាចរិយហីនោ, កម្មហីនោ, បយោគហីនោ បុគ្គលោ’តិ ឥទំ ឱញាតព្ពបុគ្គលទសកំ នាម។

ទមេ សមេ ខន្តិសំវរេ យមេ និយមេ អក្កោធេ វិហឹសាយ សច្ចេ សោចេយ្យេ’តិ ទសដ្ឋានេសុ សតតំ ចិត្តំ បវត្តតី’តិ ឥទំ វេស្សន្តរគុណទសកំ នាមា’តិ។

ឯកាទស ទសកា វុត្តា។

១១. អាកាសស្ស ឯកាទស គុណា និព្ពានំ អនុប្បវិដ្ឋា? ន ជាយតិ, នជិយ្យតិ, ន មិយ្យតិ, ន ចវតិ, ន ឧប្បជ្ជតិ, ទុប្បសយ្ហោ, អចោរហរណោ, អនិស្សិតោ, វិហង្គគមនោ, និរាវរណោ, អនន្តោ’តិ ឥទំ អាកាសគុណកាទសកំ នាម។

សីលបាការំ ...បេ.... សតិបដ្ឋានវីថិកន្តិ ឥទំ ធម្មនគរបរិវារេកាទសកំ នាមា’តិ ទ្វេ ឯកាទសកា វុត្តា។

១២. រត្តោ រាគវសេន អបចិតឹ ន ករោតិ, ទុដ្ឋោ ទោសវសេន, មូឡ្ហោ មោហវសេន, ឧន្នឡោមានវសេន, និគ្គុណោ អវិសេសតាយ, អតិថទ្ធោ អតិសេធតាយ, ហីនោ ហីនភាវតាយ,វចនករោ អនិស្សរតាយ, បាបោកទរិយតាយ, ទុក្ខាបិតោ ទុក្ខាបិតតាយ, លុទ្ធោ លោភវសេន, អាយូហិតោ អថសាធនវសេន អបចិតឹ ន ករោតីតិ ឥទំ អបចិតិអការកបុគ្គលទ្វាទសកំ នាម ឯកមេវ អាគតំ។

១៣. បំសុកូលិកង្គំ តេចីវរិកង្គំ បិណ្ឌបាតិកង្គំ សបទានចារិកង្គំ ឯកាសនិកង្គំ បត្តបិណ្ឌិកង្គំ ខលុបច្ឆាភត្តិកង្គំ អារញ្ញិកង្គំ រុក្ខមូលិកង្គំ អព្ភោកាសិកង្គំ សោសានិកង្គំ យថាសថតិកង្គំ នេសជជិកង្គន្តិ ឥទំ ធុតង្គតេរសកំ នាម ឯកមេវ។

១៤. ចុទ្ទសពុទ្ធញាណវសេន ចុទ្ទសកំ វេទិតព្វំ។

១៦. អលង្ការបឡិពោធោ, មណ្ឌនបឡិពោធោ, តេលមក្ខនបឡិពោធោ, វណ្ណបឡិពោធោ, មាលាបឡិពោធោ, គធបឡិពោធោ, វាសបឡិពោធោ, ហរីដកិបឡិពោធោ, អាមលកបឡិពោធោ, រង្គបឡិពោធោ, ពធនបឡិពោធោ, កោច្ឆបឡិពោធោ, កប្បកបឡិពោធោ, វិជដនបឡិពោធោ, ឩកាបឡិពោធោ, កេសេសុ លូយន្តេសុ សោចន្តិ កិលមន្តិ បរិទេវន្តិ ឧរត្តាឡឹ កទន្តិ សម្មោហំ អាបជ្ជន្តីតិ ឥទំ កេសបឡិពោធសោឡកំ។

តិរច្ឆនគតោ បេតោ មិច្ឆាទិដ្ឋិតោ កុហកោ មាតុឃាតកោ បិតុឃាតកោ អរហន្តឃាតកោ លោហិតុប្បាទកោ សង្ឃភេទកោ តិថិយបក្កន្តកោ ថេយ្យសំវាសកោ ភិក្ខុនីទូសកោ តេរសន្នំ គរុកាបត្តីនំ អញ្ញតរំ អាបជ្ជិវា អវុដ្ឋិតោ បណ្ឌកោ, ឧភតោព្យញ្ជនកោ, ឩនសត្តវស្សកោ’តិ ឥទំ អធម្មាភិសមយបុគ្គលសោឡសកន្តិ ទ្វេ សោឡសកា វុត្តា។

១៧. អភិជានតោ សតិ ឧប្បជ្ជតិ កដុមិកាយ, ឱឡារិកវិញ្ញាណតោ ហិតវិញ្ញាណតោ អហិតវិញ្ញាណតោ សភាគនិមិត្តតោ វិសភាគនិមិត្តតោ កថាភិញ្ញាណតោ លក្ខណតោ សរណតោ មុទ្ទតោ គណនាតោ ធារណតោ ភាវនតោ បោត្ថកនិពធនតោ ឧបនិក្ខេបតោ អនុភុតតោ សតិ ឧប្បជ្ជតីតិ ឥទំ សតិឧប្បជ្ជនាការសត្តរសកំ ឯកមេវ។

១៨. អដ្ឋារសពុទ្ធធម្មវសេន អដ្ឋារសកំ វេទិតព្វំ។

១៩. សុតិ សុមុតិ សំខ្យយោគា ញាយវេសេសិកា គណិតា គន្ធព្វា តិកិច្ឆា ចតុព្ពេទា បុរាណា ឥតិហាស ជោតិសា មាយា ហេតុ មន្តនា យុទ្ធា ឆទសា ពុទ្ធវចនេន ឯកូនវីសតីតិ ឥទំ វណ្ណោ សិក្ខិតសថេកូនវិសតិកំ។

២២. អគ្គោ យមោ សេដ្ឋោ និយមោ ហារោ វិហារោ សំយមោ សំវរោ ខន្តិ សោរច្ចំ ឯកន្តចរិយា ឯកត្តាភិរតិ បដិសល្លានំ ហិរិ ឱត្តប្បំ វីរិយំ អប្បមាទោ សិក្ខាបទានំ ឧទ្ទេសោ បរិបុច្ឆា សីលាទិអភិរតិ និរាលយតា សិក្ខាបទបារិបូរិតាតិ ពាវីសតិសមណករណា ធម្មា កាសាវធារណំ ភណ្ឌុភាវោ ចា’តិ ទ្វេ លិង្គានិ បក្ខិបិវា វទន ការណគុណពាវីសតិកំ។

២៥. អារក្ខា សេវនា ចេវ បមត្តប្បមត្តា តថា សេយ្យាវកាសោ គេលញ្ញំ ភោជនំ លព្ភកញ្ចេវ វិសេសោ ច វិជានិយា បត្តភត្តំ សំវិភជេ អស្សាសោ ច បដិចារោ គាមវិហរំ ចារា ពេ សល្លាបោ បន កាតព្វោ ឆិទ្ទំ ទិស្វា ខមេយ្យ ច សក្កច្ចាខណ្ឌការី ទ្វេ អរហស្សាសេសការិ ទ្វេ ជនេយ្យ ជនកំ ចិត្តំ វឌ្ឍិចិតតំ ជនេយ្យ ច សិក្ខាពលេ ឋបេយ្យ នំ មេត្តំ ចិត្តញ្ច ភាវយេ។ ន ជហេ អបទាយ ច ករណីយេ ច ឧស្សុក្កំ បគ្គហេ ខលិកំ ធម្មេ។ ឥតិ បំចវីស គុណាមិលិទេន បកាសិតា’តិ ឥទំ អន្តេវាសិកម្ហិ អាចរិយេន កតគុណបំចវីសតិកំ

កោធោ ឧបនាហោ មក្ខោ បលាសោ ឥស្សា មច្ឆរិយំ មាយា សាឋេយ្យំ ថម្ភោ សារម្ភោ មានោ អតិមានោ មទោ បមាទោ ថិនមិទ្ធំ នទិ អាលស្យំ បាបមិត្តតា រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ពុធា បិបាសា អរតីតិ ឥទំ ចិត្តទុព្ពលីករណធម្មបញ្ចវីសតិកន្តិ ទ្វេ បញ្ចវីសតិកា វុត្តា។

២៨. បដិសល្លានំ បដិសល្លិយមានំ បុគ្គលំ រក្ខតិ។ អាយុំ វឌ្ឍេតិ, ពលំ វឌ្ឍេតិ, វជ្ជំ បិទហតិ, អយសំ អបនេតិ, យសំ ឧបទហតិ, អរតឹ អបនេតិ, រតឹ ឧបទហតិ, ភយំ អបនេតិ, វេសារជ្ជំ ករោតិ, កោសជ្ជំ អបនេតិ, វីរិយំ អភិជនេតិ, រាគំ អបនេតិ, ទោសំ អបនេតិ, មោហំ អបនេតិ, មានំ និហន្តិ, វិតក្កំ ភញ្ជតិ, ចិត្តមេកគ្គំ ករោតិ, មានសំ សិនេហយតិ, ហាសំអភិជនេតិ, គរុកំករោតិ, មានំ ឧប្បាទយតិ, នមស្សិយំ ករោតិ, បីតឹ បាបេតិ, បាមោជ្ជំ ករោតិ, សង្ខារានំ សភាវំ ទស្សយតិ, ភវបដិសធឹ ឧគ្ឃាដេតិ, សព្ពសាមញ្ញំ ទេតីតិ ឥទំបដិសល្លានេ គុណដ្ឋវីសតិកំ។

មហោសធោ មហារាជ សូរោ, ហិរិមា, ឱត្តាបី, សបត្ថោ, មិត្តសម្បន្នោ, ខមោ, សីលវា, សច្ចវាទី, សោចេយ្យសម្បន្នោ, អកោធនោ, អនតិមានី, អនុសូយកោ, វីរិយវា, អាយូហកោ, សង្គាហកោ, សំវិភាគី, សខិលោ, និវាតវុត្តិ, អសហោ, អមាយាវី, ពុទ្ធិសម្បន្នោ, កិត្តិមា, វិជ្ជាសម្បន្នោ, ហិតេសី ឧបនិស្សិតានំ, អភិរូបោ ទស្សនីយោ, បត្ថិតោ សព្ពជនស្ស, ធនវា យសវា’តិ ឥទំ មហោសធគុណដ្ឋវីសតិកំ ឥតិ ទ្វេ អដ្ឋវីសតិកា វុត្តា។

៣០. ឥមេហិ តេរសហិ ធុតគុណេហិ បុព្ពេ អាសេវិតេហិ និសេវិតេហិ ចិណ្ណេហិ បរិចិណ្ណេហិ ចរិតេហិ បរិបូរិតេហិ និមិត្តភូតេហិ អរិយសាវកោ ឥធ ភវេ តឹសគុណវរេហិ សមុបេតោ ហោតិ កតមេហិ តឹសគុណវរេហិ? សិនិទ្ធមុទុមទ្ទវមេត្តចិត្តោ ហោតិ, ឃាតិតហតវិហតកិលេសោ ហោតិ, ហតនិហតមានទប្បោ ហោតិ, អចលទឡ្ហនិវិដ្ឋនិព្ពេមតិកសទ្ធោ ហោតិ, បរិបុណ្ណ-បីណិត។ បហដ្ឋលោភនិយ-សន្ត-សុខ-សមាបត្តិលាភី ហោតិ, សីល-វរ-បវរ-អសម-សុចិគធបរិភាវិតោ ហោតិ, ទេវមនុស្សានំ បិយោ ហោតិ មនាបោ, ខីណាសវ-អរិយបុគ្គល-បត្ថិតោ ហោតិ, ទេវមនុស្សានំ វទិតបូជិតោ ថុតថវិតថោមិតបសថោ, ឥធ វា ហុរំ វា លោកេន អនុបលិត្តោ, អប្បថោករជ្ជេ’បិ ភយទស្សាវី, វិបុល-វរ-សម្បត្តិកាមានំ មគ្គផលវរថសាធនោ, អយាចិតវិបុលបណីតបច្ចយភាគី, អនិកេតសនោ, ធានជ្ឈាយិតបវរវិហារី, វិជដិតកិលេសជាលវត្ថុកោ, ភិន្ន-ភគ្គ-សង្កុដិត-សម្ភិន-គតិនិវារណោ, អកុប្បធម្មោ, អហីនីតវាសោ, អនវជ្ជភោគី, គតិវិមុត្តោ, ឧត្តិណ្ណសព្ពវិចិកិច្ឆោ, វិមុត្តិជ្ឈាយិតត្តោ, ទិដ្ឋធម្មោ, អចលទឡ្ហភីរុត្តាណមុបគតោ, សមុច្ឆិន្នានុសយោ, សព្ពាសវក្ខយម្បត្តោ, សន្តសុខសមាបត្តិវិហារពហុលោ, សព្ពសមណគុណសមុបេតោ, ឥមេហិ តឹសគុណវរេហិ សមុបេតោ ហោតិ។ ឥតិ ធុតង្គគុណានិសំសគុណវរតឹសកំ។

ជាតិបិ ទុក្ខា, ជរាបិ ទុក្ខា, ព្យាធិបិ ទុក្ខោ, មរណម្បិ ទុក្ខំ, សោកោបិ បរិទេវោបិ ទុក្ខោ,ឧបាយាសោបិ អប្បិយេហិ សម្បយោគោបិ បិយេហិ វិប្បយោគោបិ, មាតុមរណម្បិ បិតុមរណម្បិ ភាតុមរណម្បិ ភគិនិមរណម្បិ ញាតិមរណម្បិ ញាតិព្យសនម្បិ ភោគព្យសនម្បិ សីលព្យសនម្បិ ទិដ្ឋិព្យសនម្បិ រាជព្យសនម្បិ ចោរព្យសនម្បិ វេរិភយម្បិ ទុព្ភិក្ខភយម្បិ អគ្គិភយម្បិ ទុក្ខំ, ឧទកភយម្បិ ទុក្ខំ, ឩមិភយម្បិ អាវដ្តភយម្បិ កុម្ភីលភយម្បិ សុំសុមារភយម្បិ អត្តានុវាទភយម្បិ បរានុវាទភយម្បិ អសិលោកភយម្បិ ទណ្ឌភយម្បិ ទុគ្គតិភយម្បិ បរិសសារជ្ជភយម្បិ អាជីវិកភយម្បិ មរណភយម្បិ មហាភយម្បិ វេត្តេហិ តាឡនម្បិ កសាហិ តាឡនម្បិ អឌ្ឍទណ្ឌកេហិ តាឡនម្បិ ហថច្ឆេទម្បិ បាទច្ឆេទម្បិ នាសច្ឆេទម្បិ កណ្ណច្ឆេទម្បិ កណ្ណនាសច្ឆេទម្បិ ពិឡង្គថាលិកម្បិ សង្ខមុណ្ឌិកម្បិ រាហុមុខម្បិ ជោតិមលិកម្បិ ហថបជ្ជោតិកម្បិ ឯរកវត្តិកម្បិ ចីរកវាសិកម្បិ ឯនេយ្យកម្បិ ពលិសមំសិកម្បិ កហាបណិកម្បិ ខារាបតច្ឆិកម្បិ បឡិឃបរិវត្តិកម្បិ បលាលបីឋិកម្បិ តត្តេនបិ តេលេន ឱសិញ្ចនម្បិ សុនខេហិ ខាទាបនម្បិ ជីវសូលារោបណម្បិ អសិនាសីសច្ឆេទនម្បីតិ ឥទំ ទុក្ខសង្ខិកំ។

សង្ខមុណ្ឌកន្តិ សង្ខមុណ្ឌកម្មករណំ តំ ករោន្តា ឧត្តរោដ្ឋស្ស ឧភយតោ កណ្ណចូឡិកគលវាដកបរិច្ឆេទេន ចម្មំ ឆិទិវា សព្ពកេសេ ឯកតោ គណ្ឋី កវា ទណ្ឌកេន វេឋេវា ឧប្បាដេន្តិ សហ កេសេហិ ចម្មំ ឧដ្ឋហតិ តតោ សីសកដាហំថូលសក្ខរាហិ ឃំសិវា ធោវន្តា សង្ខវណ្ណំ ករោន្តិ។

តថ ពិឡង្គថាលិកន្តិ កញ្ជិយោក្ខលិកកម្មករណំ។ តំ ករោន្តា សិសកដាហំ ឧប្បាដេវា តត្តំ អយោគុឡំ សណ្ឌាសេន គហេវា តថ បក្ខិបន្តិ។ តេន មថលុង្គំ បក្កឋិវា ឧបរិ ឧត្តរតិ។

រាហុមុខន្តិ រាហុមុខកម្មករណំ។ តំ ករោន្តា សង្កុនា វិវរិវា អន្តោមុខេ ទីបំ ជាលេន្តិ។ កណ្ណចូឡិកាហិ វា បដ្ឋាយ មុខំ និខាទនេន ខណន្តិ លោហិតំបគ្ឃរិវា មុខំ បូរេតិ។

ជោតិមាលិកន្តិ សកលសរីរំ តេលបិលោតិកាយ វេឋេវា អាលិម្បេន្តិ។

ហថបជ្ជោតិកន្តិ ហថេ តេលបិលោតិកាយ វេឋេវា បជ្ជាលេន្តិ។

ឯរកវត្តិកន្តិ ឯរកវត្តកម្មករណំ។ តំ ករោន្តា ហេដ្ឋាគិវតោ បដ្ឋាយ ចម្មវដ្ដេ កន្តន្តា គោប្ផកេ បាតេន្តី អថ នំ យោត្តេហិ ពធិវា កឌ្ឍន្តិ។ សោ អត្តនោ’វចម្មវដ្ដេ អក្កមិវា បតតិ ចីរកវាសិកន្តិ ចិរកវាសិកកម្មករណំ។ តំ ករោន្តា តថេវ ចម្មវដ្ដេ កន្តិវា កដិយំ ឋបេន្តិ។ កដិតោ បដ្ឋាយ កន្តិវាគោប្ផកេសុ ឋបេន្តិ។ ឧបរិមេហិ ហេដ្ឋិមសរីរំ ចីរកនិវាសននិវថំ វិយ ហោតិ។

ឯណេយ្យកន្តិ ឯណេយ្យកកម្មករណំ។ តំ ករោន្តា ឧហោសុ កប្បរេសុ ច ជណ្ណុកេសុ ច អយសលាកយោ ទវា អយសូលានិ កោដ្ដេន្តិ។ សោ ចតុហិ អយយុលេហិ ភុមិយំ បតិដ្ឋហតិ។ អថ នំ បរិវារេវា អគ្គឹ ករោន្តិ។ តំ សធិសធិតោ សូលានិ អបនោវា ចតុហិ អដ្ឋិកោដីហិយេវ ឋបេន្តិ។

ពឡិសមំសិកន្តិឧភតោមុខេហិ ពឡិសេហិ បហរិវា ចម្មមំសនហារូនិ ឧប្បាដេន្តិ។

កហាបណកន្តិ សកល សរីរំ តិណ្ហាហិ វាសីហិ កោដិតោ បដ្ឋាយ កហាបណ មត្តំ កហាបណ មត្តំ បាតេន្តា កោដ្ដេន្តិ។

ខារាបតច្ឆិកន្តិ សរីរំ តថ តថ អាវុធេហិ បហរិវា កោច្ឆេហិ ខារំ សំសេន្តិ ចម្មមំសនហារូនិ បគ្ឃរិវា អដ្ឋកសង្ខលិកា’វ តិដ្ឋតិ។

បឡិឃបរិវត្តកតី ឯកេន បស្សេន និបជ្ជាបេវា កណ្ណណច្ឆិទ្ទេ អយសូលំ កោដ្ដេវា បថវិយា ឯកពទ្ធំ ករោន្តិ អថ នំ បាទេ គហេវា អាវិជ្ឈន្តិ។

បលាលបីឋិកន្តិ ឆេកោ ការណិកោ ឆវិចម្មំ អច្ឆិទិវា និសទបោតកេហិ អដ្ឋិនិ ភិទិវាកេសកលាបេ គហេវា ឧក្ខិបន្តិ។ មំសរាសិយេវ ហោតិ។ អថ នំ កេសេហេវ បរិយោនធិវា គណ្ហន្តិ បលាលវដ្ដឹ វិយ កវា បឡិវេឋេន្តី’តិ វិនយដីកា។

ឥមញ្ច សង្ខិវិធំ ទុក្ខំ សល្លក្ខេវា ភវេសុ និព្ពិទិវា វិរជ្ជិវា ភវតណ្ហំ បហាវា ទុក្ខលក្ខណំ ទុក្ខានុបស្សនា ញាណេន បស្សិតព្ពន្តិ។

ទិយឌ្ឍសិក្ខាបទសតន្តិ បញ្ចសត្តតិ សេខិយេ អបនេវា សេសានំ វសេន ទិយឌ្ឍសិក្ខាបទសតំ វេទិតព្ពន្តិ។

សង្ខ្យាបរិច្ឆេទស្ស សរូបគហណំ សមត្តំ។

ចតុរាធិកសតេសុ គហេតព្ពថេសុ បន ចតុត្តឹស ឯកថានី, ចតុត្តឹស ទ្វេយថានិ សោឡស ត្យថានិ, បំច ចតុរថានិ, តេរស បញ្ចថានិ, ទ្វេ សត្តថានី’តិ។

មិលិទបញ្ហដីកា សមត្តា។

កុសលេន បិតា កុសលា
កុសលោ អធិគច្ឆតិ សន្តិបទំ,
កថិតំ មុនិនា សុចិតំ
បរមថ សភាវគតីសុ គតំ;

នានាអធិប្បាយវសា បវត្តេ
បាឋានមថេ កុសលោ វិទិវា,
អារោចមានោ វរយុត្តមថំ
គណ្ហេយ្យ សីហោ វិយ នាគរាជំ;

ហិវា អសារំ សុហិតញ្ច គណ្ហេ
អារោគ្យកាមោ អហិតំ’វ រោគំ,
វិញ្ញូ បវេសេយ្យ ច យុត្តមថំ
ហំសាធិបោ វា ឧទកំ’វ ខីរា’តិ;

បរមវិសុទ្ធសទ្ធាពុទ្ធិវីរិយបតិមណ្ឌិតេន សីលាចារជ្ជវមទ្ទវាទិ-គុណសមុទយសមុទិតេនសកសមយសម យន្តរគហណជ្ជោគាហសមថេន- បញ្ញាវេយ្យត្តិយសមន្នាគតេន តិបិដកបរិយត្តិប្បភេទេ សាដ្ឋ-កថេ សថុសាសនេ អប្បដិហតញាណប្បភាវេន អាននុភាវករណ- សម្បត្តិជនិតសុខវិនិគ្គត មធុរោទ្បារវចនលាវញ្ញយុត្តេន យុត្ត-មថវាទិនា វាទីវរេន មហាកវិនា សុវិបុលវិមលពុទ្ធិនា មហាតិបិដក-ចូឡាភយថេរោ’តិ គរូហិ គហិតនាមធេយ្យេនថេរេន កតោ មិលិទដីកាគថោ សមត្តោ។

តាវ តិដ្ឋតុ លោកស្មឹ លោកនិថរណេសិតំ
ទស្សេន្តោ កុលបុត្តានំ នយបញ្ញា វិសុទ្ធិយា,
យាវ ពុទ្ធោ’តិ នាមម្បិ សុទ្ធចិត្តស្ស តាទិនោ
លោកម្ហិ លោកជេដ្ឋស្ស បវត្តតិ មហេសិនោ;

ភុត្តា សុធាទ្វាទស ហន្តិ បាបកេ
ខុជំ បិបាសំ អតិទរំត្រិមំ (?)
កោធុបនាហញ្ចវិវាទបេសុនី
សិតុណ្ហតទិញ្ច រសគ្គមាវហា;

ទេន្តស្ស បាកាទិសកប្ឫលាវហា
ធម្មោ សុរុត្តោ បន កោបធាបកេ,
តទុត្តរិ ហន្តិ អសេសបាបកេ
ទេន្តស្ស សោតាទិសកប្ឫលាវហោ;

ឥតិ បញ្ច តិយឌ្ឍសតេ សកិទេ (?)
មធុរាភិរមេករសេនន យុតោ,
មិលិទា សុជិកា សុគុណា សុកតា
និភយេន ទ្វិបសេន (?) យតា សមតោ;

លង្ករូយេ ទិបវរេ សុសណណ្ឋិតា

មហាវិហារេ ច ជិនោរសាលយេ,
បរម្បរា ថេរគណា សុសណ្ឋិតា
បកាសកា យេ វរសថុសាសនេ;

តេសំ អលង្ការភវេន សាសនេ
តិបេដកេ សុទ្ធវិសុទ្ធពុទ្ធិនា,
សហាសយន្តេន នរេ សរាជិកេ
បហាសយន្តេន គណេ គណុត្តមេ;

ដីកា'តិ នាមេន មិលិទទីបិកា
វរថតោ គថប្បករេន សម្ភវំ (?)
សុគថការេនជិនង្កុរេន មេ
កតញ្ញុ យំ យំ វរបុញ្ញ សម្បទំ (?)

កុសលេន តេនេវហិបថយន្តា
វរពោធិញាណំ តិវិធេសុ យេ យំ,
និភយេន តេសំ តុរសិជ្ឈតំ តំ (?)
បរមញ្ញុ សព្ពញ្ញុតំ បាបុណេយ្យំ;

តតោ ចុតោ'ហំសុហិតេន កម្មុនា
ភវាមិ ទេវេ តុសិតវ្ហយេ បុរេ,
ចិរំ ចរន្តោ កុសលំ បុនប្បុនំ
តថេវ មេត្តេយ្យវរេ និរន្តរំ;

តតោ នរន្តោ'វ ជិនង្កុរោ វរោ
យថា វីរពុទ្ធោ'តិ ភវេកនាយកោ,
តតោ តរន្តោ វរបុញ្ញការកោ
ភវាមិ នរានរបូជិតោ សទា;

សុសុរោ បវរោ សុមនោ វរទោ
បិដកេន វសេ សជនេ កថិតេ,
បវរថ បកាសកញាណវរោ
វរធម្មសុខេសនកោ សីលវា (?)

សចេ តិទិវេ តុសិតេ មនោរមេ
ភវាមិ ជាតោ មនោរថប្បតិ,
វរប្បទេសេ បតិរូបកេ សទា
ធីរា បជាយន្តិ សុបុញ្ញ កម្មិនោ;

អហម្បិ តថេវ បទេសមុត្តមេ
ភវាមិ នារីហិ នរេហិ បូជិតោ,
ធនេន ញាណេន យសេន ទីបិតោ
វិសោធយន្តោ បុន សថុសាសននំ;

អនេន បុញ្ញេន ភវាវសានកេ
សព្ពញ្ញុតំយាវ ច បាបុណេវរំ,
និរន្តរំ លោកហិតស្ស ការកោ
ភវេ ភវេយ្យំ សុចិតោ ច បារមី;

បុញ្ញេននេន វិបុលេន ភវាភវេសុ

បុញ្ញាភិវូឌ្ឍ បរិសុទ្ធគុណាធិវាសោ,
ហុវា នរាធិកតរោ (វត) សព្ពសេដ្ឋោ;
ពុទ្ធោ ភវេយ្យមហមុត្តមនាថនាថោ;

បុញ្ញេន ចិណ្ណេន បិយេ មយា’ទរំ (?)
សត្តា អវេរា សុខិតា ភវន្តុ តេ,
ទេវា នរិទា សកលំ ឥមំ មហឹ
រក្ខន្តុ ធម្មេន សមេន ធម្មិនោ’តិ;